મોબાઈલ કે મસાઈલ

موبائل کے مسائل

• પ્રકાશક •

નુરાની કુતુબખાના

મુ.પો..છાપી, જિ. બનાસકાંઠા, પીન - ૩૮૫૨૧૦

ફોને નં. : (૦૨૭૩૯) ૨૭૦૧૧૨

મોબાઈલ
કે
મસાઈલ

موبائل کے مسائل

❋ મુરત્તિબ ❋
મૌલાના મુફતી મુહમ્મદ ઈસ્માઈલ સાહબ બુરહાનપુરી
મદ્રસા દારૂલ ઉલૂમ, રામપુરા સૂરત

❋ પસંદ ફરમૂદા ❋
મૌલાના મુફતી મુહમ્મદ અહમદ ખાનૂપુરી સાહબ
મૌલાના મુફતી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી

❋ લિપ્યાંતર ❋
(મૌલવી) સુલેમાન મજાદરી

પ્રકાશક

નુરાની કુતુબખાના
મુ. પો. છાપી, જિ. બનાસકાંઠા, પીન - ૩૮૫૨૧૦
ફોન નં. : (૦૨૭૩૯) ૨૭૦૧૧૨

મોબાઈલ કે મસાઈલ

ફ઼ેહરિસ્ત

મઝમૂન	સફ઼ા

મઝમૂન	સફા

મઝમૂન	સફા

મઝમૂન	સફા

મઝમૂન	સફા

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

તકરીઝ (અભિપ્રાય)

હઝરત મુફતી અહમદ ખાનપુરી સાહબ દામત બરકાતુહુમ

સદર મુફતી જામિઆ ઈસ્લામિયા તા'લીમુદ્દીન ડાભેલ સિમલક ગુજરાત, ઔર ખલીફએ અજલ મુફતીએ આ'ઝમ હઝરત મુફતી મહમૂદ હસન સાહબ ગંગોહી (રહ.)

ઈસ ઝમાનેમેં સાઈન્સી ઈજાદાતકા સિલસિલા ગૈર મુન્કતેઅ તૌર પર જારી હૈ. ઈન્સાની ઝરૂરિયાતકો પૂરા કરનેકે લિયે સાઈન્સ બરાબર ઐસી ચીઝેં ઈજાદ કરતી રેહતી હૈ, જિનકે ઝરીઆ ઈન્સાનોંકો ઝિયાદાસે ઝિયાદા સહૂલત ઔર રાહત પહોંચે, ફિર તિજારતપેશા કંપનિયાં ઈનહી નઈ ચીઝોંકો મુખ્તલિફ અંદાઝમેં પેશ કરનેકે લિયે એક દૂસરેસે આગે બઢનેકી કોશિશ કર રહી હૈં, તાકે ઝિયાદાસે ઝિયાદા માદ્દી વ માલી નફા હાસિલ હો. ઐસી હી એક સાઈન્સી ઈજાદ ફોનને અબ મોબાઈલકી શકલ ઈખ્તિયાર કરકે જો તહલકા મચાયા હૈ, વો ઝાહિર વ બાહિર હૈ, હર સાઈન્સી ઈજાદકી તરહ યે ભી એક ઝરૂરતકે પૂરા કરનેકા આલા હૈ. લેકિન ઈન્સાનકા મુજરિમાના ઔર અય્યાશ ઝહન યહાં ભી અપને લિયે રાહેં પૈદા કરતા હૈ, મોબાઈલકે સિલસિલેમેં દિન બદિન જો તરક્કી હો રહી હૈ, ઉસકે નતીજેમેં દીન પસંદ તબીઅતવાલોંકે લિયે ઉસકે ઈસ્તે'માલકી રાહમેં બહોત સારી મુશ્કિલાત ઔર પેચીદગિયાં પૈદા કર દી હૈં, જિનકા હલ મુફતી હઝરાતસે

લોગ હાસિલ કરતે રેહતે હૈં, ઔર બહોતસે અલ્લાહકે મુખ્લિસ બંદે ઉસકો દૂસરોંકે ફાઈદાકે લિયે શાએઅ કરનેકા ભી એહતિમામ કરતે હૈં, ઈસી તરહકી એક બાબરકત કોશિશ મૌલાના ઈસ્માઈલ બુરહાનપુરી (મુદર્રિસ દારૂલ ઉલૂમ રામપુરા. સૂરત, ઔર ઈમામ હાફિઝ બહાદુર મસ્જિદ. સૂરત) ને ભી ફરમાઈ હૈ, ચુનાંચે મોબાઈલકે મુતઅલ્લિક બહોતસે સવાલાતકા હલ ઉનહોંને મુફતિયાને કિરામ.ઔર ઈસ મૌઝૂઅ પર લિખ્ખી ગઈ કિતાબોંસે હાસિલ કિયા, ઔર અબ ઉસકો તરતીબ દેકર શાએઅ ભી ફરમા રહે હૈં.

અલ્લાહ તબારક વ તઆલા ઈસકો હુસ્ને કબૂલ અતા ફરમાકર પઢનેવાલોંકો ઈસસે ઝિયાદાસે ઝિયાદા ફાઈદા પહોંચાએ, ઔર અમલકી ભી તૌફીક અતા ફરમાએ.

ફકત

૧૬/રબીઉલ આખિર સન હિ. ૧૪૨૮

અહમદ ખાનપુરી

તકરીઝ (અભિપ્રાય)

હઝરત મુફતી સુલેમાન મન્સૂરપુરી સાહબ દામત બરકાતુહુમ

સદર મુફતી જામિઆ કાસમિયા મદ્રસા શાહી, મુરાદાબાદ, યુ.પી.

નહ્મદુહૂ વ નુસલ્લી અલા રસૂલિહિલ્ કરીમ : અમ્મા બા'દ!

"મોબાઈલ" આજકલ ઝિંદગીકા હિસ્સા બન ગયા હૈ, ઉસમેં જહાં બહોતસે ફવાઈદ હૈં, વહીં ઉસકે અંદર ઐસી બાતેં ભી પૈદા કર દી ગઈ હૈં જો શરીઅતે ઈસ્લામીકી રવસે સખ્ત કાબિલે ઈશ્કાલ હૈં, ઉન બાતોંકી તરફ આમ તૌર પર લોગોંકી નઝર ભી નહીં જાતી, ઈસ લિયે ઉલમા ઔર વાકિફકાર હઝરાત પર લાઝિમ હૈ કે વો "મોબાઈલ" સે જુડે હુએ શરઈ મસાઈલ ઔર જાઈઝ ઔર નાજાઈઝકી સૂરતેં આમ લોગોં પર ઝાહિર કરેં, તાકે અલ્લાહકા ડર રખનેવાલે હઝરાત મસાઈલસે વાકિફ હોકર ગલતિયોંસે બચનેકી કોશિશ કરેં. ઈસી ગર્ઝસે માહનામા "નિદાએ શાહી" મુરાદાબાદમેં મુસલસલ ચાર શુમારોંમેં મોબાઈલસે મુતઅલ્લિક ઝરૂરી ફતાવા શાએઅ કિયે ગયે થે, જિનહેં લોગોંને દેખા ઔર બહોતસે અહબાબને નકલ કરાકે લોગોંમેં તકસીમ કિયા, ફલ હમ્દુ લિલ્લાહિ અલા ઝાલિક.

અબ હમારે મુકર્રમ જનાબ મૌલાના મુહમ્મદ ઈસ્માઈલ બુરહાનપુરી સાહબને ઉન સબ મસાઈલકો જમા કરકે શાએઅ કરનેકા ઈરાદા કિયા હૈ, ઔર ઉનહોંને ઈસ મજમૂઆમેં "નિદાએ શાહી" મેં છપે હુએ મસાઈલકે સાથ સાથ હઝરતે અકદસ મૌલાના મુફતી અહમદ ખાનપુરી ઔર મુફતી વ શેખુલ હદીસ જામિઆ ઈસ્લામિયા તાલીમુદીન ડાભેલ, ઔર મૌલાના

મુફ્તી અઝફર ઈકબાલ સાહબ દારૂલ ઉલૂમ કરાચી પાકિસ્તાનકે ઈસ મૌઝૂઅ (વિષય) પર ફતાવાકો ભી શામિલ કર લિયા હૈ. ઔર અપની તરફસે ભી હર જગહ સવાલાતકે જવાબાત દર્જ કિયે હૈં, ઈસ તરહ યે એક ઉમદા ઔર જામેઅ મજમૂઆ મુરત્તબ હો ગયા.

ઉનહોંને છપવાનેસે પેહલે મુસવ્વદા (લખાણ) મેરે પાસ ભેજા, જિસ પર મૈંને નઝર ડાલી, બિફઝલિહી તઆલા યે એક અચ્છી ઔર નફા બખ્શ કોશિશ હૈ. કવી ઉમીદ હૈ કે ઈસસે કારિઈન અવામ વ ખવાસ ફાઈદા હાસિલ કરેંગે, ઈન્શા અલ્લાહ તઆલા.

દુઆ હૈ કે અલ્લાહ તઆલા ઈસ રિસાલાકો કબૂલિયતસે નવાઝેં ઔર મુરત્તિબકો ઈસ તરહકી મઝીદ ખિદમાતકી તૌફીક ઈનાયત ફરમાએં, આમીન.

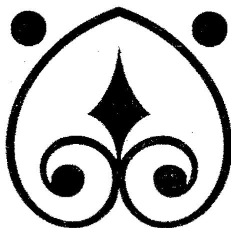
ફક્ત વસ્સલામ

અહકર મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી

મદ્રસા શાહી મુરાદાબાદ

૧/રબીઉસ્સાની સન હિ. ૧૪૨૭

૧૯/એપ્રિલ સન ઈ. ૨૦૦૭

ખુત્બએ ઈલ્હાકિયા

બિસ્મિલ્લા હિર્રહમા નિર્રહીમ

અલ્હમ્દુ લિલ્લાહિલ્લઝી ખલકલ્લૌહ વલ કલમ. વ અલ્લમલ્ ઈન્સાન મા લમ યઅ્લમ. વસ્સલાતુ વ સ્સલામુ અલા રસૂલિહિલ્ અકરમ. અલ્લઝી બુઈષ ઈલા કાફ્ફતિ ન્નાસિ વલ ઉમમ. વ અલા આલિહી વ અસ્હાબિહિલ્લઝી ઈર્તવવ્ મિન્ મન્બઈલ્ ઈલ્મિ વલ્ હિક્મ. વ અલા સાઈરિલ્ અઈમ્મતિ વલ ખદમ. અલ્લઝીન રફઊ રઅ્યાતિલ્ ઈસ્લામિ વલ કિયમ...... અમ્મા બઅ્દ.

અલ્લાહકા શુક્ર વ એહસાન હૈ કે બહોત કોશિશકે બાદ કિતાબ “મોબાઈલકે મસાઈલ” મંઝરે આમ પર આ ગઈ હૈ. યે કિતાબ દર અસલ ઉન અકાબિર મુફતિયાનકે મસાઈલ સવાબ-જવાબકી સૂરત પર મુશ્તમિલ હૈ કે જિનકે કલમસે અપને અપને દારૂલ ઈફતાસે જવાબ લિખ્ખે ગયે હૈં.

યે કિતાબ દર હકીકત ઉન મોબાઈલકે મસાઈલકા મજમૂઆ હૈ જો કે મુખ્તલિફ માહનામોં (માસિક પેપર) યાની માહનામા અલ બલાગ કરાચી, માહનામા નિદાએ શાહી મુરાદાબાદ, માહનામા અઝાને બિલાલ આગ્રા, માહનામા અલ ઈસ્લાહ ગુજરાતીમેં શાએઅ હુએ હૈં.

બંદા કાફી દિનોંસે મોબાઈલકે મસાઈલ પર લિખનેકે લિયે કોશિશ કર રહા થા લેકિન ઈલ્મો અમલસે તહી દામન (ખાલી દામન) હોનેકી વજહસે કુછ નહીં લિખ પા રહા થા, ફિર ભી દિલમેં એક તડપ થી કે મોબાઈલ પર કુછ મસાઈલ લિખ્ખે જાએં. ઈસી સોચ વિચારમેં થા કે મોબાઈલકે મસાઈલ સબસે પેહલે માહનામા અલ બલાગ કરાચીમેં શાએઅ હુએ જો હઝરત મુફતી અઝફર ઈકબાલ કરાચી સાહબ દામત બરકાતુહુમકે કલમસે થે. બંદાને ઉન મસાઈલકો જમા કર લિયા. ફિર તકરીબન દો સાલકે બાદ કાફી મસાઈલ માહનામા નિદાએ શાહી મુરાદાબાદમેં લગાતાર ચાર

શુમારોંમેં શાએઅ હુએ જો હઝરત મુફતી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી દામત બરકાતુહુમકે કલમસે થે. ઉન મસાઈલકો ભી બંદાને કલમબંદ કર લિયે. ઉસકે બાદ અપને પ્રાઈવેટ કામકે લિયે હઝરત મુફતી અહમદખાનપુરી સાહબકી ખિદમતમેં જાના હુવા. બંદાને હઝરત મુફતી સાહબસે અર્ઝ કિયા કે બંદા મોબાઈલકે મસાઈલ એક જગહ જમા કરકે કિતાબી શકલ દે રહા હે અગર આપકે કુછ ફતાવા હોં તો મરહમત ફરમાએં, ઉસ પર હઝરત મુફતી સાહબને અપને દસ મસાઈલ ઈનાયત ફરમાએં જો ગુજરાતી માહનામા અલ ઈસ્લાહમેં શાએઅ હુએ થે. બંદાને મુફતી ઈમરાન મેમન સાહબસે દરખ્વાસ્ત કી કે આપ અપને શેખકે ગુજરાતી મસાઈલકા ઉર્દૂ તર્જુમા કર દીજિયે, ઉનહોંને ઉન મુસાઈલકા ઉર્દૂ તર્જુમા કર દિયા. ફિર તર્જુમા કરનેકે બાદ ઉનહોંને કહા કે આપ ઔર કુછ મસાઈલ બઢા દેં તાકે આપકી કિતાબ મુકમ્મલ હો જાએ અધૂરી ન રહે, તો ઉનહોંને ઔર બંદાને ગ્યારહ બારહ સવાલાત મુરત્તબ કરકે હઝરત મુફતી અહમદ ખાનપુરી સાહબ દામત બરકાતુહુમકી ખિદમતમેં ભેજે, હઝરત મુફતી સાહબને ઉન સવાલોંકે જવાબ દિયે ઔર ઉન મસાઈલકો અઝાને બિલાલમેં શાએઅ ભી કરા દિયા. ઔર કુછ મસાઈલ જો કિતાબોંમેં ટેલીફોનકે મુતઅલ્લિક થે ઉનકો મોબાઈલ પર મુન્તબિક કરકે બંદાને ઉનકો ભી ઈસ કિતાબમેં જમા કર દિયા, ઈસ તરહ મસ્અલોંકી તા'દાદ ઈસ તરહ હુઈ.....

હઝરત મુફતી અઝફર ઈકબાલ કરાચી સાહબ દામત બરકાતુહુમકે (૫) મસાઈલ.

હઝરત મુફતી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી દામત બરકાતુહુમકે (૫૫) મસાઈલ.

હઝરત મુફતી અહમદખાનપુરી સાહબ દામત બરકાતુહુમકે... (૧૫) મસાઈલ.

ઔર દો ઉપરવાલે મુફતી સાહિબાનકે મુશ્તરક (૩) મસાઈલ.

ઔર બંદા મુહમ્મદ ઈસ્માઈલ બુરહાનપુરીકે..... (૨૩) મસાઈલ.

કુલ (૧૦૧) મસાઈલ હૈં.

(૧) હર મસ્અલાકે નીચે જિન મુફ્તી સાહબકા જવાબ હૈ ઉનકા નામ ભી લિખ દિયા હૈ. તાકે પૂછનેવાલા બરાહે રાસ્ત ઉન મુફ્તી સાહબસે રૂજૂઅ કર સકે.

(૨) કોઈ છોટીસી બાત ભી છૂટ ગઈ હો તો બંદા તક પહોંચાનેકી કોશિશ કરેં તાકે આઈન્દા એડીશનમેં ઉસકા ઈઝાફા કિયા જાએ.

મન લમ્ યશ્કુરિન્નાસ લમ્ યશ્કુરિલ્લાહ કે તહતમેં તીનોં મુફ્તી સાહિબાન જિનકે ફતાવા ઈસ કિતાબમેં લિયે ગયે હૈં ઔર તકરીઝ લિખકર ઈસ કિતાબકો ઝીનત બખ્શી, ઉનકા ઔર મુતરજિમ ઔર ઉસ્તાઝી હઝરત મૌલાના યૂનુસ સાહબ દામત બરકાતુહુમ ઉસ્તાઝે હદીસ મિફ્તાહુલ ઉલૂમ તરાજકા જિનહોંને કુતુબખાના નઈમિયા વાલોંસે કિતાબ શાએઅ કરનેકી સિફારિશ ફરમાઈ, ઔર કુતુબખાના નઈમિયાકા ઁતહે દિલસે શુક્ર ગુઝાર હૂં જિનહોંને ઉસ્તાઝે મોહતરમકી સિફારિશકો કબૂલ ફરમાકર બંદા પર એહસાન ફરમાયા.

મિન્નત મુંહ કે ખિદમતે સુલતાં હમી કુની
મન્નત શનાસ અઝ વ કે બખિદમત બદાશ્તત

અબ અખીરમેં દિલસે દુઆ હૈ કે અલ્લાહ જલ્લ શાનુહૂ વ અમ્મ નવાલુહૂ ઈસ કિતાબકો કબૂલિયત ઔર મકબૂલિયત અતા ફરમાએ. લોગોંકો ઝિયાદાસેં ઝિયાદા ઈસસે દીની નફા પહોંચાએ ઔર ઈસ અહકરકી નજાત દેહ બખ્શિશકા ઝરીઆ ફરમાએ. **રબ્બના તકબ્બલ મિન્ના ઈન્નક અન્તસ્સમીઉલ અલીમ.**

મુહમ્મદ ઈસ્માઈલ બુરહાનપુરી
૭/જમાદીલ આખર સન હિ. ૧૪૨૮
મુતાબિક ૨૩/ જૂન સન ઈ. ૨૦૦૭

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ

મોબાઈલ ખરીદના

સવાલ નંબર (૧) ..... આજકલ આમ તૌર પર દેખા જા રહા હૈ કે અમીર તો અમીર બલ્કે ગરીબ આદમી ભી મોબાઈલ ખરીદના ચાહતા હૈ અગરચે ઉસકો મોબાઈલકી ઝરૂરત નહીં હૈ, સિર્ફ દિલ ખૂશ કરને, ફેશન પરસ્તી ઔર લોગોંકી હમરકાબીકી ગર્ઝસે મોબાઈલ ખરીદા જા રહા હૈ ઔર બગૈર ઝરૂરતકે ઉસમેં પૈસે ખર્ચ કિયે જા રહે હૈં, તો ક્યા યે ખર્ચ ઈસરાફ ઔર ફુઝૂલ ખર્ચીમેં દાખિલ નહીં હૈ?

ઈસી તરહ અગર એક દો હઝાર રૂપિયાકે મોબાઈલસે ઝરૂરત પૂરી હો સકતી હૈ ફિર ભી દેખા દેખી બગૈર કિસી દીની વ દુન્યવી ગર્ઝકે આઠ (૮) દસ (૧૦) હજાર યા તીસ (૩૦) પૈંતીસ (૩૫) હજારકા મોબાઈલ ખરીદના જિસમેં કઈ ગુનાહકે અસ્બાબ મૌજૂદ હોતે હૈં, ફુઝૂલખર્ચીમેં શાલિ હોગા યા નહીં?

જવાબ નંબર (૧)..... રેહાઈશ જાઈઝ, આસાઈશ જાઈઝ, આરાઈશ જાઈઝ, ઔર આરાઈશકા મતલબ યે હૈ કે અગર કોઈ ઈન્સાન અપને દિલકો ખૂશ કરનેકે લિયે કોઈ કામ કર લે તાકે દેખનેમેં અચ્છા માલૂમ હો, દેખકર દિલ ખૂશ હો જાએ, તો ઉસમેં કોઈ હરજ નહીં, શરીઅતમેં યે ભી જાઈઝ હૈ. ઉસકે બાદ ચોથા દરજા હૈ નુમાઈશકા. ઔર નુમાઈશકા મતલબ યે હૈ કે જો કામ કર રહા હૈ ઉસસે ન તો આરામ મકસૂદ હૈ, ન આરાઈશ મકસૂદ હૈ. બલ્કે ઉસ કામકા મકસદ સિર્ફ યે હૈ કે લોગ મુઝે બડા દૌલતમંદ સમઝેં કે ઉસકે પાસ બહોત પૈસા હૈ.

યેહી ચાર દરજાત મોબાઈલ ઔર ખાને ઔર ઈસ્તે'માલી ચીઝોંમેં ભી હૈં. મસલન એક શખ્સ અચ્છા ઔર કીમતી મોબાઈલ ઈસ લિયે રખતા હૈ તાકે મુઝે આરામ મિલે ઔર તાકે મુઝે અચ્છા લગે, ઔર મેરે ઘરવાલોંકો

અચ્છા લગે, ઔર મેરે મિલને જુલનેવાલે ઉસકો દેખકર ખૂશ હોં, તો ઉસમેં કોઈ હરજ નહીં, લેકિન અગર કોઈ શખ્સ અચ્છા ઔર કીમતી મોબાઈલ ઈસ નિય્યતસે ખરીદતા હૈ તાકે મુઝે દૌલતમંદ સમઝા જાએ, મુઝે બહોત પૈસેવાલા સમઝા જાએ, ઔર મેરા બડા મકામ સમઝા જાએ. ઔર ઉસકે ઝરીઆ દૂસરોં પર અપની ફૌકિયત (બડાઈ) જતાઉં, ઔર અપને આપકો બુલંદ ઝાહિર કરૂં તો યે નુમાઈશ હૈ ઔર નુમાઈશ મમનૂઅ હૈ જાઈઝ નહીં હૈ. (મુસ્તફાદ : અઝ ઈસ્લાહી ખુત્બાત ૨/૫૬)

મુહમ્મદ ઈસ્માઈલ બુરહાનપુરી

મ્યૂઝિકવાલે મોબાઈલકી ખરીદો ફરોખ્ત

સવાલ નંબર (૨)..... કિસી શખ્સકે લિયે અપને મોબાઈલકા ખરીદના યા બેચના યા ઈસ્તે'માલ કરના જિસકી ઘંટિયાં ખાલિસ મ્યૂઝિક હી મ્યૂઝિક હોં. ઔર મઝીદ યે કે ઉસમેં સાદી ઘંટી સેટ કરના ભી મુમકિન ન હો, શરઈ એ'તિબારસે કૈસા હૈ?

જવાબ નંબર (૨)..... જિસ મોબાઈલમેં સિર્ફ મ્યૂઝિકવાલી હી ઘંટી સેટ હો ઉસકી ખરીદો ફરોખ્ત (લેન-દેન) મકરૂહ હૈ, ઔર ઉસસે મ્યૂઝિકવાલી ઘંટિયાં સુનના યા સુનાના નાજાઈઝ હૈ.

قال ومن كسر بربطً اوطبلاً اومزماراًاودفاً اواراق له سكراً اومنصّفاً فهوضامن وبيع هٰذه الاشياء جائزوهٰذا عند ابى حنيفة، وقال ابويوسف ومحمدلايضمن ولايجوزبيعها(هدايه: ٣/٣٨٨)

હઝરત મુફ્તી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી

કેમેરાવાલા મોબાઈલ ખરીદના

સવાલ નંબર (૩)..... ઐસે મોબાઈલકા ખરીદના જિસમેં કેમેરા

હો ક્યા હુકમ રખતા હૈ? જબકે બગૈર કેમેરાવાલે મોબાઈલસે ભી મકસૂદ હાસિલ હો સકતા હૈ?

જવાબ નંબર (૩)..... કેમેરેવાલે મોબાઈલસે ચૂંકે ઐસે મનાઝિરકી તસ્વીરકશી ભી કી જા સકતી હૈ જિસમેં કોઈ જાનદાર ન હો, ઈસ લિયે કેમેરેવાલે મોબાઈલકો ખરીદના મુતલકન નાજાઈઝ નહીં કહા જાએગા, બલ્કે ઉસકા નાજાઈઝ ઈસ્તે'માલ હી નાજાઈઝ હોગા, યાની મોબાઈલસે જાનદારકી તસ્વીર ખીંચના હી મના હોગા. (અલ ઈશબાહ વન્નઝાઈર : ૫૩, દારૂલ ઉલૂમ દેવબંદ, ઈમ્દાદુલ ફતાવા : ૪/૨૪૯)

હઝરત મુફતી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

કેમેરાવાલા મોબાઈલ રખના

સવાલ નંબર (૪)..... મોબાઈલકે ઝરીઆ તસ્વીર ખીંચના કૈસા હૈ? ઔર મોબાઈલમેં તસાવીર મહેફૂઝ રખના કૈસા હૈ? ઔર કેમેરેવાલા મોબાઈલ પાસમેં રખના કૈસા હૈ?

જવાબ નંબર (૪)..... આજકલ મોબાઈલ ફોનમેં કેમેરાકી સહૂલત આ ચુકી હૈ. સબસે પેહલે તો યે જાનના ઝરૂરી હૈ કે જાનદારકી તસ્વીર બનાનેવાલે પર હદીસે પાકમેં સખ્ત વઈદ આઈ હૈ. હુઝૂર (સ.અ.વ.) કા ઈરશાદ હૈ કે કિયામતકે દિન સબસે સખ્ત અઝાબ તસ્વીર બનાનેવાલોંકો હોગા. એક દૂસરી રિવાયતમેં હૈ કે નબી (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે જો લોગ તસાવીર બનાતે હૈં ઉન લોગોંકો કિયામતકે દિન અઝાબ દિયા જાએગા ઔર કહા જાએગા કે તુમને જો તસ્વીર બનાઈ હૈ ઉસમેં જાન ડાલો. એક ઔર રિવાયતમેં હૈ કે જિસ ઘરમેં જાનદારકી તસ્વીર હોતી હૈ ઐસે ઘરમેં ફરિશ્તે દાખિલ નહીં હોતે (યે સબ રિવાયતેં બુખારી શરીફમેં મૌજૂદ હૈં)

ઈસ લિયે કેમેરાવાલા મોબાઈલ પાસમેં રખકર ઉસકે ઝરીઆ જાનદાર ચીઝોંકી તસાવીર ખીંચના યા કેમેરેમેં મહેફૂઝ રખના મમનૂઅ

ઔર હરામ હૈ. ઈસ લિયે એહતિયાતકા તકાઝા તો યેહી હૈ કે ઐસા (કેમેરાવાલા) મોબાઈલ ઈસ્તે'માલમેં ન રખ્ખા જાએ. ઔર અગર કોઈ દૂસરી વુજૂહાતકી બિના પર રખ્ખા તો ખૂદ ઉસકે ઝરીઆ જાનદારકી તસાવીર ખીંચનેસે ઝરૂર હી બચે. ઔર સાથમેં કોઈ ઔર આદમી આપકી લા ઈલ્મીમેં (બે-ખબરીમેં) ઉસ મોબાઈલકે ઝરીઆ કિસી જાનદારકી તસ્વીર ખીંચ ન સકે ઉસકી ખાસ નિગરાની કરે. ક્યૂંકે ઈસ સૂરતમેં ઉસકે લિયે ગુનાહકા એક આલા મોહય્યા કરકે ગુનાહમેં મદદ કરનેકી વજહસે ખૂદ ભી ગુનેહગાર હોતા હૈ.

હઝરત મુફતી અહમદ ખાનપુરી સાહબ

ખવાસકે લિયે કેમેરેવાલે મોબાઈલકા ઈસ્તે'માલ

સવાલ નંબર (૫)..... ખવાસ મસલન ઉલમા, તલબા, અસાતિઝા, મુફતિયાન, ઈમામ, મુઅઝ્ઝિન ઔર હાફિઝોંકે લિયે કેમેરેવાલે મોબાઈલકા રખના કૈસા હૈ?

જવાબ નંબર (૫)..... અસલ હુકમ તો યેહી હૈ કે કેમેરેવાલે ફોનસે બાતચીત કરના હરામ નહીં હૈ, બલ્કે ઉસકા ગલત ઈસ્તે'માલ હી નાજાઈઝ હૈ, લેકિન ઉલમા, ઈમામ, ઔર દીનકે પેશવાઓંકે લિયે તોહમતસે બચનેકી ગર્ઝસે એહતિયાત ઉસીમેં હૈ કે વો કેમેરેવાલે મોબાઈલકે બજાએ સાદા મોબાઈલ ઈસ્તે'માલ કરેં. **અલ ઉમૂરુ બિ મકાસિદિહા.**

(અલ ઈશ્બાહ વ ન્નઝાઈર : ૫૩)

હઝરત મુફતી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

મોબાઈલકી ખરીદો ફરોખ્ત ઔર રીપેરિંગકા હુકમ

સવાલ નંબર (૬)..... આજકલ મોબાઈલકી ખરીદો ફરોખ્ત,

ઉસકી (Repairing) રીપેરિંગકા કારોબાર બહોત તેઝીસે ચલ રહા હૈ. ઉસમેં કેમેરાવાલે મોબાઈલ ભી હોતે હૈં ઔર "સ્ક્રીન સેવર" પર ભી કભી ખૂબસૂરત મનાઝિર, ઈસ મસ્અલામેં પૂછનેકી બાત યે હૈ કે ઈસ સૂરતમેં મોબાઈલકી (Repairing) રીપેરિંગ ઔર ખરીદો ફરોખ્ત નીઝ ઉસકી દુકાન લગાના ઔર ઉજરત (મજદૂરી) લેકર યે કામ કરના શરઅન જાઈઝ હૈ યા નહીં?

જવાબ નંબર (૬)..... ઐસે મોબાઈલકી ખરીદો ફરોખ્ત પર નફા ઔર ઉસકી મરમ્મત (રીપેરિંગ) કી ઉજરત લેના ભી જાઈઝ હૈ.

હઝરત મુફતી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી

કેમેરેવાલે મોબાઈલકી રીપેરિંગકા હુકમ

સવાલ નંબર (૭)..... કેમેરેવાલે મોબાઈલકી રીપેરિંગ કરના ઔર રીપેરિંગકી ઉજરત (મજદૂરી) લેના કૈસા હૈ?

જવાબ નંબર (૭)..... કેમેરેવાલે મોબાઈલકી રીપેરિંગ કરના ઔર રીપેરિંગકી ઉજરત લેનેકી ગુંજાઈશ હૈ. ઈસ લિયે કે કેમેરેવાલે મોબાઈલસે જાનદાર ઔર ગૈર જાનદાર દોનોંકી તસ્વીર ખીંચ સકતે હૈં. ઉનકા તઅલ્લુક ઈસ્તેમાલ કરનેવાલેકે ઈસ્તેમાલસે હૈ. (માખૂઝ : મસ્અલા નંબર ૬, મોબાઈલકી ખરીદો ફરોખ્ત ઔર રીપેરિંગકા હુકમ)

હઝરત મુફતી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

મોબાઈલકો વક્તે મુકર્રરાસે ઝાઈદ ઈસ્તે'માલ કરના

સવાલ નંબર (૮)..... ટેકનીકી ગલતીસે હમારા મોબાઈલ વક્તસે ઝાઈદ ચલ રહા હૈ, કંપનીકે કાનૂનકે લિહાઝસે હમારા ફોન બંદ હો જાના ચાહિયે થા, મસલન ૧૫ ઓક્ટોમ્બર તક ઉસકા વક્ત હૈ, ઉસકે બાદ ઉસે

બંદ હો જાના હૈ, મગર ઉસકે બાદ ભી યે ચાલૂ હૈ, તો ક્યા ઉસકે ઝરીઆ કોલ કરના યા કોલકા જવાબ દેના જાઈઝ હૈ?

જવાબ નંબર (૮)..... જબ આપકો પેહલેસે યે માલૂમ હૈ કે ફલાં તારીખ તક આપકી મુદ્દત ખતમ હો જાએગી, ફિર ભી મઝકૂરા તારીખ પર મોબાઈલ ફોનકી સર્વિસ મુન્કતેઅ (ખતમ) નહીં હુઈ તો દયાનતકા તકાઝા યે હૈ કે આપ ફૌરન મોબાઈલ કંપનીસે રાબતા કરકે ઈસ ટેકનીકી ગલતી પર ઉસે મુત્તલેઅ (ખબરદાર) કરેં ઔર (મુકર્રરા) મુદ્દતકે બાદ જિસ કદર ભી આપને મોબાઈલકા ઈસ્તે'માલ કિયા હૈ, ઉસકી ઉજરત કંપનીકે ખાતેમેં જમા કરા દેં.

عن ابی حرۃ الرقاشی عن عمہٖ قال: قال رسول اللہ ﷺ الالاتظلموا ولا لایحل مال امرئٍ الابطیب نفس منہ

(مشکوٰۃ شریف : ۲۵۵)

હઝરત મુફ્તી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

મોબાઈલમેં ડાઉન લોડિંગકા હુકમ

સવાલ નંબર (૯)..... જિસ તરહ આજકલ મોબાઈલકી ખરીદો ફરોખ્ત ઔર રીપેરિંગ તેઝીસે ચલ રહી હૈ, ઈસી તરહ ડાઉન લોડિંગ (Downloding) (પ્રોગ્રામ ઈધરસે ઉધર ભેજના) ભી બહોત તેઝીસે ફૈલ રહા હૈ. ઈસ લોડિંગમેં કભી ફિલ્મી અદાકારોંકી નીમ ઉરયાં (નંગી) તસ્વીરેં હોતી હૈં. ઈસી તરહ ટોન (સાઉન્ડ) મેં મુખ્તલિફ ગાને ઔર મ્યૂઝિક વગૈરહ હોતી હૈં, ગ્રાહક ફરમાઈશ કરતે હૈં કે હમારે મોબાઈલ પર ફલાં તસ્વીર ભેજ દેં ઔર ફલાં ગાનેકી મ્યૂઝિક લોડ કર દેં (ડાલ દેં) તો ક્યા ડાઉન લોડિંગ કરના ઔર ઉસકી ઉજરત લેના શરઅન જાઈઝ હોગા યા નહીં?

જવાબ નંબર (૯)..... મોબાઈલમેં ઐસે પ્રોગ્રામ ડાલના જો મુફીદ હોં, નીઝ ઉનમેં શરઈ કોઈ કબાહત (બુરાઈ) ન હો તો ફી નફસિહી દુરૂસ્ત હૈ, ઔર ઈસ તરહકે અમલ (ડાઉન લોડિંગ) પર નફા ઔર ઉજરત લેના ભી જાઈઝ હૈ, લેકિન મોબાઈલમેં ગાનેકી આવાઝોં, ઈસી તરહ ફહશ (નંગી) તસાવીરકી ડાઉન લોડિંગ કિસી હાલમેં ભી જાઈઝ નહીં હૈ, ઔર ઈસ તરહકી ડાઉન લોડિંગ પર ઉજરત લેના ભી નાજાઈઝ હૈ, ઔર ઉસકી આમ્દની હલાલ નહીં હૈ.

ولايجوز الاستيجار على الغناء والنوح وكذا سائر الملاهى، لانه استيجار على المعصية والمعصية لاتستحق بالعقد(هدايه: ۳/۳۰۳) ولا لاجل المعاصى مثل الغناء والنوح والملاهى- (شامى زكريا : ۹/۷۵)

હઝરત મુફતી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

મોબાઈલમેં તસવીરવાલે ગેમકા ડાઉનલોડ કરના

સવાલ નંબર (૧૦)..... બા'ઝ વક્ત મોબાઈલમેં ગેમકો ડાઉન લોડ કિયા જાતા હૈ ઔર ઉન ગેમોંમેં જાનદારકી તસ્વીરેં ભી હોતી હૈં, જૈસે ક્રિકેટ ગેમ વગૈરહ, તો ઉન ગેમોંકો ડાઉનલોડ કરકે ખેલના કૈસા હૈ? ઔર અગર ગેમમેં તસ્વીરકી ગુંજાઈશ હૈ તો કિતને કદ તકકી તસ્વીરકી ગુંજાઈશ હૈ?

જવાબ નંબર (૧૦)..... મોબાઈલમેં મુતલક ગેમ ખેલના વક્ત બરબાદ કરના હૈ, બિલખુસૂસ અગર ઉસમેં તસાવીર ભી શામિલ હોં તો ઉસકી બુરાઈ ઔર બઢ જાતી હૈ, ઉસસે ઈજતિનાબ (બચના) લાઝિમ હૈ.

عن ابی هریرة رضی الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ من حسن اسلام المرء ترکه مالایعنیه.

(شعب الایمان للبیهقی: حدیث: ۴۹۸۷)

હઝરત મુફતી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

મોબાઈલકી ટોનમેં ગાને વગૈરહ ભરના

સવાલ નંબર (૧૧)..... કિસી શખ્સકા અપને મોબાઈલકી રિંગટોનમેં ગાને, બાજે ઔર મ્યૂઝિકકો લગાએ રખના કૈસા હૈ?

જવાબ નંબર (૧૧)..... મોબાઈલકી રિંગટોનમેં ગાને બજાને ઔર મ્યૂઝિક લગાના હરગિઝ જાઈઝ નહીં, બલ્કે સખ્ત ગુનાહ હૈ.

فی الحدیث الشریف: صوتان ملعونان فی الدنیا والأخرة مزمار عند نعمة ورنّة عند مصیبة (الترغیب والترهیب: ۱۸۳/۴) واستماع ضرب الدف والمزمار وغیرذلک حرام (شامی زکریا: ۵۶۶/۹)

હઝરત મુફતી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

મોબાઈલકી જવાબી રિંગટોનમેં ગાના ફિટ કરના

સવાલ નંબર (૧૨)..... અગર ઝૈદ બઝરીઆ મોબાઈલ રાબતા કાઈમ કરે, લેકિન દરમિયાને રાબતા ઉમરકે મોબાઈલકી ઘંટી બજતે હી ઝૈદકે મોબાઈલમેં ગાનેકી આવાઝ સુનાઈ દેને લગે તો ક્યા ઐસી સૂરતમેં ઝૈદકે લિયે જાઈઝ હૈ કે વો ઉમરસે રાબતાકો બર કરાર રખ્ખે ઔર ખૂદ ગુનાહમેં મુબ્તલા હો, ઔર ક્યા ઉમરકે લિયે જાઈઝ હૈ કે વો અપને

મોબાઈલમેં ઈસ તૌર પર ગાનેકો સેટ કરે કે જિસકે ઝરીઆ દૂસરે લોગ ગુનાહમેં મુબ્તલા હોં.

જવાબ નંબર (૧૨)..... (૧) જો લોગ અપને મોબાઈલમેં ગાનેકો ઈસ તૌર પર સેટ કરતે હૈં કે જબ સામનેવાલા શખ્સ ઉસ મોબાઈલવાલેકો ફોન કરે તો ઉસકો ગાના સુનાઈ દે તો ઈસ તરીકાસે ખૂદ ગુનેહગાર બનનેકે સાથ સાથ દૂસરોંકો ભી ખ્વાહ મ ખ્વાહ ગુનાહમેં મુબ્તલા કરનેકી કોશિશ કરતા હૈ. ઔર ઉર્દૂ શાઈરકે ઈસ મિસરઅકી "હમ તો ડૂબે હૈં સનમ તુમહેં ભી લે ડૂબેંગે" કી તર્જુમાની કરતા હૈ. (લિહાઝા જાઈઝ નહીં)

હઝરત મુફ્તી અહમદખાનપુરી સાહબ

(૨) મોબાઈલમેં ઐસા પ્રોગ્રામ ફિટ કરના કે રાબતા કરનેવાલેકો ઘંટીકે બજાએ ગાના સુનાઈ દે બિલકુલ જાઈઝ નહીં, યે ન સિર્ફ ગુનાહ બલ્કે ગુનાહકી તબ્લીગ હૈ, અલબત્તા અગર કિસી શખ્સકો ઐસે આદમીસે રાબતાકી ઝરૂરત પડે જિસને મોબાઈલમેં ગાના ફિટ કર રખ્ખા હો ઔર ઈસ બિના પર રાબતા કરનેવાલા બગૈર ઈરાદા મજબૂરન ગાનેકી આવાઝ સુન લે તો વો ગુનેહગાર ન હોગા.

عن ابی امامة عن النبی ﷺ قال: ان الله عزوجل بعثنی
ـمة وهدىً للعلمين امرنی ان امحق المزامير والكفاء ات
ى البرابط والمعازف والأوثان التی كانت تعبد فی الجاهلية
(مسند امام احمد بن حنبلؒ : ۵/۲۵۷)

હઝરત મુફ્તી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

મોબાઈલકી રિંગટોન યા જવાબી રિંગટોનમેં ચિડિયા વગૈરહકી આવાઝ રખના

સવાલ નંબર (૧૩)..... મોબાઈલકી રિંગટોનમેં કિસી ચિડિયા યા

જાનવર (મુર્ગ) કી આવાઝ હૈ તો, ક્યા યે ભી મ્યૂઝિકમેં દાખિલ હૈ? ઔર મોબાઈલકી સાદી (મ્યૂઝિકમેં શુમાર ન હો) રિંગટોનકી તઅયીન કૈસે કી જાએ? ક્યા લેન્ડ લાઈન ફોનકી રિંગ સાદા હૈ?

જવાબ નંબર (૧૩)..... ચિડિયા યા જાનવરકી આવાઝ મ્યૂઝિકમેં દાખિલ નહીં, સાદા રિંગટોન વો કેહલાતી હૈં જિનમેં ગાના, સાઝ, યા મ્યૂઝિક વગૈરહ જૈસી ચીઝોંકા ઈસ્તે'માલ ન હો, લેન્ડ લાઈન ફોનકી ભી રિંગ સાદા કેહલાતી હૈં જિસમેં સાઝ વગૈરહ ન હો.

تنبیہ: عرّف القہستانی الغناء بانہ تردید الصوت بالالحان فی الشعر مع انضمام التصفیق المناسب لہا (شامی: ۹/۵۰۳)

હઝરત મુફતી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

મોબાઈલકી જવાબી રિંગમેં ઔરતકી આવાઝ રખના

સવાલ નંબર (૧૪)..... મોબાઈલકી જવાબી રિંગમેં ઔરતકી આવાઝ રખના જાઈઝ હૈ યા નહીં?

જવાબ નંબર (૧૪)..... ઔરતકી આવાઝ અગરચે મુફતા બિહી કૌલકે મુતાબિક સતર નહીં. લેકિન અજનબિયાકી આવાઝ ઉમૂમન દિલમેં વસાવિસ ઔર ખ્વાહિશાત પૈદા કરતી હૈં ઈસ લિયે જવાબી રિંગમેં ઔરતકી આવાઝ રખના દુરૂસ્ત નહીં.

હઝરત મુફતી અહમદ ખાનપુરી સાહબ

મોબાઈલમેં ઘંટીકી જગહ અઝાન યા કુરઆની આયાત વગૈરહ ફિટ કરના

સવાલ નંબર (૧૫)..... મોબાઈલમેં બજાએ રિંગટોનકે કિસી આયતે

કુરઆની યા અઝાન યા નઅતકો સેટ કરના કૈસા હૈ?

જવાબ નંબર (૧૫)..... જવાબ (૧) મોબાઈલમેં ટોનકે તૌર પર સાદી રિંગ ઝરૂરતકી વજહસે રખ સકતે હૈં, ક્યૂંકે ઉસમેં કિસીકો કશિશ નહીં હોતી હૈ, લેકિન મુખ્તલિફ મ્યૂઝિક ઔર ટોનવાલી રિંગેં મોબાઈલમેં ફિટ કરના શરઅન મના ઔર કાબિલે મઝમ્મત હૈ. (ઈસી કિતાબકે મસ્અલા નંબર (૭૮) મેં મુલાહિઝા ફરમાએં) હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ઈસકે મુતઅલ્લિક જો વઈદેં ઈરશાદ ફરમાઈ હૈં ઉસકો ધ્યાનમેં રખના ઝરૂરી હૈ.

ઈસ ઝમાનેમેં અચ્છે અચ્છે દીનદાર ઔર પરહેઝગાર લોગ ભી મુખ્તલિફ ગાનોં પર સેટ કરદા મ્યૂઝિકકો બતૌરે રિંગટોન મોબાઈલમેં ફિટ કરતે હૈં ઔર જાનકર ઔર અંજાનેમેં ગુનાહમેં મુબ્તલા હોતે હૈં, ઔર રફતા રફતા ઈસ ખતરનાક ગુનાહકી ખરાબી ઔર કબાહત (બુરાઈ) ભી ઉનકે દિલ વ દિમાગમેં નહીં રેહતી, ક્યૂંકે એક ગુનાહકો બારબાર કરનેસે યેહી નતીજા હોતા હૈ. ઔર ઈસ ગુનાહકા બુરા નતીજા ઉસ વક્ત સામને આતા હૈ જબ ઐસી રિંગટોન બા જમાઅત નમાઝ હો રહી હો ઔર મસ્જિદ નમાઝિયોંસે ભરી હુઈ હો ઐસે વક્તમેં બુલંદ આવાઝસે બજ ઉઠે.

સોચો! ઈસ બદ અમલીકી વજહસે અલ્લાહ તઆલાકા ગઝબ કહાં તક પહોંચેગા. યહાં યે ભી યાદ રહે કે બા'ઝ લોગ નઅતિયા (નઝમવાલે) કલામ પર તૈયાર કી જાનેવાલી મ્યૂઝિકકો રિંગટોનમેં સેટ કરતે હૈં ઔર ઐસા કરનેવાલે શાયદ અપની બદ અમલીકો અચ્છા સમઝતે હૈં. ભલા હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી નઅતકો મ્યૂઝિકકે સાથ ક્યા તઅલ્લુક, જિસ મ્યૂઝિકકો ખતમ કરનેકે લિયે આપ (સ.અ.વ.) કી બેઅસત હુઈ થી ઉનહીકી નઅતકે નામ પર મ્યૂઝિકકો તરક્કી દી જા રહી હૈ ઔર ઈશાઅત કી જા રહી હૈ. રિસાલતે મુહમ્મદીકે મકાસિદકી ઈસસે બઢકર ઔર ક્યા બેઅદબી હો સકતી હૈ. બા'ઝ અવામી શાઈર ફિલ્મી ગાનોંકે તર્ઝ પર નઅત લિખતે હૈં ઔર ઉસકો નગ્મોંમેં જલ્સેકે વક્ત પેશ કરતે હૈં. ઉસકે મુતઅલ્લિક

કિયે જાનેવાલે એક સવાલકે જવાબમેં મુફ્તી રફીઅ સાહબ ઉસ્માની દામત બરકાતુહુમ લિખતે હૈં કે ઉસકો શોમઈ કિસ્મત (બદબખ્તી) કે અલાવા ઔર ક્યા નામ દિયા જા સકતા હૈ કે અવ્વલ તો હમ હર નેક કામસે રોઝ બરોઝ દૂર હોતે જા રહે હૈં. ઔર અગર કભી અચ્છા કામ કરનેકા જઝબા પૈદા ભી હોતા હૈ તો ઉસમેં જબ તક કુછ ના જાઈઝ ઔર હરામકી આમેઝિશ (મિલાવટ) ન કર લેં સુકૂન નહીં મિલતા.

સવાલમેં જો સૂરત બયાન કી ગઈ હૈ બિલા શુબહ યે નઅત જૈસી રૂહ પરવર ઈબાદતકો ખેલ તમાશા બનાના, ઔર ઉસકે સાથ ખુલ્લા મઝાક હૈ. અલ્લામા ઈબ્ને આબિદીનને **રદુલ મોહતાર**મેં એક હદીસ નકલ કી હૈ કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે "જબ કોઈ શખ્સ પાનીકો શરાબકે મુશાબેહ બનાકર શરાબકી તરહ પિયે તો ઉસકે લિયે હરામ હૈ.

ચુનાંચે ફુકહાને કહા હૈ કે અગર કોઈ શખ્સ લહવ વ તરબ (સૈર તમાશા) કે સાથ પાની યા કોઈ ઔર હલાલ મશરૂબ શરાબિયોંકી હૈઅત બનાકર પિયે તો યે સૂરત હરામ હૈ. (નવાદિરૂલ ફુકહા : ૨/૩૫૨-૩૫૩)

બા'ઝ લોગ મોબાઈલમેં રિંગટોનકે બજાએ અઝાન યા કોઈ કુરઆનકી આયત સેટ કરતે હૈં, ઉસકે મુતઅલ્લિક યે જાનના ઝરૂરી હૈ કે શરીઅતે મુતહ્હરામેં ઝિક્રકે બા'ઝ કલિમાત મખ્સૂસ મકાસિદકે લિયે મુતઅય્યન કિયે ગયે હૈં. મસલન અઝાન જિસમેં ઝિક્ર હી કે કલિમાત રખ્ખે ગયે હૈં ઔર ઉસકા મકસદ ઉસકે ઝરીઆ લોગોંકો મસ્જિદમેં બાજમાઅત નમાઝકે લિયે બુલાના હૈ ઔર અઝાનકી હૈસિયત ઈસ્લામી શિઆરકી ભી હૈ.

નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) કી આદતે મુબારકા યે થી કે જબ કિસી બસ્તી પર હમ્લા કરનેકે લિયે જાતે તો સુબહ વહાંસે અઝાનકી આવાઝ આતી હૈ યા નહીં ઉસકા ઈન્તિઝાર ફરમાતે, અગર અઝાનકી આવાઝ આતી તો ઉસકા મતલબ યે હોતા કે યે મુસલમાનોંકી બસ્તી હૈ ઔર આપ (સ.અ.વ.) ઈસ વજહસે વહાં પર હમ્લા ન ફરમાતે. ઔર અઝાનકી

આવાઝ ન આતી તો હમ્લા ફરમાતે. (બુખારી શરીફ : ૧/૮૬) ખુલાસા યે હૈ કે અઝાન ઈસ્લામકા શિઆર (તરીકા) હૈ. ઈસ લિયે ફુકહાને લિખ્ખા હૈ કે અગર કિસી મુસલમાન આબાદીકે રેહનેવાલે અઝાન છોડ દેં તો હાકિમે વક્ત (બાદશાહ) ઉનહેં અઝાન દેને પર મજબૂર કરે, ઔર અગર વો ન માનેં તો ઉનકે સાથ કિતાલ કરે. (શામી : ૧/૨૮૩) ઔર ઈસી લિયે અઝાનકે કલિમાતકા અદબ વ અઝમતસે બજા લાના એક મુસલમાનકા ફર્ઝ ઔર ઈમાની તકાઝા હૈ. શરીઅતે મુતહ્હરાને અઝાનકા જો મકસદ મુતઅય્યન કિયા હૈ ઉસસે હટકર દૂસરે મકાસિદકે લિયે ઉસકા ઈસ્તે'માલ કરના અઝાનકી એક કિસમકી બેઅદબી હૈ. જો લોગ બતૌરે રિંગટોન અઝાનકો સેટ કરતે હૈં વો લોગ ગુનાહમેં મુબ્તલા હોતે હૈં ઈસ લિયે ઐસા કરના જાઈઝ ઔર દુરૂસ્ત નહીં હૈ.

ડોરબેલમેં અઝાન સેટ કરનેકે નાજાઈઝ હોનેકે મુતઅલ્લિક મુફતીયે ગુજરાત હઝરત મુફતી અબ્દુર્રહીમ સાહબ (રહ.) કા ફતવા પેહલે શાએઅ હો ચુકા હૈ. (ફતાવા રહીમિયા : ૧૦/૩૩૫)

કુરઆને પાક અલ્લાહ તઆલાકા અઝમતવાલા કલામ હૈ, ઉસકે મુતઅલ્લિક ખાસ અહકામ દિયે ગયે હૈં, જબ કુરઆન પઢ્હા જાએ તો ઉસ વક્ત ઉસકા સુનના ઝરૂરી હોતા હૈ, રિંગટોનમેં કુરઆન પાકકી આયત ફિટ કરનેસે મઝકૂરા બાલામેં અઝાન સેટ કરનેકે મુતઅલ્લિક બતાઈ ગઈ ખરાબિયોંકે સાથ સાથ કુરઆન પઢ્હા જા રહા હોનેકે બાવજૂદ ઉસકી તરફ ધ્યાન ન દેનેકા ગુનાહ ભી લાઝિમ આતા હૈ ઈસ લિયે યે ભી જાઈઝ નહીં હૈ.

મઝકૂરા દોનોં હુકમ ઝહન નશીન હો જાએ ઈસ લિયે બા'ઝ ફિકહી મસાઈલ પેશ કિયે જા રહે હૈં.

અલ ઈશ્બાહ વન્નઝાઈરમેં ફતાવા કાઝીખાનકે હવાલેસે લિખ્ખા હૈ કે ફુકાઅ (એક કિસમકી શરાબકા નામ હૈ) ફુકાઅ બેચનેવાલા ઉસકે બરતનકે ઢક્કન ખોલતે વક્ત અગર ઐસા કહે "સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ સય્યિદિના મુહમ્મદ" તો ગુનેહગાર હોગા. ઈસી તરહ ચોકીદાર અપની ચોકીદારીકા

કામ અંજામ દેનેકે દૌરાન બુલંદ આવાઝસે **"લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ"** ઈસ લિયે કેહતા હો કે લોગોંકો પતા ચલે કે વો જાગ રહા હૈ તો વો ભી ગુનેહગાર હોગા, કોઈ આદમી કપડેકે તાજિરકે પાસ કપડા ખરીદનેકે લિયે આયા, તાજિરને જબ અપની ગઠરી ખોલી ઉસ વક્ત **"સુબ્હાનલ્લાહ"** યા **"અલ્લાહુમ્મ સલ્લિ અલા મુહમ્મદ"** ઈસ લિયે પઢા કે ખરીદનેવાલે પર કપડેકે અચ્છે હોનેકા અસર પડે તો યે ગુનાહકા કામ હૈ.

(અલ ઈશ્બાહ વન્નઝાઈર : ૨૭)

ફતાવા આલમગીરીમેં હૈ કે કોઈ આદમી સિતાર યા બાંસરીકી આવાઝ પર કુરઆને કરીમ પઢે તો વો કાફિર હૈ (૨/૨૬૭) કોઈ આદમી પ્યાલા ભરકર લાયા ઔર સાથ હી **"વ કઅ્સન્ દિહાકા"** પઢા. યા એક જગહકે લોગોંકો જમા કિયા ઔર **"ફજમઅ્નાહુમ જમ્આ"** પઢા તો વો શખ્સ કાફિર હો ગયા. (૨/૨૬૭)

ઈન દોનોં મસ્અલોંમેં કુરઆન પાકકી આયતોંકો નામુનાસિબ જગહમેં ઔર કુરઆન પાકકે મકસદસે હટકર પઢનેકે મુતઅલ્લિક કુફ્રકા હુકમ લગાયા ગયા હૈ. હઝરત મુફતી અહમદ ખાનપુરી સાહબ.

જવાબ (૨) રિંગટોનકા મકસદ ઈસ બાતકી ઈત્તિલાઅ (ખબર) દેના હૈ કે કોઈ શખ્સ આપસે બાત કરનેકા મુતમન્ની હૈ, ગોયા યે દરવાઝા પર દસ્તક દેનેકે હુકમમેં હૈ, ઈસ ઈત્તિલાઈ મકસદકો હાસિલ કરનેકે લિયે કુરઆને પાકકી આયાત યા અઝાનકી આવાઝકો ઈસ્તે'માલ કરના બેમહલ હૈ, બલ્કે એક દરજામેં ઈસસે ઈન મુકદસ કલિમાતકી તૌહીનકા પેહલૂ ભી નિકલતા હૈ, ઈસી બિના પર હઝરાતે ફુકહાને ઈસ તરહકે મકાસિદમેં કલિમાતે ઝિક્રકા ઈસ્તે'માલ નાજાઈઝ કરાર દિયા હૈ, લિહાઝા મોબાઈલકી રિંગટોનમેં અઝાન, આયાતે કુરઆની ઔર નઅત વગૈરહ ફિટ કરના દુરૂસ્ત નહીં, ઈસકે અલાવા બા'ઝ મરતબા ઐસા ભી હોતા હૈ કે આદમી ઈસ્તિન્જાખાના (સંડાસ) મેં મોબાઈલ લેકર જાતા હૈ ઔર વહીં કોલ આને પર કુરઆનકી આયતકી આવાઝ આની શુરૂ હો જાતી હૈ, ઉસમેં ભી ઈહાનત (તૌહીન) કા પેહલૂ નિકલતા હૈ, ઈસસે બહરહાલ

બચના ઝરૂરી હૈ, મોબાઈલમેં સિર્ફ સાદી ઘંટીકી આવાઝ હી લગાની ચાહિયે.

ويكره ان يقرأ في الحمام لانه موضع النجاسات ولايقرأ في بيت الخلاء كذا في فتاوىٰ قاضي خان.(هنديه:٥/٣١٦) وكذا قولهم بكفره اذا قرأ القرآن في معرض كلام الناس كما اذا اجتمعوافقرأ "جمعناهم جمعاً" وله نظائر كثيرة في الفاظ التكفير كلها ترجع الى قصد الاستخلاف به قال قاضي خان: الفقاعي اذا قال عند فتح الفقاع صل على محمد قالوا يكون اثماً.

(الاشباه والنظائر: ٥٣، مكتبه دار العلوم ديوبند، مستفادامدادالفتاوىٰ:٤/٢٤٩)

હઝરત મુફતી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

મોબાઈલ ઔર ઘડિયોંમેં નમાઝકે લિયે અલારામકી જગહ અઝાન ફિટ કરના

સવાલ નંબર (૧૬)..... સુબહકે વક્તમેં નમાઝ વગૈરહકે ઉઠનેકે લિયે મોબાઈલમેં અલારામ ઘંટીકી જગહમેં અઝાનકા ફિટ કરના કૈસા હૈ? તાકે સુબહ ઉઠતે હી પેહલે આવાઝ જો કાનમેં આએ વો ખુદા ઔર રસૂલકા નામ હી હો? નીઝ વો ઘડિયાં જિનકે અલારામમેં અઝાનેં હૈં ઉનકા ઈસ્તે'માલ કરના કૈસા હૈ?

જવાબ નંબર (૧૬)..... જવાબ (૧) સોનેવાલોંકો નમાઝકે લિયે જગાના યે ભી અઝાનકે મકાસિદમેંસે હૈ, બુખારી શરીફમેં હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન મસઊદ (રદિ.) કી રિવાયત હૈ.

عن النبی ﷺ قال لایمنعن أحدکم أو أحداً منکم أذان بلال من سحور فانه یؤذن أو ینادی بلیل لیرجع قائمکم ولیُنبّهَ نائمکم (بخاری: ۱/۸۷)

ઈસ લિયે તહજ્જુદ યા ફજર યા કિસી ઔર નમાઝકે લિયે અલારામ ઘડી યા મોબાઈલમેં અઝાનકી રિંગ રખનેકી ગુન્જાઈશ હૈ. ફક્ત અલ્લાહ તઆલા ઝિયાદા જાનનેવાલા હૈ.

હઝરત મુફ્તી અહમદ ખાનપુરી સાહબ

જવાબ (૨) નમાઝ વગૈરહકે લિયે અલારામ લગાના તઝકીરમેં દાખિલ હૈ ઔર તઝકીરકી જગહ પર અગર અઝાનકે કલિમાત ફિટ કર દિયે જાએં તો ઉસમેં કોઈ હરજ મા'લૂમ નહીં હોતા, અલબત્તા અગર મોબાઈલકી આમ ઘંટીમેં અઝાનકે કલિમાત ફિટ કિયે જાએંગે તો યે અઝાનકા બેજા ઈસ્તે'માલ હોગા, ઔર ઉસે બે અદબી સમઝા જાએગા, યેહી હુકમ ઘડિયોંકા ભી હૈ.

مستفاد: ثم التثویب فی کل بلدة علی مایتعارفونه اما بالتنحنح اوبقوله "الصلاة الصلاة أوقامت قامت"، لانه الاعلام، والاعلام انمایحصله بمایتعارفونه. (بدائع الصنائع زکریا: ۱/۳٦۸)

હઝરત મુફ્તી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

મોબાઈલ ઔર ઘડિયોંમેં ગૈર નમાઝકે લિયે અલારામકી જગહ અઝાન ફિટ કરના

સવાલ નંબર (૧૭)..... મોબાઈલમેં બજાએ રિંગટોનકે અઝાનકો સેટ કરના કૈસા હૈ? કિસીકે આનેકી ખબર મા'લૂમ કરનેકે લિયે યા કિસીકો

રિંગ કરનેકે લિયે અઝાનકો ઈસ્તે'માલ કરના કૈસા હૈ?

જવાબ નંબર (૧૭)..... મોબાઈલકી આમ ઘંટીમેં અઝાનકે કલિમાત ફિટ કિયે જાએંગે તો યે અઝાનકા બેજા ઈસ્તે'માલ હોગા, ઔર ઉસે બે અદબી સમઝા જાએગા, યેહી હુકમ અલારામ ઘડિયોંકા ભી હૈ.

હઝરત મુફ્તી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

નોટ : યે મસ્અલા (મસ્અલા નંબર ૧૫ સે ભી માખૂઝ હૈ) કે અઝાનકે કલિમાત અઝાનકે મકાસિદસે હટકર કિસી દૂસરે મકસદકે લિયે અઝાનકી રિંગ રખના જાઈઝ નહીં હૈ.

મોબાઈલમેં સલામ યા નઅતકો મ્યૂઝિકકી આવાઝમેં ફિટ કરના

સવાલ નંબર (૧૮)..... બા'ઝ લોગ મોબાઈલમેં મ્યૂઝિક રખતે હૈં ઐસી કે ઉસમેં 'યા નબી સલામુ અલૈક'કી મ્યૂઝિક યા નઅતકી મ્યૂઝિક હોતી હૈ તો ક્યા ઐસી મ્યૂઝિક રખના જાઈઝ હૈ?

જવાબ નંબર (૧૮)..... ઉસકો શોમઈ કિસ્મત (બદબખ્તી) કે અલાવા ઔર ક્યા નામ દિયા જા સકતા હૈ કે અવ્વલ તો હમ હર નેક કામસે રોઝ બરોઝ દૂર હોતે જા રહે હૈં ઔર અગર કભી અચ્છા કામ કરનેકા જઝબા પૈદા ભી હોતા હૈ તો ઉસમેં જબ તક કુછ નાજાઈઝ ઔર હરામકી આમેઝિશ (મિલાવટ) ન કર લેં સુકૂન નહીં મિલતા.

સવાલમેં જો સૂરત બયાન કી ગઈ હૈ બિલાશુબા યે નઅત જૈસી રૂહ પરવર ઈબાદતકો ખેલ તમાશા બનાના, ઔર ઉસકે સાથ ખુલ્લા મઝાક હૈ. અલ્લામા ઈબ્ને આબિદીનને રદ્દુલ મોહતારમેં એક હદીસ નકલ કી હૈ કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે "જબ કોઈ શખ્સ પાનીકો શરાબકે મુશાબેહ બનાકર શરાબકી તરહ પિયે તો ઉસકે લિયે હરામ હૈ.

ચુનાંચે ફુકહાને કહા હૈ કે અગર કોઈ શખ્સ લહ્વ વ તરબ (સૈર તમાશા) કે સાથ પાની યા કોઈ ઔર હલાલ મશરૂબ શરાબિયોંકી હૈઅત બનાકર પિયે તો યે સૂરત હરામ હૈ, અલ્લામા ઈબ્ને આબિદીનને ભી ફુકહાકે ઈસ કૌલસે ઈત્તિફાક કિયા હૈ.

નીઝ રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કા વાઝેહ ઈરશાદ હૈ કે **મન્ તશબ્બહ બિકૌમિન્ ફહુવ મિન્હુમ** (જો શખ્સ કિસી કૌમ યા ગિરોહકી નક્કાલી કરે વો ઉનહીંમેંસે હૈ) તો જબ નાજાઈઝ કામકી નક્કાલીકી ઈજાઝત મબાંહ (જાઈઝ) ચીઝોંમેં ભી નહીં, તો એક ઈબાદતકો હરામકે મુશાબેહ બનાકર પેશ કરના તો નાજાઈઝ હોનેકે અલાવા ઈબાદતકે સાથ ખુલ્લા મઝાક હૈ. ઉસકી મિસાલ ઐસી હી હૈ જૈસે કોઈ ગુસ્તાખ નિહાયત ખૂશ ઝાઈકા મિઠાઈ સડે હુએ કીચડમેં લથેડકર કિસી હાકિમકો બતૌરે તોહફા પેશ કરનેકી હિંમત કરે.

ઐસે નઅત યા સલામકી મ્યૂઝિકકે ઈસ બુરે કામકો મુનાસિબ તરીકાસે રોકના ચાહિયે ઔર ઉનકી હિંમત અફઝાઈસે પૂરા પરહેઝ કરના ચાહિયે. (મુસ્તફાદ : મિન નવાદિરુલ ફિકહ : ૨/૩૫૨-૩૫૩)

મુહમ્મદ ઈસ્માઈલ બુરહાનપુરી

મોબાઈલકી ટોન યા જવાબી રિંગટોનમેં અસ્સલામુ અલૈકુમ રખના

સવાલ નંબર (૧૯)..... મોબાઈલકી ટોન યા જવાબી રિંગટોનમેં અસ્સલામુ અલૈકુમ રખના ક્યા હુકમ રખતા હૈ?

જવાબ નંબર (૧૯)..... મોબાઈલકી ટોન યા જવાબી રિંગટોનમેં અસ્સલામુ અલૈકુમ રખનેકી ગુંજાઈશ હૈ. લેકિન એહતિયાતી તૌર પર ન રખના ઝિયાદા મુનાસિબ હૈ.

હઝરત મુફતી અહમદ ખાનપુરી સાહબ

મોબાઈલમેં રિંગટોન કિસ તરહકી રખના ચાહિયે

સવાલ નંબર (૨૦)..... મોબાઈલમેં રિંગટોન કિસ તરહકી રખના ચાહિયે?

જવાબ નંબર (૨૦)..... સાદી રિંગટોન હો. યાની ઉસમેં કિસી કિસમકી મોસીકી યા ગાના વગૈરહકા અંદાઝ ન હો. જૈસે આમ તૌર પર ટેલીફોનકી ઘંટી હુવા કરતી હૈ.

હઝરત મુફતી અહમદ ખાનપુરી સાહબ

સાદી રિંગટોન રખના

સવાલ નંબર (૨૧)..... સાદી રિંગટોન કિસકો કહેંગે?

જવાબ નંબર (૨૧)..... સાદી રિંગટોન વો કેહલાતી હૈં જિનમેં ગાના, સાઝ, યા મ્યૂઝિક વગૈરહ જૈસી ચીઝોંકા ઈસ્તે'માલ ન હો, લેન્ડ લાઈન ફોનકી રિંગ ઔર ઈન્સાન, પરિંદોં, જાનવરોં, ઔર આગગાડી, સમંદરકી મોજોં વગૈરહકી કુદરતી યા સાદી આવાઝ ભી સાદી રિંગટોન કેહલાતી હૈં જિસમેં સાઝ (બાજા) વગૈરહ નહીં હોતા.

મુહમ્મદ ઈસ્માઈલ બુરહાનપુરી

મોબાઈલકે રીચાર્જમેં ગલતી હોના

સવાલ નંબર (૨૨)..... અગર કિસીને અપને મોબાઈલમેં પૈસે રીચાર્જ કરાએ (ડલવાએ) લેકિન નંબર ગલત મિલ જાનેકી વજહસે વો પૈસે કિસી દૂસરેકે મોબાઈલમેં ચલે ગયે, તો ઐસી સૂરતમેં રીચાર્જ કરવાનેવાલેકે લિયે મુતાલબાકા હક હાસિલ હૈ યા નહીં?

જવાબ નંબર (૨૨)..... જો પૈસે ગલતીસે દૂસરેકે મોબાઈલમેં ચલે જાતે હૈં તો રીચાર્જ કરાનેવાલેકો ઉસકી વાપસીકે મુતાલબાકા હક હાસિલ હૈ.

હઝરત મુફતી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

ગલતીસે કિસીકા રીચાર્જ અપને મોબાઈલમેં ચલે આના

સવાલ નંબર (૨૩)..... કિસીકે મોબાઈલમેં ગલતીસે પૈસે આ ગયે હૈં તો ઐસા શખ્સ ક્યા કરે?

જવાબ નંબર (૨૩)..... જિસકે મોબાઈલમેં પૈસે આ ગયે ઉસ પર લાઝિમ હૈ કે યા તો વો ઈતને ઝાઈદ પૈસે જો ઉસકી તરફ આએ હૈં ઉસે વાપસ કરે, યા કમ અઝ કમ કંપનીકે ઝરીઆ ઝાઈદ રકમ અપને મોબાઈલસે નિકલવા દે.

ومنهالوابتلت دجاجة لؤلؤة ينظر الى اكثرهماقيمة فيضمن صاحب الاكثر قيمة الاقل.(الاشباه والنظائر: ١٤٤)

હઝરત મુફતી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

મોહલ્લાવાલોંકા મસ્જિદકી બિજલીસે મોબાઈલ ચાર્જ કરના

સવાલ નંબર (૨૪)..... મુકીમ શખ્સકા મસ્જિદકી બિજલીસે અપને મોબાઈલકો ચાર્જ કરના કૈસા હૈ?

જવાબ નંબર (૨૪)..... મુકીમ શખ્સકા મસ્જિદકી બિજલીસે મોબાઈલ ચાર્જ કરના દુરૂસ્ત નહીં હૈ અગર ચાર્જ કિયા તો ઈવઝ (બદલા)

અદા કરના ઝરૂરી હૈ.

ولايحمل الرجل سراج المسجد الى بيته (هنديه:١/١١٠)

وتجب القيمة فى القيمى يوم غصبه اجماعاً(درمختارمع الشامى

زكريا : ٩/٥٦٧)

હઝરત મુફતી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

એ'તિકાફવાલેકા મસ્જિદમેં મોબાઈલ ચાર્જ કરના

સવાલ નંબર (૨૫)..... મોઅતકિફકા મસ્જિદકી બિજલીસે અપને મોબાઈલકો ચાર્જ કરના કૈસા હૈ?

જવાબ નંબર (૨૫)..... મોઅતકિફ શખ્સ મસ્જિદકી બિજલીસે ઝરૂરતન મોબાઈલ ચાર્જ કર સકતા હૈ, લેકિન એહતિયાતન ઉસકો બિજલીકા ઈવઝ (રકમ) મસ્જિદમેં દાખિલ કરના ચાહિયે.

مستفاد:ان اراد انسان ان يدرس الكتاب بسراج المسجد ان كان سراج المسجد موضوعاً فى المسجد للصلوٰة قيل لاباس به وان كان موضوعا لالصلوٰة بان فرغ القوم من صلاتهم وذهبوا الى بيوتهم وبقى السراج فى المسجد قالوا لاباس بان يدرس به الى ثلث الليل وفيما زاد لايكون له حق التدريس كما فى فتاوىٰ قاضى خان .(هنديه : ٢/٤٥٩)

હઝરત મુફતી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

મુસાફિરકા મસ્જિદકી બિજલીસે મોબાઈલ ચાર્જ કરના

સવાલ નંબર (૨૬)….. મુસાફિર મસલન કિસી મદ્રસાકા સફીર યા મુબલ્લિગ વગૈરહ અગર ઝરૂરતકી વજહસે મસ્જિદમેં ઠેહરેં તો ઉન લોગોંકા મસ્જિદકી બત્તી (બિજલી) સે અપને મોબાઈલકો ચાર્જ કરના કૈસા હૈ?

જવાબ નંબર (૨૬)….. મસ્જિદકી બિજલીસે મોબાઈલકો ચાર્જ કરનેકે બાદ કુછ રકમ મસ્જિદકે ફંડમેં જમા કર દેની ચાહિયે, ક્યૂંકે મસ્જિદકી બિજલીસે એક ઝાંઈદ ઝરૂરત પૂરી કી ગઈ હૈ ઈસ લિયે ઉસકા મુઆવઝા મસ્જિદમેં જમા કરના ચાહિયે.

وتجب القيمة فى القيمى يوم غصبه اجماعاً

(درمختار مع الشامي: ٩/٥٦٧)

હઝરત મુફતી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

એરપોર્ટ વગૈરહ પર મોબાઈલ ચાર્જ કરના

સવાલ નંબર (૨૭)….. અગર કોઈ શખ્સ કિસી મુસાફિરકો લેનેકે લિયે યા રૂખ્સત કરનેકે લિયે રેલ્વે સ્ટેશન યા એરપોર્ટ યા બસ અડ્ડે વગૈરહ પહોંચે, હાલાંકે ઉસકા ઈરાદા સફર કરના નહીં હૈ તો ઐસે શખ્સકા રેલ્વે સ્ટેશન યા એરપોર્ટ યા બસ અડ્ડે વગૈરહકી બિજલીસે ફાઈદા ઉઠાકર અપને મોબાઈલકો ચાર્જ કરના કૈસા હૈ?

જવાબ નંબર (૨૭)….. રેલ્વે સ્ટેશન, એરપોર્ટ વગૈરહકી બિજલીસે મોબાઈલ ચાર્જ કરનેમેં કોઈ હરજ નહીં, ક્યૂંકે યહાં જો લોગ ભી આતે હૈં ચાહે સફરકે ઈરાદેસે આએં યા મુસાફિરકો રૂખ્સત કરને યા ઉનકા ઈસ્તિકબાલ

કરનેકે ઈરાદેસે આએ સબકો બગૈર ઈમ્તિયાઝ વહાંકી બિજલીસે ફાઈદા ઉઠાનેકી ઈજાઝત હૈ.

مستفاد: ولکل سقی ارضہ من بحر اونھر عظیم کدجلة والفرات ونحوھما لان الملک بالاحراز ولا احراز لان قھر الماء یمنع قھر غیرہ٥(درمختار: ١/١٣)

હઝરત મુફતી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

મોબાઈલ પર ફિલમ દેખના

સવાલ નંબર (૨૮)..... બઝરીઆ મોબાઈલ ફિલમ દેખના ક્યા હુકમ રખતા હૈ?

જવાબ નંબર (૨૮)..... ફિલમ દેખના બહરહાલ નાજાઈઝ ઔર હરામ હૈ, ચાહે મોબાઈલ પર દેખે યા કિસી ઔર જગહ.

قال اللہ تعالیٰ:"وَلَا تَقْرَبُوا الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ"

(الانعام، فتاوی محمودیہ: ١/١٢٦)

હઝરત મુફતી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

મોબાઈલ પર ક્રિકેટ મેચ દેખના

સવાલ નંબર (૨૯)..... બઝરીઆ મોબાઈલ ક્રિકેટ મેચ દેખના કૈસા હૈ?

જવાબ નંબર (૨૯)..... બઝરીઆ મોબાઈલ વગૈરહ ક્રિકેટ મેચ દેખના વક્ત બરબાદ કરના ઔર લગ્વ કામ હૈ, બસા ઔકાત ઉસમેં ગુનાહ ભી શામિલ હૈ, ક્યૂંકે મેચકે દરમિયાન ફહશ તસાવીર ઔર ઈશ્તિહારાત (એડવેટાઈઝ) ભી દિખાએ જાતે હૈં જિનસે નઝર

બચાના નિહાયત મુશ્કિલ હૈ. લિહાઝા ઈસસે જહાં તક હો સકે બચના લાઝિમ હૈ.

عن ابی هريرة رضي الله عنه قال قال رسول الله ﷺ من حسن اسلام المرء تركه مالايعنيه۔(شعب الايمان حديث : ۴۹۸۷،

مستفاد امداد الفتاوى: ۲۵۷/۴، فتاوى رحيميه: ۳۲۶/۱۰)

હઝરત મુફતી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

મોબાઈલ પર ગેમ ખેલના

સવાલ નંબર (૩૦)..... મોબાઈલકે ઝરીઆ ગેમ ખેલના કૈસા હૈ?

જવાબ નંબર (૩૦)..... મોબાઈલકે ઝરીઆ ગેમ ખેલના અપને કીમતી વક્તકો ઝાએઅ કરના ઔર લાયાની કામ હૈ ઉસસે એહતિરાઝ (બચના) લાઝિમ હૈ.

عن ابی هريرة رضى الله عنه قال قال رسول الله ﷺ من حسن اسلام المرء تركه مالايعنيه۔(شعب الايمان حديث: ۴۹۸۷)

હઝરત મુફતી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

મોબાઈલસે ગાના સુનના

સવાલ નંબર (૩૧)..... બઝરીઆ મોબાઈલ બગૈર તસ્વીરકે ગાના સુનના શરઅન કૈસા હૈ?

જવાબ નંબર (૩૧)..... ગાના સુનના બહરહાલ ગુનાહ હૈ ચાહે તસ્વીરકે સાથ હો યા બગૈર તસ્વીર હો, મોબાઈલસે હો યા કિસી ઔર આલાસે.

فی الحدیث: "من جلس الی قینة یسمع منها صبّ فی اذنه الآنک یوم القیامة" (قرطبی: ۷/۵۰، پ۲۱) واستماع ضرب الدف والمزمار وغیرذلک حرام. (شامی زکریا: ۹/۵۶۲)

હઝરત મુફ્તી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

મોબાઈલસે દીની બયાનાત વગૈરહ સુનના

સવાલ નંબર (૩૨)..... બઝરીઆ મોબાઈલ દીની બયાનાત યા નઅત શરીફ વગૈરહકા તસ્વીરકે સાથ યા બગૈર તસ્વીરકે સુનના ક્યા હુકમ રખતા હૈ?

જવાબ નંબર (૩૨)..... બઝરીઆ મોબાઈલ દીની બયાનાત ઔર નઅતિયા નઝમોં વગૈરહકા સુનના જાઈઝ હૈ બશર્તેકે ઉસમેં તસાવીર, મ્યૂઝિક, ઔર ઔરતોંકી આવાઝ ન હો. નીઝ કવ્વાલિયોંકા સુનના ભી જાઈઝ નહીં હૈ. (મુસ્તફાદ ઈમ્દાદુલ ફતાવા : ૫/૨૪૯, કિફાયતુલ મુફતી : ૯/૨૦૭)

હઝરત મુફતી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

મોબાઈલ પર નઅત યા અશઆર સુનના

સવાલ નંબર (૩૩)..... મોબાઈલ પર નઅત યા અશઆર સુનના ક્યા હુકમ રખતા હૈ?

જવાબ નંબર (૩૩)..... જિસ નઅત યા અશઆરકો અજનબી ઔરત પઢ રહી હો (યા અજનબી ઔરત નહીં પઢ રહી હૈ બલ્કે મર્દ પઢ રહા હૈ લેકિન) ઉસકે સાથ તબલા સારંગી વગૈરહ મઝામીર (વાજીંત્રા) હૈં તો ઐસી નઅત ઔર અશઆરકા સુનના હરામ હૈ ચાહે મોબાઈલ પર હો યા બગૈર મોબાઈલકે.

ઔર અગર સિર્ફ ખૂશ આવાઝીકે સાથ કુછ અશઆર પળ્હે જાએં ઔર પળ્હનેવાલી ઔરત યા મર્દ ન હો ઔર નઅત ઔર અશઆરકે મઝામીન ભી ફહશ યા કિસી દૂસરે ગુનાહ (મસલન શિર્કિયા અલ્ફાઝ વગૈરહ) પર મુશ્તમિલ ન હો તો જાઈઝ હૈ ચાહે મોબાઈલ પર હો યા બગૈર મોબાઈલકે.

(મુસ્તફાદ : મઆરિફુલ કુરઆન : સૂરએ લુકમાન ૬/૮૯)

મુહમ્મદ ઈસ્માઈલ બુરહાનપુરી

મોબાઈલકે ઝરીઆ કવ્વાલી સુનના

સવાલ નંબર (૩૪)..... મોબાઈલકે ઝરીઆ કવ્વાલી સુનના ક્યા હુકમ રખતા હૈ?

જવાબ નંબર (૩૪)..... મોબાઈલકે ઝરીઆ કવ્વાલિયાં સુનના જાઈઝ નહીં હૈ. (માખૂઝ મસ્અલા નંબર ૩૨)

મુહમ્મદ ઈસ્માઈલ બુરહાનપુરી

કર્ઝ ખ્વાહકે તકાઝેસે બચનેકે લિયે મોબાઈલકો ખાસ તરીકાસે બંદ કરના

સવાલ નંબર (૩૫)..... અગર કોઈ કર્ઝદાર, કર્ઝ ખ્વાહકે તકાઝાસે બચનેકે લિયે કર્ઝ ખ્વાહકે નંબરકે સાથ અપને મોબાઈલકો ઈસ તૌર પર બંદ કર દે કે અગર કર્ઝ ખ્વાહ કર્ઝદારસે રાબતા કાઈમ કરના ચાહે તો ઉસે કર્ઝ દારકે મોબાઈલકા બંદ હોના યા આઉટ ઓફ કવરેજ હોના યા નંબરકા બિઝી હોના સુનાઈ દે હાલાંકે હકીકતમેં મોબાઈલ ન બંદ હો, ન આઉટ ઓફ કવરેજમેં હો, ન નંબર બિઝી હો તો ઐસા કરના શરઈ એ'તિબારસે જાઈઝ હૈ યા નહીં?

જવાબ નંબર (૩૫)..... કર્ઝકી અદાઈગીમેં ટાલ મટોલ કરના

શરઅન ઝુલ્મ હૈ, ઉસકે લિયે જો ભી તરીકા ઈખ્તિયાર કિયા જાએગા વો દુરૂસ્ત ન હોગા, લિહાઝા કર્ઝ ખ્વાહકો પરેશાન કરનેકી ગર્ઝસે મોબાઈલકો ઈસ તરહ સેટ કરના કે કર્ઝ ખ્વાહકા રાબતા (કોન્ટેક) ન હો સકે દુરૂસ્ત નહીં હૈ, અગર મોહલતકી ઝરૂરત હો તો સાહિબે મઆમલા (કર્ઝખ્વાહ) સે પૂરી બાત કરકે મોહલત લે લે.

عن ابن عمر قال: قال رسول الله ﷺ مطل الغنی ظلم.

(مسلم شریف: ۱۸/۲، مسند احمد : ۷۱/۲)

હઝરત મુફતી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

મોબાઈલ પર મિસ કોલ કરના

સવાલ નંબર (૩૬)..... કિસીકે મોબાઈલ પર ઈસ લિયે મિસ કોલ કરના કે વો ફોન મિલાએ ઔર મિસ કોલ કરનેવાલેકા ખર્ચા ન હો કૈસા હૈ?

જવાબ નંબર (૩૬)..... મિસ કોલ કરનેકે સિલસિલેમેં કદરે તફસીલ હૈ, અગર વો શખ્સ જિસકો મિસ કોલ કી જા રહી હૈ ઉસસે બેતકલ્લુફી હૈ યા યે ઈલ્મ હૈ કે વો જબ ખૂદ કોલ મિલાએગા તો ઉસે નાગવારી નહીં હોગી તો ઐસે શખ્સકો મિસ કોલ કરનેમેં કોઈ હરજ નહીં, લેકિન અગર કિસી અજનબી શખ્સ યા ઐસે શખ્સકો મિસ કોલ કી જાએ જિસે ખૂદ કોલ કરનેમેં નાગવારી હો તો યે અમલ દુરૂસ્ત નહીં.

قوله تعالیٰ :اوصدیقکم ۔ (الآیة) ثم ا ن نفی الحرج فی الاکل المذکور مشروط بما اذا علم الأکل رضا صاحب المال باذن صریح اوقرینة لانه تخیص ھؤلاء لاعتیاد البسط بینهم ۔

(روح المعانی: ۱۰/ ۳۲۳، زکریا)

હઝરત મુફતી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

મોબાઈલમેં કોલ વેટિંગ સિસ્ટમ કરના

સવાલ નંબર (૩૭)...... કોલ વેટિંગ યાની અપને મોબાઈલમેં ઈસ તરહ સિસ્ટમ કર દેના કે બાતેં કરતે હુએ અગર કોઈ દૂસરા શખ્સ કોલ મિલાએ તો ઉસકો ઘંટી સુનાઈ દેગી, લેકિન વો હકીકતમેં ઈન્તિઝાર કરનેવાલોંકી સફમેં હોગા, ઔર ઉસકો પતા નહીં હોગા, તો ઐસા કરનેમેં યે કહીં તકલીફ પહોંચાનેમેં તો દાખિલ નહીં હૈ?

જવાબ નંબર (૩૭)..... કોલ વેટિંગ સિસ્ટમમેં કોઈ હરજ નહીં હૈ, ઉસમેં જાન બૂઝકર તકલીફ પહોંચાનેકા પેહલૂ નહીં પાયા જાતા, યે ઐસા હી હૈ જૈસે કોઈ શખ્સ ઘરમેં કિસી કામમેં મશ્ગૂલ હો ઔર બાહિરસે આનેવાલા શખ્સ ઘંટી બજાકર વાપસ ચલા જાએ.

مستفاد: وان اتی دار غیره لیستأذن للدخول ثلاثاً، فاذا اذن له دخل والا رجع سالماً عن الحقد والعداوة (شامی زکریا: ۹/ ۵۹۲)

હઝરત મુફ્તી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

મોબાઈલકે ઝરીઆ ઘંટી બજાકર પરેશાન કરના

સવાલ નંબર (૩૮)..... અગર ઝૈદ ઉમરકે મોબાઈલસે રાબતા કાઈમ કરનેકે લિયે ડાયલ કરે ફિર ફૌરન એક દો ઘંટી બજનેકે બાદ બંદ કર દે તાકે ઉસકો પરેશાન કરે તો શરઅન ઉસકા ક્યા હુકમ હૈ?

જવાબ નંબર (૩૮).....મોબાઈલકી ઘંટિયાં બજાકર કિસીકો પરેશાન કરના નાજાઈઝ ઔર ગુનાહ હૈ.

عن ابی هريرة قال قال رسول الله ﷺ المسلم من سلم المسلمون من لسانه ويده.

(بخاری شریف: ۱/ ۶، مستفاد: معارف القرآن: ۲/ ۳۸۶)

હઝરત મુફ્તી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

મોબાઈલકી ઘંટી બજને પર ઉઠાકર બાત ન કરના

સવાલ નંબર (૩૯)..... મોબાઈલકી ઘંટી બજને દેના ઔર ઉઠાકર બાત ન કરના ક્યા હુકમ રખતા હૈ?

જવાબ નંબર (૩૯)..... કુછ લોગોંકે મોબાઈલકી ઘંટી બજતી રેહતી હૈ ઔર કોઈ પરવા નહીં કરતે ઔર ન પૂછતે હૈં કે કૌન હૈ? ક્યા કેહના ચાહતા હૈ? યે ઈસ્લામી અખ્લાકકે ખિલાફ ઔર બાત કરનેવાલેકી હક તલ્ફી હૈ. જૈસે હદીસમેં આયા હૈ **"ઈન્ન લિઝૌરિક હક્કા"** યાની જો શખ્સ આપકી મુલાકાતકો આએ ઉસકા તુમ પર હક હૈ કે ઉસસે બાત કરો ઔર બગૈર ઝરૂરત મુલાકાતસે ઈન્કાર ન કરો. ઈસી તરહ જો આદમી મોબાઈલ યા ટેલીફોન પર આપસે બાત કરના ચાહતા હૈ ઉસકા હક હૈ કે આપ ઉસકો જવાબ દેં.

(માખૂઝ મઆરિફુલ કુરઆન, સૂરએ નૂર : ૬/૧૦૬)

મુહમ્મદ ઈસ્માઈલ બુરહાનપુરી

મોબાઈલ પર 'હેલો'સે બાતચીતકી શરૂઆત

સવાલ નંબર (૪૦)..... મોબાઈલ યા ટેલીફોન પર હેલો (Hello) સે બાતચીતકી શરૂઆત કરના કૈસા હૈ?

જવાબ નંબર (૪૦)..... મોબાઈલ યા ટેલીફોન પર બાતચીતકી શરૂઆત અસ્સલામુ અલૈકુમસે કરના ચાહિયે. અગર હેલો વગૈરહકે ઝરીઆ બાતચીતકી શરૂઆત કી ગઈ તો યે સુન્નતકે ખિલાફ હોગા.

عن جابر قال قال رسول الله ﷺ السلام قبل الكلام

(ترمذی شریف: ۲/۹۰، مستفاد: انوار رحمت : ۱۰۵)

હઝરત મુફતી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

ફોન ઉઠાતે વક્ત ક્યા લફઝ ઈસ્તે'માલ કિયા જાએ

સવાલ નંબર (૪૧)..... બા'ઝ વક્ત મોબાઈલમેં ગલત નંબરવાલે ફોન ભી આતે હૈં ઔર ગૈર મુસ્લિમોંકે ફોન ભી આતે હૈં તો ક્યા ફોન ઉઠાતે હી સલામ કરના ચાહિયે યા પેહલે કોઈ ઈશારિયા ઈસ્તે'માલ કરે જૈસે કહે : જી ફરમાઈયે! ઔર જબ જાનિબે આખિર (યાની સામનેવાલા) કુછ કહે તો સમઝકર સલામ કરે યા જવાબ દે?

જવાબ નંબર (૪૧)..... ફોન પર બાતચીતકી શરૂઆત અસ્સલામુ અલૈકુમસે કરના બેહતર હૈ. ઔર અગર ફોન ઉઠાતે વક્ત યે માલૂમ ન હો કે ફોન કરનેવાલા મુસલમાન હૈ યા ગૈર મુસ્લિમ? ઔર ફોન ઉઠાનેવાલેને બેખબરીમેં સલામ કર દિયા તો ઉસમેં કોઈ કબાહત (બુરાઈ) નહીં, અલબત્તા ગૈર મુસ્લિમકો જાનબૂઝકર સલામ કરના મમનૂઅ હૈ.

(મુસ્તફાદ : અનવારે રહમત : ૧૦૯)

عن عبد الله بن عمرو رضی الله عنه ان رجلاً سال النبیﷺ ای الاسلام خیر؟ قال: تطعم الطعام وتقرء السلام علیٰ من عرفت ومن لم تعرف. (بخاری شریف : ۱/۸)

હઝરત મુફ્તી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

બારબાર મોબાઈલ ફોન આને પર બારબાર સલામ કરના

સવાલ નંબર (૪૨)..... ઝૈદને મોબાઈલ ફોનસે બાત કી, ફિર

બાત પૂરી હોને પર મોબાઈલ બંદ કર દિયા, ફિર પેહલી મરતબા કુછ બાત ભૂલ ગયા થા તો દો બારહ ફોન થોડી દેર બાદ યા એક આધ ઘંટા બાદ કિયા, ફિર રખનેકે બાદ તીસરી મરતબા ઔર કિસી કામસે મોબાઈલસે બાત કી તો ક્યા ઝૈદકો હર મરતબા મોબાઈલ ફોન કરને પર હર મરતબા સલામ કરના ચાહિયે?

જવાબ નંબર (૪૨)..... એક બાર મોબાઈલમેં દુઆ સલામ ઔર બાતચીતકે બાદ મોબાઈલ રખ દિયા જાએ, ફિર એક આધ મિનિટકે બાદ દો બારહ મોબાઈલ મિલાયા જાએ તો ઈસી તરહ બાતચીતસે પેહલે સલામસે શરૂ કરના મસનૂન હૈ જિસ તરહ પેહલી મરતબા કી જા ચુકી હૈ. ઐસે હી જબ બારબાર મોબાઈલકી ઝરૂરત પડ જાએ તો હર બાર સલામસે બાતચીતકી શરૂઆત કરના મસનૂન હોગા.

عن ابی هريرة قال اذا لقی احدکم اخاه فليسلّم عليه فان حالت بينهما شجرة او جدار او حجر ثم لقيه فليسلّم عليه.

(ابوداؤد: ۲/۷۰۷، مستفاد: انوار رحمت : ۱۰۸)

મુહમ્મદ ઈસ્માઈલ બુરહાનપુરી

મોબાઈલ રખતે વક્ત સલામ કરના

સવાલ નંબર (૪૩)..... મોબાઈલ પર બાત ખતમ કરના હો તો ક્યા સલામ પર બાત ખતમ કરના ચાહિયે?

જવાબ નંબર (૪૩)..... જબ મોબાઈલમેં દુઆ સલામકે બાદ બાતચીત શુરૂ હો જાએ ઔર બાતચીતકે ખતમ પર મોબાઈલ રખનેકા વક્ત આ જાએ તો સલામકે સાથ મોબાઈલ રખના મસનૂન હોગા.

عن ابی هریرة قال قال رسول الله ﷺ اذا انتهیٰ احدکم الی المجلس فلیسلّم فاذاارادان یقوم فلیسلّم فلیست الأولیٰ باحق من الأخرة (ابوداؤد شریف: ۲/۷۰۷، مستفاد: انوار رحمت: ۱۰۸-۱۰۹)

મુહમ્મદ ઈસ્માઈલ બુરહાનપુરી

મોબાઈલ પર કિસ વક્ત બાત કરના ચાહિયે

સવાલ નંબર (૪૪)..... મોબાઈલ પર કિસી શખ્સસે કિસ વક્ત બાત કરના ચાહિયે?

જવાબ નંબર (૪૪)..... કિસી શખ્સકો ઐસે વક્ત મોબાઈલ પર મુખાતબ કરના જો આદતન ઉસકે સોને યા દૂસરી ઝરૂરિયાતમેં યા નમાઝમેં મશ્ગૂલ હોનેકા વક્ત હો, બગૈર સખ્ત ઝરૂરતકે જાઈઝ નહીં, ક્યૂંકે ઉસમેં ભી વોહી ઈઝા રસાની (તકલીફ પહોંચાના) હૈ જો કિસીકે ઘરમેં બગૈર ઈજાઝત દાખિલ હોને ઔર ઉસકી આઝાદીમેં ખલલ ડાલનેસે હોતી હૈ.

(માખૂઝ મઆરિફુલ કુરઆન, સૂરએ નૂર : ૬/૧૦૬)

મુહમ્મદ ઈસ્માઈલ બુરહાનપુરી

મોબાઈલ પર સામનેવાલેસે લંબી બાત કરના

સવાલ નંબર (૪૫)..... મોબાઈલ પર સામનેવાલેસે લંબી બાત કરના કૈસા હૈ?

જવાબ નંબર (૪૫)..... મોબાઈલ પર અગર કોઈ લંબી બાત કરના હો તો પેહલે સામનેવાલેસે માલૂમ કર લિયા જાએ કે આપકો ઝરાસી ફુરસત હો તો મૈં અપની બાત અર્ઝ કરૂં, ક્યૂંકે અકસર ઐસા હોતા હૈ કે મોબાઈલકી ઘંટી બજને પર આદમી તબ્અન મજબૂર હોતા હૈ કે ફૌરન મા'લૂમ કરે કે કૌન ક્યા કેહના ચાહતા હૈ? ઔર ઈસ ઝરૂરતસે વો કિસી

ભી હાલમેં ઔર ઝરૂરી કામમેં હો તો ઉસકો છોડકર મોબાઈલ ઉઠાતા હૈ. કોઈ બેરહમ આદમી ઉસ વક્ત લંબી બાત કરને લગે તો સખ્ત તકલીફ મહેસૂસ હોતી હૈ.

(માખૂઝ : અઝ મઆરિફુલ કુરઆન, સૂરએ નૂર : ૬/૧૦૬)

મુહમ્મદ ઈસ્માઈલ બુરહાનપુરી

મોબાઈલ પર ફુઝૂલ બાત કરના

સવાલ નંબર (૪૬)..... અગર એક હી કંપનીકે દો મોબાઈલ દો અલગ અલગ આદમિયોંકે પાસ હોં ઔર યે દોનોં અપને એક હી કંપનીકે મોબાઈલસે જિતની દેર ચાહે બાત કર સકતે હૈં, તો ઐસી સૂરતમેં યે દોનોં કિતની દેર તક બાત કર સકતે હૈં? આયા બકદ્રે ઝરૂરત પર ઈકતિફા કરેં યા ઝરૂરતસે ઝાઈદ ફુઝૂલ બાતચીત ભી કર સકતે હૈં?

જવાબ નંબર (૪૬)..... જબ કંપનીને યે સહૂલત દે રખ્ખી હૈ કે ઉસકે મોબાઈલ પર જિતની દેર તક ચાહેં બાતેં કર સકતે હૈં તો શરઅન મઆમલેકે એ'તિબારસે બાતેં કરનેમેં વક્તકી કોઈ તહદીદ નહીં કી જાએગી, અલબત્તા ગપશપ ઔર બગૈર ઝરૂરત ઝકબાજી (બકવાસ) કિસી ભી હાલમેં દુરૂસ્ત નહીં, ચાહે મોબાઈલ પર હો યા મોબાઈલકે બગૈર.

عن المغيرة بن شعبة قال: نهىٰ رسول الله ﷺ عن قيل وقال وكثرة السوال واضاعة المال.(بخارى شريف: حديث : ٢٤٠٨)

હઝરત મુફતી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

મોબાઈલકે ઝરીઆ કબ્રસ્તાનમેં બાતચીત કરના

સવાલ નંબર (૪૭)..... મોબાઈલકે ઝરીઆ કબ્રસ્તાનમેં બાતચીત કરના ક્યા હુકમ રખતા હૈ?

જવાબ નંબર (૪૭)..... મોબાઈલકે ઝરીઆ કબ્રસ્તાનમેં ઝરૂરી બાતચીત કી જા સકતી હૈ.

હઝરત મુફ્તી અહમદ ખાનપુરી સાહબ

મોબાઈલકે ઝરીઆ બૈતુલ ખલામેં બાત કરના

સવાલ નંબર (૪૮)..... બહોતસે લોગ મસ્જિદમેં નમાઝ પઢનેકે લિયે આતે હૈં તો પેહલે બૈતુલ ખલા (સંડાસ-પેશાબખાના) કા રૂખ કરતે હૈં ઔર ઉનકે જેબમેં મોબાઈલ હોતા હૈ ઔર કભી બૈતુલખલામેં મોબાઈલકી (બેલ) બજને પર યે બૈતુલ ખલામેં બૈઠા હુવા શખ્સ મોબાઈલ પર બાત શુરૂ કર દેતા હૈ. તો પાખાના યા પેશાબ કરતે હુએ બૈતુલખલામેં મોબાઈલ પર બાત કરના કૈસા હૈ?

જવાબ નંબર (૪૮)..... બૈતુલખલામેં બૈઠે હુએ બૈતુલખલાકે મુતઅલ્લિક ઝરૂરી બાતોં (મસલન અંદર પાની નહીં હૈ તો કિસીસે પાની તલબ કરનેકે લિયે બાત કી, યા બાહિરસે કિસીને દરવાજા બંદ કર દિયા ઉસકે ખુલવાનેકે લિયે બાત કી વગૈરહ) કે અલાવા બાત કરના મકરૂહ (ખિલાફે ઔલા) હૈ, ચાહે મોબાઈલકે ઝરીઆ હો યા બગૈર મોબાઈલકે, ઈસ લિયે કે હદીસમેં ફરમાયા ગયા હૈ કે ઐસે શખ્સ પર જો પાખાના યા પેશાબ કરતે હુએ બાત કરે ઉસ પર અલ્લાહ તઆલા ગુસ્સા હોતા હૈ.

(મુસ્તફાદ : શામી કદીમ : ૧/૨૨૯, મકતબા નોઅમાનિયા દેવબંદ)

عن ابی سعید قال سمعت رسول الله صلی الله علیه وسلم یقول لایخرج الرجلان یضربان الغائط کاشفین عن عورتهما یتحدّثان فان الله عزّ وجلّ یمقت (ای یغضب) علی ذالک

(مستفاد: ابوداؤد : ۱/۳ ، یاسر ندیم اینڈ کمپنی)

મુહમ્મદ ઈસ્માઈલ બુરહાનપુરી

મુદર્રિસ ઔર ટીચરકા મદ્રસા યા સ્કૂલકે વક્તમેં મોબાઈલ પર બાત કરના

સવાલ નંબર (૪૯)..... ઝૈદ એક મદ્રસામેં ઉસ્તાઝ હૈ, પઢાનેકે દરમિયાન ઉસકા મોબાઈલ બજ રહા હૈ તો ક્યા વો દર્સ (સબક) રોકકર ઉસકા જવાબ દે સકતા હૈ? ક્યા ઈસસે ઔકાતે મદ્રસાકે તહફ્ફુઝમેં કોતાહી નહીં હૈ? જબકે મોબાઈલકા જવાબ દિયે બગૈર યે તય કરના મુશ્કિલ હૈ કે ફોન ઝરૂરી હૈ યા ગૈર ઝરૂરી?

ઈસી તરહ ઝૈદ એક હિફ્ઝકા મુદર્રિસ હૈ, તાલિબે ઈલ્મકા કુરઆન સુન રહા હૈ, દરમિયાનમેં મોબાઈલકી ઘંટી બજી તો કુરઆન સુનાનેવાલે તાલિબે ઈલ્મકી તિલાવત રોકકર મોબાઈલકા જવાબ દિયા, યા તિલાવત જારી હૈ ઔર યે અપને મોબાઈલમેં બાત કરે? ક્યા ઉસસે મનઅ અન ઝિક્રિલ્લાહવાલી બાત લાઝિમ આએગી?

જવાબ નંબર (૪૯)..... મુદર્રિસ ઔર ટીચરકે હકમેં મદ્રસા યા સ્કૂલકે ઔકાત અમાનત હૈં. ઈસ લિયે કે અકદે ઈજારહકે ઝરીઆ ઉનહોંને અપને ઈન ઔકાતકો મદ્રસા યા સ્કૂલકે હાથ ફરોખ્ત કર દિયા હૈ, ગોયા વો ખૂદ ઉસકે માલિક નહીં હૈં. ઉસકે બા'દ મદ્રસા યા સ્કૂલને ઉન ઔકાતમેં જો તદરીસી યા ગૈર તદરીસી ખિદમત ઉનકે હવાલે કી હૈ ઉસકી ઉન ઔકાતમેં અંજામ દહી કે લિયે ખૂદ ઉનહી પર ભરોસા કિયા. અબ અગર વો ઈન ઔકાતમેં મોબાઈલસે બાતચીત કરેંગે તો ગોયા ઉનહોંને ઈન ઔકાતકે મદ્રસા યા સ્કૂલકી હિદાયતકે મુતાબિક ઈસ્તે'માલ કરનેમેં ઉન પર કિયે ગયે ભરોસાકી ખિલાફ વરઝી કરકે ખયાનતકા ઈરતિકાબ કિયા જો દુરૂસ્ત નહીં. ઈસ લિયે ઉન હઝરાતકો ઈન ઔકાતમેં અપના મોબાઈલ બંદ હી રખના ચાહિયે તાકે બાતચીતકી નૌબત ન આએ.

હઝરત મુફતી અહમદ ખાનપુરી સાહબ

ઔર ખાસકર મુદર્રિસીને હિફ્ઝકો ઈસકા ઝિયાદા એહતિમામ

રખના ચાહિયે, ઔર જબ બચ્ચે સબક સુના રહે હોં તો મુદર્રિસીનકો મોબાઈલ પર યા કિસી દૂસરે શખ્સસે બાતમેં મશ્ગૂલ નહીં રેહના ચાહિયે, ઈસ લિયે કે કુરઆને પાકકી તિલાવતકે વક્ત ખામોશ રેહનેકા હુકમ દિયા ગયા હૈ.

قال الله تعالیٰ: وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ. (الاعراف:۲۰۴ معارف القرآن:۴/۱۶۱)۔

હઝરત મુફતી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

મદ્રસાકે તલબાકા મોબાઈલ ઈસ્તે'માલ કરના

સવાલ નંબર (૫૦)..... મદ્રસાકે તલબાકા મોબાઈલ ઈસ્તે'માલ કરના કૈસા હૈ?

જવાબ નંબર (૫૦)..... તલબાકે લિયે મોબાઈલકા ઈસ્તે'માલ ઉનકી યકસૂઈ (જો હુસૂલે ઈલ્મકે લિયે ઝરૂરી હૈ ઉસ) મેં ખલલ ડાલનેકે સાથ ઈસરાફ (ફુઝૂલખર્ચી) ભી હૈ. યે તો ઉસ વક્ત હૈ જબકે વો એહતિયાતકે સાથ ઉસકો ઈસ્તે'માલ કરતે હોં. વરના જૈસાકે દસ્તૂર હૈ બહોત સારી ખરાબિયોંકા બાઈસ હોનેકી વજહસે દુરૂસ્ત નહીં.

હઝરત મુફતી અહમદ ખાનપુરી સાહબ

કુંવારી લડકીકા મોબાઈલ ઈસ્તે'માલ કરના

સવાલ નંબર (૫૧)..... કુંવારી લડકીકા મોબાઈલ ઈસ્તે'માલ કરના કૈસા હૈ? જબકે વો ઈશ્કમેં ગૈર મહરમસે બાત કરતી રેહતી હૈ.

જવાબ નંબર (૫૧)..... મોબાઈલકા ઈસ્તે'માલ આમ હોનેકી વજહસે જવાન લડકે ઔર લડકિયાં ભી બિલા ઝિજક ઈસ્તે'માલ કરને લગે હૈં ઔર ઉસકી વજહસે નૌજવાન નસલમેં જો ખરાબિયાં આ રહી હૈં વો સમઝદાર

લોગોંકી નિગાહસે મખ્ફી (પોશીદા) નહીં. હદીસે પાકમેં મન્કૂલ હૈ કે ઝબાન ભી ઝિના કરતી હૈ ઔર ઝબાનકા ગુનાહ ગૈર મહરમ ઔરતસે બાતચીત કરના હૈ. મોબાઈલકી નહૂસતસે ઝબાનકા યે ઝિના બહોત હી આમ હો ચુકા હૈ. ખૂદ ઈસ્તે'માલ કરનેવાલે દાનિશમંદ (સમઝદાર) હઝરાત ભી ઉસકા ઈસ્તે'માલ બગૈર ઝરૂરત કરકે ફુઝૂલખર્ચીકિ ગુનાહમેં મુબ્તલા હૈં ઈસસે ખૂદ બચના ઔર અપની ઔલાદકો બચાના નિહાયત ઝરૂરી હૈ. ફક્ત અલ્લાહ તઆલા ઝિયાદા જાનનેવાલા હૈ.

હઝરત મુફતી અહમદ ખાનપુરી સાહબ

મોબાઈલકે ઝરીઆ દોસ્તી ગાંઠના

સવાલ નંબર (પર)..... મોબાઈલકી બા'ઝ કંપનિયાં (Ekcall-એક કોલ) કે નામસે મેસેજ ભેજતી રેહતી હૈં જિસમેં વો અપને કસ્ટમરોંકો એક ખાસ નંબર ફરાહમ કરતી હૈં તાકે વો ઈસ નંબર પર ડાયલ કરકે કુછ નયે દોસ્તોંસે અપની જાન પહેચાન કરા લેં, જિસમેં કભી મરદોંસે જાન પહેચાન હોતી હૈ તો કભી ઔરતોંસે, તો ક્યા કિસીકે લિયે જાઈઝ હૈ કે વો ઈસ મખ્સૂસ નંબર પર ડાયલ કરકે નયે દોસ્તોં મસલન મરદોં યા ઔરતોંસે અપની જાન પહેચાન કરાએ?

જવાબ નંબર (પર)..... અજનબી મરદોંસે બિલા વજહ દોસ્તી કાઈમ કરના વક્તકી બરબાદી ઔર લાયાની મશ્ગલા હૈ. ઔર અજનબી લડકિયોંસે મોબાઈલ વગૈરહકે ઝરીઆ દોસ્તી કરના શરઅન હરામ હૈ ઔર બદતરીન મુસીબત તક પહોંચાનેવાલા હૈ.

قوله: ان صوتها عورة هومافى النوازل وجرى عليه مافى المحيط والكافى حيث عللا عدم جهرها بالتلبية بان صوتها عورة (طحطاوى على المراقى اشرفى : ۲۴۲)

હઝરત મુફતી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

અજનબી લડકે, લડકીકા મેસેજકે ઝરીઆ બાતચીત કરના

સવાલ નંબર (૫૩)..... કિસી લડકેકા અજનબી લડકીસે મેસેજકે ઝરીઆ બાતચીત કરના કૈસા હૈ?

જવાબ નંબર (૫૩)..... મેસેજ પર બાતચીત ભી આમને સામને બાતચીતકી તરહ હૈં, ઈસ લિયે જિસ તરહ અજનબી લડકીસે બિલ મુશાફહા (રૂબરૂ બાતચીત મના હૈ, ઈસી તરહ મેસેજકે ઝરીઆ ભી બાતચીત જાઈઝ નહીં.

ولايكلم الاجنبية الاعجوزاًاوسلمت(شامی زکریا: ۹/۵۰۳)

હઝરત મુફ્તી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

મોબાઈલ પર અજનબી ઔરતસે બાતચીત કરના

સવાલ નંબર (૫૪)..... મોબાઈલ ઓફિસ (Customer Care) કો ફોન કરને પર વહાં એક ઔરત ફોન પર મૌજૂદ હૈ તો ક્યા ઉસસે બાતચીત કરનેમેં કોઈ હરજ હૈ? જબ કે બાત કોઈ અહમ નહીં, ઉસકે બગૈર ભી મઆમલા હલ હો જાએગા.

જવાબ નંબર (૫૪)..... બગૈર કિસી ઝરૂરતકે અજનબી ઔરતસે બાતચીતકી ઈજાઝત નહીં, લેકિન અગર કોઈ ઝરૂરત દરપેશ હો તો અજનબી ઔરતસે બકદ્રે ઝરૂરત બાતચીતકી ગુંજાઈશ હૈ.

وصوتها على الراجح عبارة البحر عن الحلية انه الاشبه وفى النهر وهو الذى ينبغى اعتماده.(در مع الشامى: ۲/۷۷)

હઝરત મુફ્તી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

મોબાઈલમેં બગૈર ઈજાઝત બાતચીત ટેપ કરના

સવાલ નંબર (૫૫)..... બઝરીઆ મોબાઈલ બગૈર ઈજાઝત કિસીકી બાતચીતકો ટેપ કરના ક્યા હુકમ રખતા હૈ?

જવાબ નંબર (૫૫)..... આમ હાલાતમેં બગૈર ઈજાઝત મોબાઈલમેં કિસીકી બાતચીત ટેપ કરના જાઈઝ નહીં, ક્યૂંકે પૈગમ્બર અલૈહિસ્સલાતુ વ સ્સલામને ફરમાયા હૈ કે "મજલિસોંમેં કહી હુઈ બાત અમાનત હૈ" ઔર ટેપ કરનેકી વજહસે યે અમાનત મહદૂદ ન રેહ સકેગી, બલ્કે ઉસકે દૂસરોં તક પહોંચનેકા ઐન ઈમ્કાન હૈ.

عن جابربن عبد اللهعن النبی ﷺقال:اذاحدث الرجل الحديث ثم التفت فهی امانة۔(ترمذی:٢/١٧)وقال محشيه:قوله ثم التفت: يعنی اذاحدث احدعنده حديثا ثم غاب صار حديثه امانة عندك لايجوز اضاعتها والخيانة فيها بافشائها۔(حاشيه الترمذی : ٢)

હઝરત મુફ્તી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

મોબાઈલકે વોલ પેપર પર અલ્લાહ યા કુરઆન યા કલિમહ શરીફ રખના

સવાલ નંબર (૫૬)..... મોબાઈલમેં અલ્લાહ યા કુરઆન યા કલિમા વાલા વોલ પેપર રખના કૈસા હૈ?

જવાબ નંબર (૫૬)..... બા'ઝ લોગ મોબાઈલકી સ્ક્રીન પર વોલ પેપરકી જગહમેં કુરઆન શરીફકી આયત રખતે હૈં, જિસકા મતલબ યે હોતા હૈ કે કુરઆનકી વો આયત ચોબીસ ઘંટે મોબાઈલકી સ્ક્રીન પર રેહતી હૈ, ઐસી હાલતમેં બગૈર વુઝૂકે ઉસ મોબાઈલકો પકડના જાઈઝ નહીં હૈ.

ઈસકે અલાવા ઉસ આયતકે સ્ક્રીન પર હોનેકે સાથ જિન લોગોંકે ફોન નંબર ઉનકે નામકે સાથ મોબાઈલમેં મહેફૂઝ કિયે હૈં ઝરૂરતકે વક્ત વો નંબર નામકે સાથ સ્ક્રીન પર આ જાતે હૈં ઉસ વક્ત ઉસ નંબર ઔર નામકે નીચે આયત યા અલ્લાહકા નામ હોતા હૈ.

સોચનેકી બાત હૈ કે કુરઆનકી આયત યા અલ્લાહ તઆલાકે નામકે ઉપર લોગોંકે નામ હો. ઔર ઉસમેં ભી વો નામ કિસી ગૈર મુસ્લિમકા હો ઔર હકીકતમેં વો નામ કિસી દેવી યા દેવતામેં પાયા જાતા હો તો વો દેવી દેવતાકા નામ કુરઆન પાકકી આયત યા અલ્લાહકે નામકે ઉપર લિખ્ખા હુવા દિખાઈ દેતા હૈ તો ક્યા કિસી મોમિનકી ગૈરત ઈસકો બરદાશ્ત કર સકતી હૈ. (લિહાઝા ઈસ કુરઆન પાકકી આયત યા લફ્ઝ અલ્લાહવાલે વોલ પેપરકો મોબાઈલકી સ્ક્રીન પર નહીં રખના ચાહિયે).

હઝરત મુફ્તી અહમદ ખાનપુરી સાહબ

મોબાઈલકી સ્ક્રીન પર જાનદાર યા કિસી ઔરતકી તસ્વીર રખના

સવાલ નંબર (૫૭)..... મોબાઈલકી સ્ક્રીન પર જાનદારકી તસ્વીર યા કિસી ઔરતકી તસ્વીર રખના કૈસા હૈ?

જવાબ નંબર (૫૭)..... ઉસકા હરામ હોના ઝાહિર હૈ (યાની સ્ક્રીન પર જાનદાર યા ઔરતકી તસ્વીર રખના હરામ હૈ).

હઝરત મુફ્તી અહમદ ખાનપુરી સાહબ

મોબાઈલમેં કિસી શખ્સકી તસ્વીર ફિટ કરના

સવાલ નંબર (૫૮)..... મોબાઈલમેં ઈસ તરીકા પર કિસી શખ્સકી તસ્વીર ફિટ કરના કે ફોન આતે હી બજાએ નંબરકે ઉસ શખ્સકી તસ્વીર આએ, કૈસા હૈ?

જવાબ નંબર (૫૮)..... મોબાઈલમેં ઈસ તરહ તસ્વીર ફિટ કરના કે ફોન આતે હી નંબરકે બજાએ ઉસ શખ્સકી તસ્વીર આએ દુરૂસ્ત નહીં હૈ.

لاكمثال انسان اوطير لحرمة تصوير ذى روح.

(شامى زكريا : ۹/۱ ۵)

હઝરત મુફતી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

મોબાઈલકે ઝરીઆ તસ્વીર ખીંચના

સવાલ નંબર (૫૯)..... મોબાઈલકે ઝરીઆ કિસી જાનદારકી તસ્વીર લેના શરઅન કૈસા હૈ? ઔર મઝીદ યે કે ઉસકો અપને મોબાઈલમેં મહેફૂઝ કરના ક્યા હુકમ રખતા હૈ? ઔર જાનદારકી તસ્વીરકો મહેફૂઝ કરકે નમાઝકી હાલતમેં અપને પાસ રખનેસે ઉસકી નમાઝ હો જાએગી યા નહીં?

જવાબ નંબર (૫૯)..... મોબાઈલકે ઝરીઆ તસ્વીર ખીંચના ઔર મહેફૂઝ કરના અકસર ઉલમાકે નઝદીક નાજાઈઝ હૈ, લેકિન ચૂંકે યે તસાવીર મોબાઈલમેં ઈસ તરહ મહેફૂઝ હોતી હૈં કે પ્રોગ્રામ ખોલે બગૈર વો નઝર નહીં આતીં, ઔર અગર ઉનહેં સ્ક્રીન પર ઝાહિર કિયા જાએ તો વો બહોત છોટી ઔર બસા ઔકાત ગૈર વાઝેહ હોતી હૈં ઔર મોબાઈલકે જેબ વગૈરહમેં હોનેકી વજહસે ઢકી રેહતી હૈં, ઈસ લિયે ઐસે મોબાઈલકો રખનેકે બાવજૂદ નમાઝ દુરૂસ્ત હો જાએગી.

[illegible] لحرمةتصوير ذى روح(شامى زكريا

:۹/ ۵۱۹) لو كان على خاتم فضة تماثيل لايحره ويـس

فى الثياب فى البيوت لانه صغير-(شامى زكريا: ۹/ ۵۱۹)

હઝરત મુફતી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

મોબાઈલકે ઝરીઆ જાનદાર તસ્વીરી મેસેજ ભેજના

સવાલ નંબર (૬૦)..... કિસી શખ્સકા દૂસરેકો ઉસકી તલબ (માંગ) પર યા ઉસકે તલબ કિયે બગૈર હી જાનદારકી તસ્વીરવાલે મેસેજકા ભેજના કૈસા હૈ?

જવાબ નંબર (૬૦)..... જાનદારોંકી તસ્વીરવાલે મેસેજકા ભેજના નાજાઈઝ હૈ.

قلت : وقدمنا ثمه معزيا للنهر ان ما قامت المعصية بعينه يكره بيعه تحريماً والافتنزيهاً. (شامی زکریا : ۹/۵۶۱)

હઝરત મુફતી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

મોબાઈલકે ઝરીઆ ગૈર જાનદાર તસ્વીરી મેસેજ ભેજના

સવાલ નંબર (૬૧)..... કિસી શખ્સકા દૂસરેકો ઉસકી તલબ પર યા ઉસકે તલબ કિયે બગૈર હી ગૈર જાનદારકી તસ્વીરવાલે મેસેજકા ભેજના કૈસા હૈ?

જવાબ નંબર (૬૧)..... ગૈર જાનદારોંકી તસ્વીરવાલે મેસેજકા ભેજના જાઈઝ હૈ.

મુહમ્મદ ઈસ્માઈલ બુરહાનપુરી

મોબાઈલકે ઝરીઆ ફિલ્મ યા ગાના ભેજના

સવાલ નંબર (૬૨)..... કિસી શખ્સકા અપને મોબાઈલસે દૂસરેકે

મોબાઈલમેં (Tooth Blue) યા (Infrared) કે ઝરીઆ ફિલમ યા ગાના ભેજના કૈસા હૈ?

જવાબ નંબર (૬૨)..... એક મોબાઈલસે દૂસરે મોબાઈલમેં ફિલમ યા ગાના ભેજના શરઅન નાજાઈઝ ઔર સખ્ત ગુનાહ હૈ.

استماع ضرب الدف والمزمار وغير ذلك حرام. (شامی زکریا:٩/٥٦٦)

હઝરત મુફતી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

મોબાઈલમેં કુરઆને કરીમ ઔર અહાદીસે શરીફા વગૈરહ મહેફૂઝ કરના

સવાલ નંબર (૬૩)..... કિસી શખ્સકા અપને મોબાઈલમેં કુરઆન વ હદીસ યા અદઈયએ માષૂરા (દુઆઓં) કો તેહરીરી શકલમેં મહેફૂઝ કરના કૈસા હૈ? ઔર ઉસકો લેકર ઈસ્તિન્જા વ બૈતુલખલા ઔર દૂસરી નાપાક ઔર ખબીસ જગહોં જૈસે રક્સ (નાચ) કે અડ્ડે ઔર ફિલમ થિયેટરોં વગૈરહમેં જાના ક્યા હુકમ રખતા હૈ?

જવાબ નંબર (૬૩)..... મોબાઈલમેં કુરઆન વ હદીસ ઔર અદઈયએ માષૂરા વગૈરહ મહેફૂઝ કરનેમેં કોઈ હરજ નહીં, અલબત્તા અગર ઉનહેં ખોલકર ચલાયા જા રહા હો તો ઈસ હાલતમેં બૈતુલખલા ઔર ઈસ્તિન્જા વગૈરહમેં ઉસ મોબાઈલકો લે જાના સખ્ત બેઅદબી શુમાર હોગા, ફિર ભી મોબાઈલ અગર બંદ હૈ યા પ્રોગ્રામ બંદ હૈ જિસમેં આયત વગૈરહ મહેફૂઝ હૈં તો બંદ હોનેકી હાલતમેં મોબાઈલકો ઈસ્તિન્જા વગૈરહમેં લે જાના મના નહીં.

فلونقش اسمه تعالىٰ او اسم نبيه ﷺ استحب ان يجعل الفص فى كمه اذا دخل الخلاء (شامى زكريا: ٩/٥١٩)

હઝરત મુફતી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

સ્ક્રીન પર લફઝ અલ્લાહ યા આયત યા હદીસ યા કલિમહ લિખ્ખે હુએ મોબાઈલકો લેકર બૈતુલ ખલામેં જાના

સવાલ નંબર (૬૪)..... સ્ક્રીન પર લફઝ અલ્લાહ યા આયત યા હદીસ યા કલિમહ લિખ્ખે હુએ મોબાઈલકો લેકર બૈતુલ ખલા (સંડાસ) મેં જાના શરઅનં કૈસા હૈ?

જવાબ નંબર (૬૪)..... જબ સ્ક્રીન પર લફઝ અલ્લાહ યા આયતે કુરઆની યા હદીસ યા કલિમહ લિખ્ખા હુવા હો તો ઐસે મોબાઈલકો જેબમેં ઈસ તરહ લેકર બૈતુલ ખલામેં જાના કે વો તેહરીર અંદર છુપી હુઈ હો ઉસકી ઈજાઝત હૈ. ઔર અંદર જાનેકે બાદ ભી ઉસકો જેબસે નિકાલા ન જાએ. વરના (બૈતુલખલામેં લે જાના) દુરૂસ્ત નહીં હૈ.

હઝરત મુફતી અહમદ ખાનપુરી સાહબ

કુરઆને કરીમવાલે મોબાઈલકો બગૈર વુઝૂ છૂના

સવાલ નંબર (૬૫)..... બગૈર વુઝૂકે અપને મોબાઈલકા છૂના જિસમેં કુરઆને કરીમ યા અહાદીસે શરીફા વગૈરહકો ચલાયા જા રહા હો ક્યા હુકમ રખતા હૈ?

જવાબ નંબર (૬૫)..... અગર મોબાઈલકી સ્ક્રીન પર કુરઆન યા અહાદીસે શરીફાકે હુરૂફ દિખાઈ દે રહે હોં તો ઉન હુરૂફ (સ્ક્રીન) પર બગૈર વુઝૂ હાથ રખના દુરૂસ્ત નહીં, લેકિન અગર યે પ્રોગ્રામ બંદ હો તો ઐસે મોબાઈલકો બગૈર વુઝૂ છૂના મના નહીં.

يمنع دخول مسجد (الى قوله) ومسه اى القرآن ولوفى لوح أو درهم او حائط (شامى زكريا : ٤٨٨/١)

હઝરત મુફતી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

સ્ક્રીન પર કુરઆની આયતકો બગૈર વુઝૂ છૂના

સવાલ નંબર (૬૬)..... મોબાઈલકી સ્ક્રીન પર કુરઆની આયત હૈ, તો ક્યા બગૈર વુઝૂ ઉસ સ્ક્રીનકો છૂ સકતે હૈં?

જવાબ નંબર (૬૬)..... જિસ સ્ક્રીન પર કુરઆનકી આયત નુમાયાં હો (દિખાઈ દે) તો ઉસ સ્ક્રીનકો બગૈર વુઝૂ છૂના એહતિયાતકે ખિલાફ હૈ.

ومسه ای القران ولوفی لوح او درهم او حائط.

(شامی زکریا: ۱/ ۳۸۸)

હઝરત મુફ્તી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

મોબાઈલમેં કુરઆન બગૈર વુઝૂ લિખના

સવાલ નંબર (૬૭)..... મોબાઈલમેં કુરઆન બગૈર વુઝૂ લિખના કૈસા હૈ?

જવાબ નંબર (૬૭)..... મોબાઈલમેં જો કુરઆન હોતા હૈ વો પિક્ચરકી શકલમેં હોતા હૈ. અગર મોબાઈલમેં ઐસા પ્રોગ્રામ ડાઉન લોડ કિયા ગયા હો કે કુરઆને કરીમકો મોબાઈલકે બટનસે લિખ ભી સકતે હૈં જૈસાકે કમ્પ્યૂટરમેં લિખ્ખા જાતા હૈ તો ઉસ મોબાઈલકે બટનસે કુરઆન પાક બગૈર વુઝૂ લિખના જાઈઝ નહીં હૈ. મકરૂહ હૈ.

મુહમ્મદ ઈસ્માઈલ બુરહાનપુરી

મોબાઈલકી સ્ક્રીન પર અલ્લાહ ઔર રસૂલકા નામ લિખના

સવાલ નંબર (૬૮)..... કિસી શખ્સકા અપને મોબાઈલકી સ્ક્રીનમેં અલ્લાહ વ રસૂલ (સ.અ.વ.) કે નામકો યા કુરઆનકી આયતોંકો યા કા'બા

વ મદીના વગૈરહ મકામાતે મુકદ્દસાકી તસ્વીરકો રખના શરઅન કૈસા હૈ? ઔર ઉસકો લેકર ઈસ્તિન્જા વ બૈતુલખલામેં જાના યા પાઈજામાકે જેબમેં રખના કૈસા હૈ?

જવાબ નંબર (૬૮)..... મોબાઈલકી સ્ક્રીન પર અલ્લાહ ઔર પૈગમ્બર (અલૈ.) કા નામ યા કુરઆની આયાત વગૈરહ લિખના ફી નફસિહી દુરૂસ્ત હૈ, લેકિન્ ઈન આયાત વગૈરહકે ઝાહિર હોનેકી હાલતમેં ઉસે ઈસ્તિન્જામેં લે જાના દુરૂસ્ત નહીં, ઐસી જગહોં પર જાનેસે પેહલે મોબાઈલકો બંદ કર દેના ચાહિયે, તાકે ઉન મુકદ્દસ કલિમાતકી બે અદબી ન હો, ઈસી તરહ જિસ મોબાઈલકી સ્ક્રીન પર અલ્લાહ ઔર પૈગમ્બર (અલૈ.) કા નામ વાઝેહ હો ઉસકો પાજામા યા પેન્ટકે જેબમેં રખના બે અદબી હૈ.

فلونقش اسمه تعالیٰ او اسم نبیه ﷺ استحب ان یجعل الفص فی کمه اذا دخل الخلاء (شامی زکریا : ۵۱۹/۹)

હઝરત મુફ્તી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

મસ્જિદમેં મોબાઈલકો ખુલા રખકર આના

સવાલ નંબર (૬૯)..... મોબાઈલ ખુલા રખકર મસ્જિદમેં આના કૈસા હૈ?

જવાબ નંબર (૬૯)..... મસ્જિદમેં મોબાઈલ ખુલા રખકર આના મસ્જિદકે એહતિરામકે ખિલાફ હૈ. ક્યૂંકે અગર અચાનક મોબાઈલકી ઘંટી બજની શુરૂ હો જાએ તો શોરો ગુલ હોગા જો કે મમનૂઅ હૈ.

والسادس ان لایرفع فیه الصوت من غیر ذکر الله تعالیٰ (فتاویٰ عالمگیریه: ۳۲۱/۵)

હઝરત મુફ્તી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

મસ્જિદમેં મોબાઈલ બંદ રખનેકા એલાન લગાના

સવાલ નંબર (૭૦)..... અકસર મસ્જિદોંમેં મોબાઈલ બંદ રખનેકા એ'લાન લિખ્ખા હુવા યા લટકા હુવા હૈ યે કૈસા હૈ?

જવાબ નંબર (૭૦)..... ચૂંકે મોબાઈલકા ઈસ્તેમાલ અબ બહોત આમ હો ગયા હૈ ઔર અકસર લોગ નમાઝકે લિયે મોબાઈલ બંદ કરના ભૂલ જાતે હૈં તો ઐસી ભૂલ કરનેવાલોંકે લિયે યે એ'લાન મુનાસિબ હૈ તાકે વો મસ્જિદમેં દાખિલ હોતે હી મોબાઈલ બંદ કર દેં.

મુહમ્મદ ઈસ્માઈલ બુરહાનપુરી

નમાઝસે પેહલે મોબાઈલ બંદ કરનેકા એ'લાન કરના

સવાલ નંબર (૭૧)..... બા'ઝ મસાજિદમેં અઈમ્મએ કિરામ ઈકામત ઔર નમાઝકે દરમિયાન સફોંકો દુરૂસ્ત કરનેકે એ'લાનકે સાથ સાથ મોબાઈલ બંદ કરનેકા ભી એ'લાન કરતે હૈં, યે શરઈ નુકતએ નઝરસે કૈસા હૈ?

જવાબ નંબર (૭૧)..... ચૂંકે મોબાઈલકા ઈસ્તે'માલ અબ બહોત આમ હો ગયા હૈ ઈસ લિયે ઝરૂરતકી બિના પર જમાઅત શુરૂ હોનેસે પેહલે મોબાઈલ બંદ કરનેકા એ'લાન ન સિર્ફ જાઈઝ બલ્કે મુનાસિબ હૈ, તાકે નમાઝકે દરમિયાન મોબાઈલકી ઘંટી બજનેસે નમાઝમેં ખલલ વાકેઅ ન હો.

تتمة: بقى من المكروهات اشياء اخر ذكرها فى المنية وغيرهامنها الصلاة بحضرة مايشغل البال ويخل بالخشوع.

(شامی زکریا : ۴۲۵/۲)

હઝરત મુફ્તી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

મોબાઈલ પર મસ્જિદમેં દુન્યવી બાત કરના

સવાલ નંબર (૭૨)..... મોબાઈલ પર મસ્જિદમેં દુન્યવી બાત કરના કૈસા હૈ?

જવાબ નંબર (૭૨)..... દુન્યવી બાતેં જો (મસ્જિદસે બાહિર) જાઈઝ ઔર મબાહ હૈં મસ્જિદમેં વો ભી નાજાઈઝ હૈ. ઔર જો (મસ્જિદસે બાહિર) ભીં ના જાઈઝ હોં વો મસ્જિદમેં સખ્ત હરામ હૈં ચાહે મોબાઈલ પર હોં યા બગૈર મોબાઈલકે હોં. ફત્હુલ કદીરમેં લિખ્ખા હૈ કે મસ્જિદમેં દુનિયાકી બાતેં નેકિયોંકો ઈસ તરહ ખા લેતી હૈં જિસ તરહ આગ લકડિયોંકો ખા લેતી હૈં. ઔર ખઝીનતુલ ફિકહમેં લિખ્ખા હૈ કે જો શખ્સ મસ્જિદમેં દુનિયાકી બાતેં કરતા હૈ અલ્લાહ તઆલા ઉસકે ચાલીસ દિનકે અમલ ખબ્ત (બેકાર) કર દેતે હૈં. (મુન્યતુ સ્સાજિદ ફી આદાબિલ મસાજિદ : ૧૬)

મુહમ્મદ ઈસ્માઈલ બુરહાનપુરી

મોબાઈલ પર મસ્જિદમેં દીની બાત કરના

સવાલ નંબર (૭૩)..... મોબાઈલ પર મસ્જિદમેં દીની બાત કરના કૈસા હૈ?

જવાબ નંબર (૭૩)..... અગર દીનકી બાતેં હો તો ફી નફસિહી જાઈઝ હૈ લેકિન લોગોંકો બદગુમાનીસે બચાને ઔર લોગોંકો દીનકી બાતકી આડમેં દુન્યવી બાત કરનેસે બચાનેકે લિયે મોબાઈલ પર દીની બાત કરના ભી મના હૈ.

مستفاد: حدیث:— اِتَّقُوْا مَوَاضِعَ التُّهَمِ

(تفسیر عزیزی اردو : ۱۵۳)

મુહમ્મદ ઈસ્માઈલ બુરહાનપુરી

મોબાઈલ સામને રખકર નમાઝ પઢના

સવાલ નંબર (૭૪)..... નમાઝીકા મોબાઈલકો અપને સામને રખકર નમાઝ પઢના કૈસા હૈ?

જવાબ નંબર (૭૪)..... નમાઝીકા મોબાઈલકો અપને સામને રખકર નમાઝ પઢના અચ્છા નહીં હૈ મકરૂહે તન્ઝીહી હૈ, ઈસ લિયે કે યે કામ ખુશૂઅમેં ખલલ ડાલનેવાલા હૈ. ઔર એક વાકિઆ હૈ કે એક મરતબા હઝરત ઉમર (રદિ.) નમાઝમેં થે કે એક શખ્સ આયા જો કુછ લિયે હુએ થા ઉસકો સફકે આગે ડાલ દિયા ઔર ખૂદ નમાઝમેં શરીક હો ગયા (જૈસાકે આજકલ ઉમૂમન કિયા જાતા હૈ) ફારૂકે આ'ઝમ (રદિ.) જબ નમાઝસે ફારિગ હુએ તો ઉસકો સઝા દી કે તૂને નમાઝિયોંકો તશ્વીશમેં (પરેશાનીમેં) ડાલા.

(મુન્યતુ સ્સાજિદ ફી આદાબિલ મસાજિદ : ૧૭-૧૮)

ઈસસે માલૂમ હુવા કે મોબાઈલકો સામને રખકર નમાઝ નહીં પઢના ચાહિયે ઈસ લિયે કે મોબાઈલ ભી તશ્વીશમેં ડાલનેવાલા હૈ.

મુહમ્મદ ઈસ્માઈલ બુરહાનપુરી

તસ્વીરવાલા મોબાઈલ સામને રખકર નમાઝ પઢના

સવાલ નંબર (૭૫)..... ઝૈદ અપના મોબાઈલ સામને રખકર નમાઝ પઢ રહા હૈ, મોબાઈલકી સ્કીન સેવર પર કોઈ તસ્વીર હૈ, નમાઝકે દૌરાન વો સ્કીનવાલી તસ્વીર મોબાઈલ પર આ ગઈ, તો ક્યા ઉસે તસ્વીરકે સામને નમાઝ પઢનેકા હુકમ દિયા જાએગા?

જવાબ નંબર (૭૫)..... મોબાઈલકી સ્કીન પર અગર ઝી રૂહકી (જાનદારકી) તસ્વીર નુમાયાં હૈ તો ઉસ મોબાઈલકો સામને રખકર નમાઝ પ્રઢના મકરૂહે તેહરીમી હૈ, મગર નમાઝ દુરૂસ્ત હો જાએગી.

ولبس ثوب فيه تماثيل ذى روح وان يكون فوق راسه او بين يديه اوبحذائه يمنة ويسرة او محل سجوده .

(شامی زکریا : ۲/۳۱۶)

મુહમ્મદ ઈસ્માઈલ બુરહાનપુરી

સ્ક્રીન પર જાનદારકી તસ્વીરવાલે મોબાઈલકો જેબમેં રખકર નમાઝ પઢના

સવાલ નંબર (૭૬)..... સ્ક્રીન પર જાનદારકી તસ્વીરવાલે મોબાઈલકો જેબમેં રખકર નમાઝ પઢના કૈસા હૈ?

જવાબ નંબર (૭૬)..... સ્ક્રીન પર જાનદારકી તસ્વીર રખના ગુનાહ ઔર નાજાઈઝ હૈ ફિર ભી ઐસે મોબાઈલકે જેબમેં હોનેકી સૂરતમેં નમાઝ સહીહ હૈ. (મુસ્તફાદ : આપકે મસાઈલ ઔર ઉનકા હલ : ૨/૩૧૨)

મુહમ્મદ ઈસ્માઈલ બુરહાનપુરી

શયતાની આવાઝેં
અઝ..... મૌલાના મુહમ્મદ અસલમ શેખૂપુરી

હમારે એક જાનનેવાલે એન્જીનિયર હૈં, પ્લોટોંકી ખરીદો ફરોખ્તકા કારોબાર કરતે હૈં, ઈમારતોંકે ઠેકે (કોન્ટ્રાક્ટ) ભી લેતે હૈં, ઉનકા હલ્કએ અહબાબ બડા વસીઅ હૈ. એક બાર ઉનસે હંગામી તૌર પર રાબતા કરનેકી ઝરૂરત પેશ આઈ, ઈધર ઉધરસે ઉનકા મોબાઈલ નંબર મા'લૂમ કરનેકી કોશિશ કી તો પતા ચલા કે ઉનકે પાસ મોબાઈલ હૈ હી નહીં. હમેં ખાસા તઅજ્જુબ હુવા. ક્યૂંકે આજકલ તો હર અમીર ગરીબકે પાસ મોબાઈલ દિખાઈ દેતા હૈ. હદ યે કે ગધા ગાડી ચલાને, પંક્ચર લગાને ઔર સફાઈ કરનેવાલોંકે પાસ

ભી મોબાઈલ નઝર આ જાતે હૈં. મુલાકાત હુઈ તો હમને ઉનસે મોબાઈલ ન રખનેકી વજહ દરયાફ્ત કી. ઉનહોંને બતાયા કે મૈં દિલકા મરીઝ હૂં, ડાક્ટરને મોબાઈલ રખનેસે મના કિયા હૈ. ઉનકા જવાબ સુનકર મૈં સોચમેં પડ ગયા. ઉનહોંને પૂછા : યક દમ ખામોશ ક્યૂં હો ગયે, મૈંને કોઈ ગલત બાત કેહ દી હૈ? મૈંને કહા નહીં આપકી બાત દુરૂસ્ત હૈ..... મગર મૈં યે સોચ રહા હૂં કે આપને તો એક દુન્યાવી ડાક્ટકે મશ્વરા પર અપને આપકો હમેશાકે લિયે મોબાઈલસે મહેરૂમ રખના ગવારા કર લિયા, જબકે બેશુમાર નમાઝી જો મુખ્લિસ રૂહાની તબીબોંકે બારબાર સમઝાનેકે બાવજૂદ અપને આપકો થોડીસી દેરકે લિયે ભી મોબાઈલ ફોનસે મહેરૂમ રખના પસંદ નહીં કરતે. બારબાર ઐસી મજાલિસ વઅંઝમેં શિરકતકા ઔર ઐસી મસાજિદમેં નમાઝ પઢનેકા ઈત્તિફાક હુવા જહાં દાએં બાએંસે ફોનકી ઘંટિયાં બજતી રહી, પરદએ સમાઅતસે ટકરાતે હૈં, તવજ્જોહ બટ ગઈ, ઝહન મુન્તશિર હો ગયા, ઈબાદતમેં જો યકસૂઈ હોની ચાહિયે વો ન રહી. યે તો હમારા હાલ થા, જિસકી જેબમેં યે મ્યૂઝિક બજ રહી થી ઉસકા ક્યા હાલ હોગા? ન મા'લૂમ ઉસકા ઝહન ઘરસે દુકાન તક, દોસ્તોંસે રિશ્તેદારોં તક કિતને હી લોગોંકી તરફ ગયા હોગા કે શાયદ મુઝે ફલાં ઔર ફલાંને યાદ કિયા હોગા.

નમાઝ ખયાલાતકા કામિલ ઈરતિકાઝ (જમાવ) ચાહતી હૈ, તવજ્જોહ સિર્ફ ઉસકી તરફ હોની ચાહિયે જિસકે સામને નમાઝી દસ્ત બસ્તા ખડા હોતા હૈ. જિસ્મ ભી ઉસીકા ઔર દિલ વ દિમાગ ભી ઉસીકા, કિયામ વ કુઊદ ભી ઉસકે લિયે ઔર તસ્બીહ વ તહમીદ ભી ઉસીકે લિયે, ઝાહિર ભી ઉસીકે સામને ઝુકા હો ઔર બાતિન ભી ઉસકે આગે સિજદહ રેઝ હો. ઝબાનસે જો કુછ પઢ્હા જા રહા હો, દિમાગ ઉસકે લિયે મઆનીમેં ગોતા ઝન હો..... લેકિન જબ શયતાની આવાઝેં ખુદાકે ઘરમેં બુલંદ હોંગી તો ખુશૂઅ વ ખુઝૂઅ કહાં બાકી રહેગા? જબ કે બારી તઆલાને ઈન અહલે ઈમાનકો કામિયાબીકી ખૂશખબરી સુનાઈ હૈ જો અપની નમાઝોંમેં ખુશૂઅ કરતે હૈં, ઉસ રબ્બાની તા'લીમકા નતીજા થા કે સહાબએ કિરામ (રદિ.) કી નમાઝોંમેં નિહાયત મહવિયત, ઈસ્તિગ્રાક ઔર ખુશૂઅ વ ખુઝૂઅ પાયા જાતા થા. મહેબૂબસે

મહેબૂબ ચીઝ ભી અગર ઉનકી મહવિયત ઔર ખુશૂઅ ખુઝૂઅમેં ખલલ ડાલતી તો વો ઉનકી નઝરસે ગિર જાતી થી ઔર નમાઝમેં હુઝૂરીકી ખાતિર ઉસ ચીઝકી કુરબાની દેના ઉનકે લિયે આસાન હો જાતા થા.

એક દિન હઝરત અબૂ તલહા અન્સારી (રદિ.) અપને બાગમેં નમાઝ પઢ રહે થે. એક ચિડિયા ઉડતી હુઈ આઈ, ચૂંકે બાગ બહોત ઘના થા, ખજૂરોંકી શાખેં આપસમેં મિલી હુઈ થીં, ફંસ ગઈ ઔર નિકલનેકી રાહેં ઢૂંઢને લગી, ઉનકો બાગકી શાદાબી ઔર ચિડિયાકી ઉછલ કૂદકા યે મંઝર બહોત પસંદ આયા ઔર ઉસકો થોડી દેર તક દેખતે રહે, ફિર નમાઝકી તરફ તવજ્જોહ કી તો યે યાદ ન આઈ કે કિતની રકાતેં પઢી હૈં. દિલમેં કહા કે ઈસી બાગને યે ફિત્ના પૈદા કિયા, ફૌરન રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમેં હાઝિર હુએ ઔર વાકિઆ બયાન કરનેકે બાદ કહા : યા રસૂલલ્લાહ! મૈં બાગકો સદકા કરતા હૂં.

એક ઔર સહાબી અપને બાગમેં નમાઝ પઢ રહે થે, ફસલકા ઝમાના થા, દેખા તો ખજૂરેં ફલસે લદી હુઈ હૈં, ઈસ કદર ફરેફતા હુએ કે નમાઝકી રકા'તેં યાદ ન રહીં. નમાઝસે ફારિગ હોકર હઝરત ઉસમાન (રદિ.) કી ખિદમતમેં આએ ઔર કહા કે ઈસ બાગકી વજહસે ફિત્નામેં મુબ્તલા હો ગયા, ઉસકો સદકાકે માલમેં દાખિલ કર લીજિયે. ચુનાંચે ઉનહોંને ૫૦ હઝાર પર ફરોખ્ત કર દિયા. ઈસી મુનાસિબતસે ઉસકા નામ "ખમ્સીન" પડ ગયા. બાગ સિર્ફ માલિકકી નમાઝકી તવજ્જોહ હટાનેકા સબબ બના થા જબકે મોબાઈલકી ઘંટિયોંસે બીસિયોં બલ્કે સેંકડોં નમાઝિયોંકી તવજ્જોહ બટ જાતી હૈ. હમને ઉન ઘંટિયોંકો શયતાની આવાઝેં ઈસ લિયે ઠેહરાયા કે યે આમ તૌર પર મોસીકીકી ધુનોં ઔર મ્યૂઝિક પર મુશ્તમિલ હોતી હૈં. ઈસ સૂરતમેં ઉનકી કબાહતમેં (બુરાઈમેં) મઝીદ ઈઝાફા હો જાતા હૈ જબકે સરવરે દો આલમ (સ.અ.વ.) ને આલાતે મોસીકીકે તોડનેકો અપને મકાસિદે બેઅસતમેંસે એક મકસદ કરાર દિયા હૈ. હઝરત અલી કર્રમલ્લાહુ વજહહૂસે રિવાયત હૈ કે નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા : "મુઝે આલાતે મોસીકી તોડનેકે લિયે ભેજા ગયા હૈ." હઝરત ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) સે રિવાયત હૈ કે

રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા : "મુઝે હુકમ દિયા ગયા હૈ કે ઢોલ ઔર બાંસરી બિલકુલ ખતમ કર દૂં."

મોસીકીકી આવાઝકો સરવરે દો આલમ (સ.અ.વ.) ને મલઊન આવાઝ કરાર દિયા હૈ. હઝરત અનસ (રદિ.) ઔર હઝરત આઈશા (રદિ.) સે રિવાયત હૈ કે નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા : "દો કિસમકી આવાઝેં ઐસી હૈં જિન પર દુનિયા વ આખિરતમેં લઅનત કી ગઈ હૈ, એક ખૂશીકે મૌકા પર બાજે તાશેકી આવાઝ, દૂસરે મુસીબતકે મૌકા પર આહો બુકા (રોના પીટના) ઔર નૌહા કરનેકી આવાઝ."

આપ (સ.અ.વ.) આલાતે મોસીકીસે ઈસ કદર એહતિયાત ફરમાતે થે કે આપને એક મૌકા પર ઉન ઘંટિયોંકો નિકાલ ડાલનેકા હુકમ દિયા જો જાનવરોંકે ગલેમેં બંધી થીં, ઔર ફરમાયા કે ફરિશ્તે ઐસી જમાઅતકે સાથ નહીં રેહતે જિસમેં ઘંટી હો. મુતઅદ્દદ રિવાયાતમેં આપ (સ.અ.વ.) ને શરાબનોશી, કત્લોં ગારતગીરી, રક્સ વ સુરૂર ઔર ગાને બજાનેકી કસરતકો કિયામતકી અલામત બતાયા હૈ. અબ ઉસસે બઢહકર મોસીકીકી કસરત ક્યા હોગી કે હમારી મસાજિદ ઔર મજાલિસે વઅઝ ભી ઉસસે ગૂંજને લગેં. આકાએ નામદાર (સ.અ.વ.) તો આલાતે મોસીકીકો તોડ ફોડકર અપના મકસદે બેઅસત કરાર દેં. ઔર ઉમ્મતકા યે હાલ હૈ કે દિલસે ઉસકી નફરત હી નિકલ જાએ ઔર ઝિક્રો તિલાવત ઔર ગાને બજાનેકી આવાઝેં ઉસકી મહેફિલોંમેં ગુડમુડ હો જાએં તો ઉસે બીમારીએ દિલકા આખરી દરજા સમઝના ચાહિયે ક્યૂંકે કિસી ભી બીમારીકા ખતરનાક ઔર આખરી દરજા યે હોતા હૈ કે બીમાર ઈન્સાન, બીમારીકો બીમારી હી ન સમઝે. ઈસી તરહ ગુનાહકા આખરી ઔર મોહલિક દરજા યે હૈ કે ઈન્સાન ગુનાહ તો કરે લેકિન ગુનાહકો ગુનાહ હી ન સમઝે. ઐસે શખ્સકો અકસર તૌબાકી તૌફીક નસીબ નહીં હોતી. ઝાહિર હૈ તૌબા તો ઉસી વક્ત કરેગા જબ અપને આપકો ગુનેહગાર સમઝતા હો, ઔર જબ અપને આપકો ગુનેહગાર હી નહીં સમઝતા તો તૌબા કૈસે કરેગા?

હમને અપને બુઝુર્ગોંસે સુના હૈ (ઔર બંદાને ખૂદ અપની આંખોંસે

બુરહાનપુરમેં યે મંઝર દેખા) કે કિયામે પાકિસ્તાનસે પેહલે મુસલમાનોંકી ગૈરત ઔર હસ્સાસિયતકા યે આલમ થા કે અગર મસ્જિદકે સામનેસે કોઈ જુલૂસ બાજે તાશેકે સાથ ગુઝર જાતા તો ઈશ્તિઆલ (જોશ-ગુસ્સા) ફૈલ જાતા ઔર બાત મરને મારને તક પહોંચ જાતી થી..... લેકિન અબ હાલ યે હૈ કે બાહિર નહીં બલ્કે મસાજિદકે અંદર મ્યૂઝિક ભી બજતી રેહતી હૈ ઔર મોસીકીકી ધુનેં ભી નશ્ર હોતી રેહતી હૈં મગર કિસીકો એ'તિરાઝકી જુરઅત નહીં હોતી, ક્યૂંકે જાનતે હૈં કે ઈસ હમ્મામમેં સબ નંગે હૈં. હુજ્જાજે કિરામ બતાતે હૈં કે અબ યે વબા હરમૈન શરીફૈનમેં ભી આમ હો ચુકી હૈ. વો મુકદ્દસ ઔર મોહતરમ મકામાત જહાં જુનેદ બાયઝીદ સાંસ ભી અદબસે લિયા કરતે થે ઔર જહાં ઝાઈરીનકે જાનેકા મકસદ હી યે હોતા હૈ કે ચંદ દિનોંકે લિયે સબસે કટકર સિર્ફ અલ્લાહસે જુડ જાએં ઔર નદામતકે આંસૂ બહાકર ગુનાહોંકી ગલાઝત ધો ડાલેં, ઔર વાકિઅતન વહાં ઐસે ખૂશ નસીબોંકી ઝિયારત ભી હો જાતી હૈ જો દુનિયા વ મા ફીહાસે બેખબર ઈસ્તિગ્ફાર વ મુનાજાતમેં મુન્હમિક હોતે હૈં. ઉન પર મુહબ્બતકી મસ્તી, ઈબાદતકી મહવિયત ઔર બારગાહે જલાલ વ જમાલકી કૈફિયાત ઈસ તરહ છાઈ હોતી હૈં કે વો ઈસ નૂરાની હાલાસે બાહિર નિકલના હી નહીં ચાહતે..... મગર શયતાની આવાઝેં વહાં ભી પીછા નહીં છોડતીં. ન જાને હમેં ક્યા હો ગયા હૈ? હમારી દુનિયા પર તો દીનકા રંગ ન ચડ સકા..... લેકિન હમારે દીન પર દુનિયાકા રંગ ચડ ગયા હૈ. હમારી સિયાસત વ તિજારતકે ઈવાનોંમેં તો ઈમાનકી ગૂંજ સુનાઈ નહીં દેતી લેકિન હમારે ઈવાને ઈબાદતમેં શયતાની આવાઝેં સુનાઈ દેતી હૈં. (બશુક્રિયા માહનામા રાહે આફિયત)

નોટ :- ઈસ મઝમૂનકો પઢનેકે બાદ મસાજિદ વગૈરહમેં મોબાઈલકી ઘંટિયાં નહીં બજની ચાહિયે..... લેકિન અગર કભી ભૂલસે બજને લગે તો આઈન્દા આનેવાલે મસાઈલકો પઢકર અમલ કરેં.

વાઈબ્રેટ પર રખકર નમાઝ પઢના

સવાલ નંબર (૭૭).... ઘંટી બંદ કરકે વાઈબ્રેટ પર રખકર નમાઝ

પઢના કૈસા હૈ?

જવાબ નંબર (૭૭)..... ઘંટી બંદ કરકે વાઈબ્રેટ પર રખકર નમાઝ પઢના મકરૂહ હૈ. ઈસ લિયે કે જબ કિસીકા ફોન આએગા તો વાઈબ્રેટ શુરૂ હોગા ઔર દિલ ઉસકી તરફ મશ્ગૂલ હોગા ઔર નમાઝકે અલાવા ઐસી ચીઝ જિસકી તરફ દિલ માઈલ હો, ખુશૂઅ વ ખુઝૂઅમેં ખલલ વાકેઅ હો મકરૂહ હૈ.

મુહમ્મદ ઈસ્માઈલ બુરહાનપુરી

મોબાઈલકી સ્વીચ (બટન) ચાલૂ રખકર નમાઝમેં શામિલ હોના

સવાલ નંબર (૭૮)..... અકસર લોગ મસ્જિદમેં ફર્ઝ નમાઝકે વક્ત ભી મોબાઈલકી સ્વીચ (બટન) બંદ નહીં કરતે જિસકી વજહસે નમાઝકે દૌરાન મોબાઈલકી રિંગ (મ્યૂઝિક) બજતી રેહતી હૈ. તો ઉસકે મુતઅલ્લિક ક્યા હુકમ હૈ?

જવાબ નંબર (૭૮)..... (૧) નમાઝકે ઔકાતમેં મસ્જિદમેં કિસી ભી ઐસે કામકા ઈરતિકાબ જિસસે નમાઝિયોંકી નમાઝમેં ખલલ વાકેઅ હો જાઈઝ નહીં. ચાહે વો દીની અમલ હી ક્યૂં ન હો. મસલન નમાઝકે વક્ત જહરન (બુલંદ આવાઝસે) તિલાવત કરના, ઝિક્રે જહરી કરના, બુલંદ આવાઝસે કિતાબ પઢના વગૈરહ. દીની ઔર સવાબકે કામ હોનેકે બાવજૂદ ઉસકી ઈજાઝત ઈસ લિયે નહીં હૈ કે ઉસસે નમાઝિયોંકી નમાઝમેં ખલલ વાકેઅ હોતા હૈ. ઈસસે આપ અંદાઝા લગા સકતે હો કે નમાઝકે દૌરાન મઝકૂરા દીની ઔર નેક આમાલકી મમાનિઅત આઈ હૈ તો નમાઝ બાજમાંઅત અદા હો રહી હો તો ઐસી હાલતમેં કિસીકે મોબાઈલસે મ્યૂઝિકકી આવાઝ ઝોર ઝોરસે મસ્જિદમેં બજને લગે ઉસકી કહાં ગુંજાઈશ હો સકતી હૈ? હાલાંકે મ્યૂઝિકકે મુતઅલ્લિક સખ્ત વઈદેં અહાદીસમેં આઈ હૈં. ઉસ પર જમીનમેં ધંસા દેને ઔર ચેહરોંકો બિગાડ દેને તકકે અઝાબકી વઈદેં સુનાઈ ગઈ હૈં.

ઔર હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને અપની બેઅસતકે મકાસિદમેં અહમ મકસદ ગાને બજાનેકો મિટાના બતલાયા હૈ. ઐસી સૂરતમેં કિસી ઉમ્મતીકા અપને જેબમેં ઐસે આલાકો ખુલા હુવા રખકર મસ્જિદમેં જાના ઔર નમાઝમેં શામિલ હોના જિસકી વજહસે નમાઝિયોંસે ભરી હુઈ પૂરી મસ્જિદકે નમાઝિયોંકી નમાઝ ઉસકી રિંગકી આવાઝસે ખરાબ હોનેકા અંદેશા પૈદા હો જાએ યે હરકત કિતની કબીહ (બુરી) ઔર કાબિલે મલામત હો સકતી હૈ ઉસકા હમ અંદાઝા નહીં લગા સકતે. ઈસી લિયે જો લોગ ઈસ તરીકાસે નમાઝોંકો ખરાબ કરનેકે ગુનાહમેં દાનિસ્તા યા નાદાનિસ્તામેં ભી મુબ્તલા હોતે હોં તો ઉનકો ઈસ તરફ પૂરી તવજ્જોહ દેને ઔર ગૌર કરનેકી ઝરૂરત હૈ કે વો ઈસ તરીકાસે મસ્જિદમેં આકર અપની આખિરત બના રહે હૈં યા બિગાડ રહે હૈં? નમાઝિયોંકે સામનેસે ગુઝરનેકી મમાનિઅત અહાદીસમેં આઈ હૈ, ઉસકી ખાસ વજહ યેહી હૈ કે ઉસકે સામને ગુઝરનેસે નમાઝ પઢનેવાલેકી તવજ્જોહ નમાઝસે હટ જાતી હૈ. નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) કા ઈરશાદ હૈ કે નમાઝીકે આગેસે ગુઝરનેવાલેકો અગર પતા ચલ જાએ કે ઉસ પર કિતના બડા ગુનાહ હૈ તો વો અપને લિયે ચાલીસ સાલ ખડા રેહના બેહતર સમઝેગા બમુકાબિલ ઉસકે કે નમાઝીકે આગેસે ગુઝર જાએ. (કશ્ફુન નકાબ : ૫/૩૦૧)

યઝીદ બિન નમરાન કેહતે હૈં કે મૈંને એક અપાહજ (લંગડે) આદમીકો દેખા તો ઉસને કહા કે એક મરતબા નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) નમાઝ પઢ રહે થે ઉસ વક્ત મૈં ગધે પર સવાર હોકર આપ (અલૈ.) કે આગેસે ગુઝર ગયા તો આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા "અય અલ્લાહ ઉસકે નિશાનાતે કદમકો ખતમ કર દે" ઉસકે બાદ મૈં ચલ નહીં સકા. (કશ્ફુન નકાબ : ૫/૩૦૦)

એક મરતબા નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) અસરકી નમાઝ પઢા રહે થે તો એક કુત્તા આયા જો નમાઝિયોંકે સામનેસે ગુઝરના ચાહતા થા તો નમાઝિયોંમેંસે એક આદમીને કહા અય અલ્લાહ! ઉસે રોક દે, વો કુત્તા વહીં મર ગયા. જબ નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) નમાઝસે ફારિગ હુએ તો ઈરશાદ ફરમાયા, તુમમેંસે કિસને ઉસકે લિયે બદ દુઆ કી થી? તો એક શખ્સને કહા મૈંને અય અલ્લાહકે રસૂલ (સ.અ.વ.)! તો હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે

અગર પૂરી ઉમ્મતકે લિયે ભી બદ દુઆ કર દેતે તો કબૂલ હો જાતી.

(કશ્ફુન નકાબ : ૫/૩૦૦)

મઝકૂરા બાલા અહાદીસ પર ગૌર કરનેકી ઝરૂરત હૈ કે નમાઝિયોંકે આગેસે ગુઝરનેવાલા ખામોશીસે ગુઝર જાએ તો ભી ઉસકે લિયે ઈતની સખ્ત વઈદેં હૈં ક્યૂંકે ઉસકે સામનેસે ગુઝરનેસે નમાઝમેં ખલલ વાકેઅ હોતા હૈ, તો જો લોગ અપના મોબાઈલ ખુલા રખકર જમાઅતકી નમાઝમેં શામિલ હોતે હૈં ઔર ફિર દૌરાને નમાઝ ઉનકા મોબાઈલ શયતાની આવાઝ (મ્યૂઝિક) બજાકર પૂરી મસ્જિદકે નમાઝિયોંકી નમાઝમેં ખલલ વાકેઅ કરતા હૈ ઉનકો ક્યા ડરનેકી ઝરૂરત નહીં? કહીં ઐસા ન હો કે કિસી અલ્લાહકે નેક બંદેકી ઝબાનસે બદ દુઆકે કલિમાત નિકલ જાએ ઔર બરબાદીકા સબબ બન જાએ.

તમામ દુનિયાકે શાહી દરબાર ઔર અદાલતોંકે ખાસ ખાસ આદાબ મુકર્રર હોતે હૈં જિનકો હર શખ્સ જાનતા હૈ. ચૂંકે મસ્જિદ તમામ બાદશાહોંકે પૈદા કરનેવાલે બાદશાહકા અઝીમુશ્શાન દરબાર હૈ ઈસ લિયે ઉસકે ભી કુછ આદાબ હૈં જો ઈસ દરબારકે નાઝિમ નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) ને હમકો સિખાએ હૈં, હર મુસલમાન પર ઝરૂરી હૈ કે ઉનકો માલૂમ કરકે ઔર ઉનકે મુવાફિક ચલનેકી કોશિશ કરેં. (આદાબુલ મસાજિદ : ૨૬)

મુતઅદ્દદ બુઝુર્ગોંસે નકલ કિયા ગયા હૈ કે જબ વો મસ્જિદકે દરવાઝે પર પહોંચતે થે તો ડરકે મારે ઉનકા રંગ ઝર્દ પડ જાતા થા, લોગોંકે પૂછને પર ફરમાયા, લોગ જબ દુનિયાકે કિસી હાકિમકે દરવાઝે પર જાતે હૈં તો ઉન પર ઉસકા દબદબા છા જાતા હૈ ઔર ડરતે હૈં કે કોઈ બાત દરબારકે આદાબ ઔર હાકિમકી શાનકે ખિલાફ ન હો જાએ, તો અહકમુલ હાકિમીનકે દરબારકી મૈં ઈતની ભી તા'ઝીમ ન કરૂં? જિતની એક આમ હાકિમકી કી જાતી હૈ, ઉસ ડરકી વજહસે મેરા રંગ ઝર્દ હો જાતા હૈ કે ઉસ દરબારકી શાનકે ખિલાફ કોઈ કામ ન હો જાએ.

હઝરત ઉમર (રદિ.) કે ઝમાનએ ખિલાફતમેં એક મરતબા એક શખ્સ કોઈ ચીઝ લેકર નમાઝ પઢને મસ્જિદમેં આયા. હઝરત ઉમર (રદિ.) નમાઝમેં મશ્ગૂલ થે, ઉસ શખ્સને વો ચીઝ સફકે આગે ડાલ દી ઔર ખૂદ

નમાઝમેં શરીક હો ગયા (જૈસાકે આજકલ ઉમૂમન કિયા જાતા હૈ) ફારૂકે આ'ઝમ (રદિ.) જબ નમાઝસે ફારિગ હુએ તો ઉસકો સઝા દી કે તૂને નમાઝિયોંકો તશ્વીશમેં ડાલા. (કિતાબુલ એઅતિસામ, શાતબી)

ઈસ વાકિઆકો બયાન કરકે હઝરત મુફતી મુહમ્મદ શફીઅ સાહબ (રહ.) લિખતે હૈં કે કિસી ચીઝકો નમાઝિયોંકે આગે ઈસ તરહ ડાલના યા ઉઠાના કે ઉનકી તવજ્જોહ ઉસકી તરફ ફિર જાએ બુરા હૈ. લેકિન અગર બઝરૂરતે હિફાઝત અપને ઝરૂરી સામાનકો આહિસ્તાસે ઈસ તરહ સામને રખ દે કે નમાઝિયોંકો તશ્વીશ ન હો તો કોઈ હરજ નહીં. (આદાબુલ મસાજિદ : ૪૦)

મઝકૂરા વાકિઆમેં ઉસ શખ્સને અપની ચીઝ આહિસ્તાસે રખનેકે બજાએ ડાલ દી, જિસસે આવાઝ પૈદા હો જાનેકી વજહસે નમાઝિયોંકી નમાઝમેં ખલલ હોનેકા ડર પૈદા હુવા. જિસકી બુન્યાદ પર હઝરત ઉમર (રદિ.) ને ઉસકો સઝા દી. જો લોગ અપના મોબાઈલ ખુલા રખકર મસ્જિદમેં આતે હૈં ઔર નમાઝકે દરમિયાન વો બજના શુરૂ હો જાતા હૈ, જિસકી વજહસે જમાઅતમેં શામિલ યા મસ્જિદમેં મૌજૂદીન સબ નમાઝિયોંકી નમાઝમેં ઈન્તિહાઈ ખતરનાક ખલલ વાકેઅ હોતા હૈ જિસસે કોઈ બેખબર નહીં, કે ઐસા ઈન્સાન કિતની સઝાકા હકદાર હો સકતા હૈ? (વો હમ સોચ નહીં સકતે હૈં.)

જબકે મોબાઈલમેંસે નિકલનેવાલી આવાઝ ઘંટી હો તો યે ઔર ભી કિતની ખતરનાક હૈ જિસકા અંદાઝા હુઝૂરે અકરમ (સ.અ.વ.) કે ઈરશાદસે લગાયા જા સકતા હૈ, આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા "ઐસે સફરકે સાથી ઔર (કાફલા) જિનકે સાથ કુત્તા યા ઘંટી હો ઉનકે સાથ ફરિશ્તે નહીં રેહતે" (મુસ્લિમ શરીફ) ઔર હુઝૂર (સ.અ.વ.) ફરમાતે હૈં કે "ઘંટી શયતાનકી બાંસરી હૈ. (અબૂ દાઉદ શરીફ)

ઘંટીકી આવાઝ જિસમેં કોઈ ખાસ કશિશ નહીં હોતી ઉસકે બારેમેં હુઝૂર (સ.અ.વ.) યે ઈરશાદ ફરમા રહે હૈં તો ફિર આજકલકે મોબાઈલોંમેં જિસ તરહકી રિંગટોન આમ હો રહી હૈ ઉસકી વજહસે મ્યૂઝિક જૈસી હરામ ચીઝકો તરક્કી હો રહી હૈ.

કુરઆન પાકકી સૂરએ બની ઈસરાઈલમેં અલ્લાહ તબારક વ તઆલા શયતાનકો ખિતાબ કરકે ફરમાતે હૈં "ઔર તૂ ફુસલા લે ઉનમેંસે જિસકો તૂ ફુસલા સકે અપની આવાઝસે".

ઈમામ ઈબ્ને કસીર (રહ.) ઈસ આયતકી તફસીર કરતે હુએ લિખતે હૈં.

"ઈસ આયતમેં શયતાની આવાઝસે ગાના બજાના મુરાદ હૈ. ઈમામ મુજાહિદ (રહ.) ફરમાતે હૈં ઉસકા મતલબ યે હૈ કે (અય ઈબ્લીસ!) તૂ ઉનહેં ખેલ તમાશોં ઔર ગાને બજાનેકે સાથ મગલૂબ કર. ઔર હઝરત ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે ઈસ આયતમેં હર વો આવાઝ મુરાદ હૈ જો અલ્લાહ તઆલાકી નાફરમાનીકી તરફ દઅવત દે, યેહી કૌલ હઝરત કતાદા (રહ.) કા હૈ ઔર ઈસીકો ઈબ્ને જરીર (રહ.) ને ઈખ્તિયાર ફરમાયા".

હાફિઝ ઈબ્ને કય્યિમ (રહ.) ઈસીકે ઝેલમેં ફરમાતે હૈં :

"ઔર સબકો મા'લૂમ હૈ કે મુસીબતકી તરફ દઅવત દેનેવાલોંમેં ગાના બજાના સબસે બઢકર હૈ ઈસી વજહસે "શયતાનકી આવાઝ" કી તફસીર ઈસીકે સાથ કી ગઈ". (અહસનુલ ફતાવા : ૮/૩૮૧)

બુખારી શરીફમેં નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) કા ઈરશાદ હૈ કે "મેરી ઉમ્મતમેં કુછ લોગ પૈદા હોંગે જો ઝિના, રેશમ, શરાબ ઔર રાગ બાંજોંકો હલાલ કરાર દેંગે." (બુખારી શરીફ) (અહસનુલ ફતાવા : ૮/૩૮૩)

ઈસ ઝમાનેમેં મોબાઈલકી મુખ્તલિફ કિસ્મોંકી રિંગટોનોંકે નામ પર લોગ જિસ કિસમકી છૂટ છાટ લે રહે હૈં ઉસસે ઐસા હી સાબિત હોતા હૈ કે વો લોગ ઈન રિંગટોનોંકો હલાલ સમઝ રહે હૈં.

મુસ્નદે અહમદ ઔર અબૂદાઉદ ઔર ઈબ્ને માજહમેં એક રિવાયત હૈ કે

"હઝરત નાફેઅ (રહ.) ફરમાતે હૈં કે હઝરત અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને ઉમર (રદિ.) કો રાહ ચલતે એક ગડરિયેકી બાંસરીકી આવાઝ સુનાઈ દી તો કાનોંમેં ઉન્ગલિયાં ઠોંસ લીં ઔર રાસ્તાસે એક તરફ હટકર ચલને લગે ઔર મુઝસે બારબાર પૂછતે : "ક્યા બાંસરીકી આવાઝ તુમહેં સુનાઈ દે રહી હૈ?" મૈં જવાબ દેતા જી હાં! ઈસી તરહ ઉન્ગલિયાં કાનોંમેં દિયે ચલતે રહે, હત્તાકે મૈંને કહા : "અબ આવાઝ નહીં આ રહી" તબ ઉન્ગલિયાં કાનોંસે હટાઈ ઔર

રાસ્તા ચલને લગે, ફિર ફરમાયા, એક બાર હુઝૂરે અકરમ (સ.અ.વ.) કે સાથ ભી બિઐનિહી યેહી વાકિઆ પેશ આયા તો આપ (સ.અ.વ.) ને ભી કાનોંમેં ઉન્ગલિયાં દે લીં ઔર યેહી અમલ ફરમાયા.''(અહસનુલ ફતાવા : ૮/૩૮૩)

સોચનેકી ઝરૂરત હૈ કે નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) ને જિસ આવાઝકો એક લમ્હાકે લિયે સુનના પસંદ નહીં કિયા, વોહી આપ (સ.અ.વ.) કે નામ લેનેવાલે ઉસ પર ઈતને ફિદા હૈં કે એક લમ્હાકે લિયે ઉસસે જુદાઈ મંઝૂર નહીં હૈ. નમાઝ પઢ્નેકે લિયે મસ્જિદમેં આતે હૈં ઉસ વક્ત ભી મોબાઈલ ખુલા રખકર મસ્જિદ જૈસી પાકીઝા જગહકો ઈસ કિસમકી શયતાની આવાઝકે ઝરીઆ નાપાક કરનેકી જુરઅત કરનેસે બાઝ નહીં આતે. નમાઝકે લિયે મસ્જિદમેં આનેકા મકસદ યે હોતા હૈ કે આદમી અપની તમામ દુન્યવી ઔર દીગર કામોંકો બંદ કરકે મુતઅય્યન વક્તકે લિયે અલ્લાહ તઆલાકે દરબારમેં હાઝિર હોકર અલ્લાહ તઆલાકે સાથ અપના તઅલ્લુક મઝબૂત કરે, ઔર ઈસી લિયે હર વો કામ જો નમાઝસે ઉસકી તવજ્જોહકો હટાંને વાલા હો ઉસકો કરનેકી ઈજાઝત નહીં. કિસી શખ્સકો પેશાબ યા પાખાનાકા સખ્ત તકાઝા હો ઐસી હાલતમેં નમાઝ પઢ્નેકી ઈજાઝત નહીં બલ્કે ઐસી હાલતમેં નમાઝ પઢ્ના મકરૂહે તેહરીમી હૈ. હદીસમેં ઉસકી મમાનિઅત આઈ હૈ. ઈસ લિયે કે ઐસી હાલતમેં નમાઝ પઢ્નેકા મતલબ યે હુવા કે યે શખ્સ ઝાહિરી તૌર પર તો નિય્યત બાંધકર અલ્લાહકે સામને ખડા હૈ લેકિન હકીકતમેં ઉસકા દિલ અલ્લાહકી તરફ મુતવજ્જેહ નહીં હૈ, ચુનાંચે નમાઝકે લિયે જિસ કિસમકી તૈયારીકી શરીઅતમેં તા'લીમ હૈ ઉસકા મકસદ ભી યેહી હૈ કે આદમી ફર્ઝ નમાઝ પઢ્નેકે લિયે જબ ખડા હો તો મુકમ્મલ તૌર પર નમાઝમેં મશ્ગૂલ હો જાએ ઔર ઉસકી પેશગી તૈયારીકે તૌર પર ફર્ઝ નમાઝસે પેહલે સુન્નત નમાઝ રખ્ખી ગઈ તાકે સુન્નત પઢ્કર એક ગૂના ઉસકા તઅલ્લુક અલ્લાહકે સાથ જુડ જાએ ઔર ફર્ઝ નમાઝ ઐસી હાલતમેં શુરૂ કરે કે ઉસકા દિલ તમામ કામોંસે મુકમ્મલ તૌર પર કટકર અલ્લાહકી તરફ મુતવજ્જેહ હો ચુકા હો.

ઉસકા તકાઝા તો યે થા કે મોબાઈલકો અપને સાથ મસ્જિદમેં ન લાયા જાતા. લેકિન અગર ઈસ કિસમકા હુકમ આઈદ કિયા જાતા તો એક ઐસા

શખ્સ જો સફરકે દૌરાન યા ઔર કોઈ ઝરૂરતકે તહત ઘરસે નિકલા હો ઔર સાથમેં મોબાઈલ ફોન હો તો ઉસકે લિયે ભી પરેશાની હો જાતી, ઈસી વજહસે મોબાઈલકો સાથમેં લે જાનેકી પાબંદી તો લગાઈ નહીં જા સકતી હૈ, લેકિન બંદ હાલતમેં ઉસે ખુલા રખકર લે જાના નમાઝકે લિયે મસ્જિદમેં જાનેકી અસલી ગર્ઝ ઔર મકસદકે બિલકુલ ખિલાફ હૈ.

ઈસ લિયે મોબાઈલ ફોન ઈસ્તે'માલ કરનેવાલે હર એક શખ્સકા દીની ફર્ઝ હૈ કે મસ્જિદમેં દાખિલ હોનેસે પેહલે અપના મોબાઈલ બંદ કર દે. ઔર જાન બૂઝકર જો લોગ મોબાઈલ ફોન ખુલા રખકર મસ્જિદમેં જાતે હૈં વો ગુનેહગાર ઔર તન્કીદ ઔર મલામતકે કાબિલ હૈં.

નમાઝસે પેહલે મોબાઈલ બંદ કરના યાદ ન રહા ઔર ભૂલસે મોબાઈલ ખુલા રેહનેકી વજહસે નમાઝકે દૌરાન રિંગ બજને લગી ઉસ સૂરતમેં અમલે કસીરકે બગૈર રિંગ બંદ કરના મુમકિન હો તો બંદ કર દે. ઔર અગર રિંગ બંદ કરનેકે લિયે અમલે કસીર કરનેકી નોબત આએ તો ઈસ તરહ ફોન બંદ કરનેસે નમાઝ ફાસિદ હો જાએગી.

અમલે કસીર કિસે કેહતે હૈં? ઉસકે મુતઅલ્લિક રાજેહ કૌલ યે હૈ કે હર વો કામ જિસકે કરનેસે દૂરસે દેખનેવાલેકો ઐસા ગુમાન હો કે વો શખ્સ નમાઝમેં નહીં હૈ તો વો અમલે કસીર હૈ. ઔર અગર વો ઈસ હદ તક નહીં પહોંચા હૈ તો અમલે કલીલ કહા જાએગા ઔર ઉસસે નમાઝ નહીં ટૂટેગી.

હઝરત મુફતી અહમદ ખાનપુરી સાહબ

જવાબ નંબર (૨)..... મોબાઈલકી ઘંટી ખુલી રખકર નમાઝ પઢનેસે દૌરાને નમાઝ ઘંટી બજનેકી સૂરતમેં ખલલ આનેકા કવી અંદેશા હૈ, ઈસ લિયે નમાઝ પઢનેસે પેહલે મોબાઈલકો યા કમ અઝ કમ ઉસકી ઘંટીકો બંદ કર દેના ચાહિયે, ચાહે અકેલે નમાઝ પઢ રહા હો યા જમાઅતસે.

بقی من المکروهات شیٔ اٰخر، منها الصلاة بحضرة مايشغل البال ويخل بالخشوع كزينةٍ ولهوٍ ولعبٍ(شامی زکریا : ۴۲۵/۲)

હઝરત મુફતી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

નમાઝકે દરમિયાન મોબાઈલ ફોન બજના

સવાલ નંબર (૭૯)..... બા'ઝ ઔકાત નમાઝસે પેહલે મોબાઈલ બંદ કરના યાદ નહીં રેહતા ઔર વો નમાઝકે દૌરાન બજના શુરૂ કર દેતા હૈ. ઈસ સૂરતમેં ક્યા કરના ચાહિયે?

જવાબ નંબર (૭૯)..... અવ્વલન તો નમાઝકે વક્ત મોબાઈલ ફોન બંદ કરનેકા એહતિમામ કરના ચાહિયે, લેકિન અગર કિસી વક્ત ગલતીસે મોબાઈલ ફોન ખુલા રેહ જાએ ઔર નમાઝકે દૌરાન ઘંટી બજને લગે તો અગર અમલે કસીરકે બગૈર ઘંટી બંદ કરના મુમકિન હો તોં બંદ કર સકતે હૈં લેકિન અગર ઘંટી બંદ કરનેકે લિયે અમલે કસીર કરના પડે તો મોબાઈલ ફોન બંદ કરનેસે નમાઝ ફાસિદ હો જાએગી, ઐસી સૂરતમેં મોબાઈલ બંદ નહીં કરના ચાહિયે તાકે નમાઝ ફાસિદ ન હો.

હઝરત મુફતી ઝફર ઈકબાલ કરાચી સાહબ

નમાઝકે દરમિયાન મોબાઈલ બારબાર બજના

સવાલ નંબર (૮૦)..... બારબાર બજનેકી સૂરતમેં ક્યા કિયા જાએ? મોબાઈલ ફોન એક મરતબા બંદ કરનેકે બાદ અગર વો દો બારહ બજના શુરૂ હો જાએ તો દો બારહ બંદ કિયા જા સકતા હૈ યા નહીં? અગર બંદ કિયા જા સકતા હૈ તો કિતની બાર?

જવાબ નંબર (૮૦)..... અગર એક મરતબા બંદ કરનેકે બાદ દો બારહ બજના શુરૂ હો જાએ તો અમલે કલીલકે ઝરીઆ દો બારહ, તીન બારહ ભી મોબાઈલ ફોન બંદ કિયા જા સકતા હૈ બશર્તેકિ અમલે કસીર તક નોબત ન પહોંચે. અગર અમલે કસીર કર લિયા તો ઉસસે નમાઝ ફાસિદ હો જાએગી જિસસે બચના લાઝિમ હૈ.

હઝરત મુફતી અઝફર ઈકબાલ કરાચી સાહબ

અમલે કલીલ ઔર અમલે કસીરકી તા'રીફ

સવાલ નંબર (૮૧)..... અમલે કલીલ ઔર અમલે કસીર ક્યા હૈ? ઉસકી ભી વઝાહત ફરમા દેં.

જવાબ નંબર (૮૧)..... નમાઝમેં અમલે કલીલ ઔર અમલે કસીરકી તઅયીનકે મુતઅલ્લિક હઝરાતે ફુકહાએ કિરામ રહિમહુમુલ્લાહકે મુતઅદદ અકવાલ હૈં જિનમેંસે રાજેહ કૌલ યે હૈ કે "હર ઐસા અમલ જો નમાઝકી દુરૂસ્તગીકે લિયે ન હો ઔર ન હી નમાઝકે આ'માલમેંસે હો ઔર ઉસકે કરનેસે, દૂરસે દેખનેવાલે શખ્સકો ગાલિબ ગુમાન હો જાએ કે યે શખ્સ નમાઝમેં નહીં હૈ" તો યે અમલે કસીર હૈ, લેકિન અગર વો અમલ ઈસ હદ તક ન પહોંચે તો વો અમલે કલીલ હૈ.

હઝરત મુફ્તી અઝફર ઈકબાલ કરાચી સાહબ

એક રૂકન યા પૂરી નમાઝમેં તીન બાર ફોન બંદ કરના

સવાલ નંબર (૮૨)..... એક રૂકન, યા પૂરી નમાઝમેં કિતની બાર ફોન બંદ કર સકતે હૈં? મોબાઈલ ફોન બારબાર બજનેકી સૂરતમેં તીન બાર બંદ કરનેકી ગુંજાઈશ પૂરી નમાઝકે દૌરાન હૈ યા એક રૂકનમેં ભી તીન બાર બંદ કર સકતે હૈં?

જવાબ નંબર (૮૨)..... મોબાઈલ ફોનકો પૂરી નમાઝમેં બિલાશુબહ તીન મરતબા અમલે કલીલકે સાથ બંદ કરના જાઈઝ હૈ ઔર એક રૂકનમેં ભી તીન બાર અમલે કલીલકે સાથ બંદ કિયા જા સકતા હૈ બશર્તેકિ યે તીનોં હરકાત પે દર પે ન હોં, યાની તીન બાર **સુબ્હાન રબ્બિયલ આ'લા** કેહનેકે બરાબર યા ઉસસે કમ વક્તમેં તીનોં હરકાત વાકેઅ ન હોં. ક્યૂંકે અગર ઈસ તરહ પે દર પે, ઈતને મુખ્તસર વક્તમેં તીન હરકાત વાકેઅ હો ગઈ તો યે અમલે

કસીર હો જાએગા ઔર ઉસસે નમાઝ ફાસિદ હો જાએગી.

(માખૂઝ : અહસનુલ ફતાવા ૩/૪૧૮-૪૧૯)

હઝરત મુફતી અઝફર ઈકબાલ કરાચી સાહબ

નમાઝકે દરમિયાન જેબમેં રેહતે હુએ મોબાઈલકો બંદ કરના

સવાલ નંબર (૮૩)..... મોબાઈલકો જેબમેં રખ્ખે રખ્ખે બંદ કરનેસે નમાઝ ફાસિદ હોગી યા નહીં?

જવાબ નંબર (૮૩)..... ઉપરકે મસ્અલેમેં અમલે કલીલ ઔર અમલે કસીરકી તા'રીફસે મા'લૂમ હોતા હૈ કે યે અમલે કલીલ હૈ. લિહાઝા જેબમેં રખ્ખે રખ્ખે બંદ કર દિયા તો નમાઝ ફાસિદ નહીં હોગી.

હઝરત મુફતી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

નમાઝકે દરમિયાન જેબસે નિકાલકર મોબાઈલ બંદ કરના

સવાલ નંબર (૮૪)..... જેબસે મોબાઈલ નિકાલકર ઘંટી બંદ કરે તો નમાઝ ફાસિદ હોગી યા નહીં?

જવાબ નંબર (૮૪)..... ઉપરકે મસ્અલેમેં અમલે કલીલ ઔર અમલે કસીરકી તા'રીફસે મા'લૂમ હોતા હૈ કે યે અમલે કસીર હૈ. લિહાઝા જેબસે નિકાલકર બટન વગૈરહ દેખકર બંદ કિયા તો નમાઝ ફાસિદ હો જાએગી.

હઝરત મુફતી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

નમાઝ તોડકર મોબાઈલ ફોન બંદ કરના

સવાલ નંબર (૮૫)..... ક્યા નમાઝ તોડકર મોબાઈલ ફોન બંદ

કિયા જા સકતા હૈ? દૌરાને નમાઝ અગર અમલે કલીલકે ઝરીઆ ફોન બંદ કરના મુમકિન ન હો ઔર દૂસરી તરફ ઉસકે બજતે રેહનેસે અપની ઔર દૂસરે નમાઝિયોંકી નમાઝમેં ખલલ પડ રહા હો તો ક્યા ઐસી સૂરતમેં નમાઝ તોડકર મોબાઈલ ફોન બંદ કિયા જા સકતા હૈ તાકે ફોન બંદ કરકે યકસૂઈસે નમાઝ પઢ સકે ઔર દૂસરે નમાઝિયોંકી નમાઝ ભી ખરાબ ન હો?

જવાબ નંબર (૮૫)..... અગર અમલે કલીલકે ઝરીઆ મોબાઈલ ફોન બંદ કરના મુમકિન ન હો ઔર ઉસકે બજતે રેહનેસે અપની ઔર દૂસરે નમાઝિયોંકી યકસૂઈમેં ખલલ વાકેઅ હો તો મહઝ ઈસ વજહસે નમાઝ તોડકર મોબાઈલ બંદ કરના જાઈઝ નહીં ક્યૂંકે નમાઝ તોડનેકી ઈજાઝત મખ્સૂસ ઉઝરકે વક્ત હોતી હૈ ઔર ખુશૂઅ વ ખુઝૂઅમેં ખલલ આના ઐસા ઉઝર નહીં જિસકી બિના પર નમાઝ તોડનેકી ગુંજાઈશ હો.

(દેખિયે : દુર્રે મુખ્તાર મઅ શામિયહ ૧/૬૫૪, વલ હિન્દિયહ ૧/૧૦૯)

હઝરત મુફ્તી અઝફર ઈકબાલ કરાચી સાહબ

નમાઝીકા બજતા હુવા મોબાઈલ બગૈર ઈજાઝત બંદ કરના

સવાલ નંબર (૮૬)..... ઝૈદ અપના મોબાઈલ સામને રખકર નમાઝ પઢ રહા હૈ, દૌરાને નમાઝ મોબાઈલકી રિંગ હો રહી હૈ, તો ક્યા પાસ બૈઠા આદમી (જો નમાઝ નહીં પઢ રહા હૈ) ઉસ મોબાઈલકો બંદ કર સકતા હૈ? ક્યા ઈસ સૂરતમેં બગૈર ઈજાઝત ગૈરકી મિલ્કિયતકો ઈસ્તે'માલ કરનેકા જુર્મ હોગા?

જવાબ નંબર (૮૬)..... મોબાઈલકી ઘંટી બજનેસે ચૂંકે ઝૈદકી નમાઝમેં ખલલ પડનેકા અંદેશા હૈ ઈસ લિયે પાસમેં બૈઠે હુએ શખ્સકો મોબાઈલ બંદ કર દેના બિલાશુબહ જાઈઝ હૈ, યે ગૈરકી મિલ્કિયતમેં તસર્રુફ નહીં, બલ્કે એક તરહસે ઉસકે સાથ હમદર્દી ઔર તઆવુન (મદદ) હૈ,

તાકે ઉસકી નમાઝમેં ખલલ ન પડે.

مستفاد: واذا ذبح اضحية الغير ناوياً مالكها بغير امره جاز ولاضمان عليه وهذا استحسان لوجود الاذن دلالة كما فى البدائع۔(شامى زكريا: ٩/٣٨٨) وبقى من المكروهات اشياء اُخر ذكرها فى المنية، ونورالايضاح وغيرهما منها الصلاة بحضرة مايشغل البال ويخل بالخشوع.(شامى زكريا : ٢/٣٢٥)

હઝરત મુફતી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

મોબાઈલ પર આયતે સિજદહ સુનના

સવાલ નંબર (૮૭)..... ઝૈદ ઉમરસે મોબાઈલકે ઝરીઆ બાતચીત કર રહા હૈ, ઝૈદકે પાસમેં બૈઠા આદમી સિજદહકી આયત તિલાવત કર રહા હૈ જો ઉમરકો સુનાઈ દે રહી હૈ, તો ક્યા ઉમર પર સિજદએ તિલાવત વાજિબ હોગા? મોબાઈલસે આનેવાલી આવાઝકા ક્યા હુકમ હૈ?

જવાબ નંબર (૮૭)..... ઉપરવાલે સવાલમેં ઉમર પર સિજદએ તિલાવત વાજિબ હૈ, ક્યૂંકે મોબાઈલસે આનેવાલી આવાઝકા હુકમ લાઉડ સ્પીકરકી આવાઝકી તરહ હૈ.

હઝરત મુફતી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

મોબાઈલમેં મહેફૂઝ કુરઆનકી આયતે સિજદહ સુનના

સવાલ નંબર (૮૮)..... મોબાઈલમેં મહેફૂઝ કુરઆનકો ચાલૂ કરકે સુના જાતા હૈ કભી કભી દૌરાને કુરઆન સિજદહકી આયત આ જાતી

હૈ તો સુનનેવાલે પર સિજદએ તિલાવત વાજિબ હોગા યા નહીં?

જવાબ નંબર (૮૮)..... મોબાઈલકે ઝરીઆ જો આયતે સિજદહ સુની જાએ ઉસકા વોહી હુકમ હૈ જો ગ્રામોફોનકે રીકોર્ડકા હૈ કે ઉસકે સુનનેસે સિજદએ તિલાવત વાજિબ નહીં હોતા, ક્યૂંકે સિજદએ તિલાવતકે વાજિબ હોનેકે લિયે તિલાવતે સહીહા શર્ત હૈ ઔર મોબાઈલ આલાએ બેજાન બેશુઊરસે તિલાવત મકસૂદ નહીં.

(મુસ્તફાદ : અઝ જવાહિરૂલ ફિકહ : ૫/૨૦૭)

મુહમ્મદ ઈસ્માઈલ બુરહાનપુરી

મોબાઈલકે ઝરીઆ ચાંદકી ગવાહી

સવાલ નંબર (૮૯)..... ચાંદકી ગવાહી કિસી મોઅતબર આદમીકે મોબાઈલસે બતૌર મેસેજ (Message) યા આવાઝસે મિલ રહી હૈ તો ક્યા ઉસકો મોઅતબર સમઝા જાએગા?

જવાબ નંબર (૮૯)..... બઝરીઆ મોબાઈલ યા ફોન ગવાહી તો મોઅતબર નહીં હો સકતી, અલબત્તા મોબાઈલ યા ફોનકે ઝરીઆ આનેવાલી ખબરેં ઔર ઈત્તિલાઆત અગર ઈસ્તિફાઝાકે દરજા તક પહોંચ જાએં યાની ઉનકા ઝુઠલાના મુમકિન ન હો તો ઐસી ખબરોંકા એ'તિબાર કિયા જાએગા.

હઝરત મુફતી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

એ'તિકાફવાલેકા મોબાઈલકે ઝરીઆ તિજારતી મઆમલા કરના

સવાલ નંબર (૯૦)..... કિસી એ'તિકાફવાલેકા હાલતે એ'તિકાફમેં બઝરીઆ મોબાઈલ તિજારત કરના કૈસા હૈ? આયા ઉસકી યે તિજારત મુન્અકિદ

હો જાએગી યા નહીં?

જવાબ નંબર (૯૦)..... હાલતે એ'તિકાફમેં બઝરીઆ મોબાઈલ તિજારત કરનેસે બૈઅ તો મુન્અકિદ હો જાએગી, લેકિન બેહતર યેહી હૈ કે મસ્જિદમેં ઐસે દુન્યવી ઉમૂરસે બચના ચાહિયે ઔર ઉસે હર વક્તકા મશ્ગલા ન બનાયા જાએ.

قوله: اكله وشربه ونومه ومبايعته فيه يعني يفعل المعتكف هذه الاشياء في المسجد. واراد بالمبايعة البيع والشراء وهو الايجاب والقبول واما اذا اراد ان يتخذ ذلک متجراً فانه مكروه وان لم يحضر السلعة واختاره قاضي خان في فتاواه ، ورجحه الشارح لانه ينقطع الى الله تعالىٰ فلاينبغى له ان يشتغل بامور الدنيا.(البحر الرائق كراچی: ۲/۳۰۳)

હઝરત મુફ્તી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

મોબાઈલ ઝરૂરતકી ચીઝોંમેંસે હૈ યા નહીં

સવાલ નંબર (૯૧)..... ઈસ ઝમાનેમેં લોગોંકે લિયે મોબાઈલ હવાઈજે અસ્લિયામેંસે ઝરૂરતકી ચીઝોંમેંસે હૈ યા નહીં?

જવાબ નંબર (૯૧)..... મોબાઈલ એક ઈસ્તે'માલી ચીઝ હૈ, જિસસે આદમી અપની ઝરૂરતકે તહત ફાઈદા ઉઠાતા હૈ ઔર ઈસ તરહકી તમામ ચીઝોંકો શરીઅતને હવાઈજે અસ્લિયામેં શામિલ કિયા હૈ જિનકી કીમત પર ઝકાત વાજિબ નહીં હોતી હૈ, જૈસે ગાડી, ઘરેલૂ ઝરૂરિયાતકી મશીનેં, બરતન વગૈરહ.

وهى مايدفع الهلاک عن الانسان تحقيقاً كالنفقة ودور السكنىٰ، اوتقديراً كالدين، وكالات الحرفة واثاث المنزل ودواب الركوب.(شامى زكريا : ۳/۱۷۸)

હઝરત મુફતી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

ઝિયાદા કીમતવાલે મોબાઈલસે આદમીકા સાહિબે નિસાબ હોના

સવાલ નંબર (૯૨)..... અગર કિસી શખ્સકે પાસ એક યા ચંદ મોબાઈલ હોં ઔર વો ઈતની કીમતકે હૈં કે ઈતની કીમત પર આદમી સાહિબે નિસાબ હો જાતા હૈ, તો ઈતને કીમતી મોબાઈલ રખનેકી વજહસે ઉસ પર ઝકાતકા અદા કરના વાજિબ હોગા યા નહીં, જબકે ઉससે કમ કીમતકે મોબાઈલસે ભી ઝરૂરત પૂરી કી જા સકતી હૈ?

જવાબ નંબર (૯૨)..... જો મોબાઈલ ઝાતી ઝરૂરતકે લિયે ખરીદે ગયે હૈં ચાહે વો કિતને હી કીમતી હોં ઉનકી માલિયત પર ઝકાત વાજિબ નહીં હૈ. ક્યૂંકે યે અમ્વાલે તિજારતમેં શામિલ નહીં હૈં. અલબત્તા અગર કોઈ શખ્સ મોબાઈલકી ખરીદો ફરોખ્તકા (લેન-દેનકા) કારોબાર કરતા હૈ તો ઉસ પર મોબાઈલોંકી માલિયતકે એ'તિબારસે ઝકાતકે વુજૂબકા હુકમ હોગા.

وليس فى دور السكنىٰ وثياب البدن واثاث المنزل ودواب الركوب وعبيد الخدمة وسلاح الاستعمال زكاة، لانها مشغوله بحاجته الاصلية وليست بنامية ايضاً(شامى زكريا: ۳/۱۷۸)

وما اشتراه لها اى للتجارة كان لها المقارنة النية لعقد التجارة.

(شامى زكريا : ۳/۱۹۳)

હઝરત મુફતી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

હાલતે તવાફ ઔર સઈકે દરમિયાન મોબાઈલ પર બાતચીત કરના

સવાલ નંબર (૯૩)..... કિસી શખ્સકા હાલતે તવાફ યા સફા વ મરવાકે દરમિયાન સઈ કરતે હુએ બઝરીઆ મોબાઈલ બાતચીત કરના યા કિસીકે કોલકા જવાબ દેના કૈસા હૈ?

જવાબ નંબર (૯૩)..... મોબાઈલ પર ઝરૂરી બાતચીત કરનેસે તવાફ યા સઈમેં કોઈ ખરાબી નહીં આતી, અલબત્તા બેહતર યે હૈ કે બગૈર ઝરૂરત કિસી તરહકી બાતચીત ન કી જાએ, ઔર તવાફ વ ઈસકે દરમિયાન ઝિક્ર વ અઝકારમેં મશગૂલ રહા જાએ.

واما كراهة الكلام فالمراد منه فضوله الامايحتاج اليه بقدر الحاجة(فتح القدير: ٢/٢٩٥،مستفاداز:انوارمناسك: ٥٨٢،٣٣١)

હઝરત મુફતી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

મોબાઈલ પર નિકાહ

સવાલ નંબર (૯૪)..... મોબાઈલ પર નિકાહ જાઈઝ હૈ યા નહીં? અગર જાઈઝ નહીં હૈ તો ક્યા ઐસી કોઈ શકલ હૈ જિસમેં મોબાઈલ પર નિકાહ જાઈઝ હો?

જવાબ નંબર (૯૪)..... નિકાહમેં ચૂંકે ઈજાબ વ કબૂલ હોતા હૈ ઔર દોનોંકા એક મજલિસમેં હોના ઝરૂરી હૈ. નીઝ યે ભી ઝરૂરી હૈ કે ઈસ ઈજાબ વ કબૂલકો બયક વક્ત દોનોં ગવાહ ભી સુન રહે હોં. ઔર યે સબ બાતેં મોબાઈલ પર દુશ્વાર હૈં ઈસ લિયે દુરૂસ્ત નહીં. અલબત્તા અગર લડકા લડકી બઝરીઆ મોબાઈલ કિસીકો અપના નિકાહકા વકીલ

બનાવે, ઔર ફિર વો વકીલ મજલિસે નિકાહમેં ઉનકી તરફસે ઈજાબ યા કબૂલ કરે તો દુરૂસ્ત હો સકતા હૈ.

હઝરત મુફતી અહમદ ખાનપુરી સાહબ

મોબાઈલકે ઝરીઆ તલાક

સવાલ નંબર (૯૫)..... અગર કોઈ શખ્સ મોબાઈલકે ઝરીઆ અપની બીવીકો તલાક દે તો ઉસકી તલાક વાકેઅ હોગી યા નહીં?

જવાબ નંબર (૯૫)..... મોબાઈલકે ઝરીઆ તલાક દેનેસે તલાક વાકેઅ હો જાતી હૈ, જબકે શૌહર ઈસકા ઈકરાર કરે કે મોબાઈલ પર મૈંને હી તલાક દી હૈ.

مستفاد: ولو كتب على وجه الرسالة والخطاب كان يكتب يافلانة اذااتاكِ كتابي هٰذافانت طالق، طلقت بوصول الكتاب.

(الدر مع الشامي زكريا : ۴/۴۵٦)

હઝરત મુફતી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

એસ. એમ. એસ. SMS કે ઝરીઆ તલાક દેના

સવાલ નંબર (૯૬)..... મોબાઈલ પર બઝરીઆ SMS તલાક દે તો તલાક વાકેઅ હોગી યા નહીં?

જવાબ નંબર (૯૬)..... મોબાઈલ પર બઝરીઆ એસ. એમ. એસ. SMS તલાક દે તો તલાક વાકેઅ હો જાએગી જબકે શૌહર યે કહે કે હાં મૈંને હી યે એસ. એમ. એસ. (SMS) કિયા થા.

مستفاد : ولو كتب على وجه الرسالة والخطاب كأن يكتب يافلانة اذا اتاكِ كتابى هٰذا فانت طالق، طلقت بوصول الكتاب. (شامی زکریا : ۴/۴۵۶)

મુહમ્મદ ઈસ્માઈલ બુરહાનપુરી

મોબાઈલકે ઝરીઆ ખરીદો ફરોખ્ત

સવાલ નંબર (૯૭)..... મોબાઈલકે ઝરીઆ ખરીદો ફરોખ્ત (લેન-દેન) કરનેમેં શરૂઈ હુકમ ક્યા હૈ?

જવાબ નંબર (૯૭)..... મોબાઈલ પર બાત કરનેવાલા જાના પેહચાના હૈ, ઔર ઉસ પર પૂરી તરહ એ'તિમાદ (ભરોસા) ભી હૈ, ઔર ઉસમેં ધોકાબાજી ઔર ફરેબમેં મુબ્તલા કરનેકા અંદેશા ભી નહીં હૈ, યા જિસસે મઆમલા કિયા જા રહા હૈ વો તિજારતી લાઈનમેં મઅરૂફ વ મશહૂર હૈ તો મોબાઈલકે ઝરીઆસે ભી મઆમલા (ખરીદો ફરોખ્ત) તય કર લેના જાઈઝ ઔર દુરૂસ્ત હૈ. (મુસ્તફાદ : ઈઝાહુન્નવાદિર હિસ્સા અવ્વલ : ૨૭)

મુહમ્મદ ઈસ્માઈલ બુરહાનપુરી

મોબાઈલ કંપનિયોંકી એડવેટાઈઝ કરનેવાલી SMS કંપનીકે કારોબારમેં શિરકતકા શરઈ હુકમ

સવાલ નંબર (૯૮)..... કુછ મુદ્દત પેહલે એક કંપની બનામે એસ. એમ. એસ. મીડિયા, બમ્બઈ ઔર દૂસરે બડે શહેરોંમેં રાઈજ હુઈ હૈ. ઉસકા તરીકે કામ ઈસ તરહ હૈ કે યે કંપની બહોતસી બડી કંપનિયોંસે મુઆહિદા કરતી હૈ કે હમ તુમહારી એડવેટાઈઝ (ઈશ્તિહાર) બઝરીઆ SMS લોગોંકે

મોબાઈલ પર કરેંગે. ઈસ તરહ તુમહારા કારોબાર ફરોગ પાએગા. ચુનાંચે તકરીબન ૨૦૦સે ઝાઈદ કંપનિયોંસે યે મુઆહિદા હૈ. ઔર યે મઝકૂરા SMS મીડિયા કંપની ઉનકે ઈશ્તિહાર અપને કારમિન્ટકે મોબાઈલ પર SMS કર રહી હૈ. પસે મંઝર ઉસકા યે હૈ કે બડી બડી કંપનિયોંસે એડવેટાઈઝકે લિયે બડી બડી શખ્સિયાતસે કરોડોં રૂપિયામેં ઈશ્તિહાર (એડવેટાઈઝ) કે લિયે મુઆહિદા હોતા હૈ ઔર ફિર ટી. વી. પર ઉસકો દિખાનેકી અલગ રકમ લગાઈ જાતી હૈ. ગર્ઝ બહોત બડી રકમ ઈસ કામમેં ખર્ચ હોતી હૈ. લેકિન ઈસ કંપનીકી સોચ યે હૈ કે સિર્ફ ૨૫ ફીસદ લોગ હી ટી. વી. પર ઉનકો દેખતે હૈં. ક્યૂંકે નૌજવાન બુળ્હે અપને કામોંમેં મશ્ગૂલ હોતે હૈં. ઈસ લિયે ઉનકો ટી. વી. દેખનેકા વક્ત કમ મિલતા હૈ. બર ખિલાફ ઉસકે અબ આમ તૌર પર લોગોંકે પાસ મોબાઈલ હૈ. જિસમેં બચ્ચે જવાન બુળ્હે સબ શરીક હૈં. ઔર SMS કા આમ રિવાજ હૈ. તો ઉસકે ઝરીઆ એડવેટાઈઝ આસાન ઔર ઝિયાદા લોગોં તક પૈગામ પહોંચાનેકા ઝરીઆ હોતી હૈ, લિહાઝા યે SMS મીડિયા કંપની બડી કંપનિયોંસે ઈસ કામકી એક બડી રકમ ઉજરતકે લિયે લેતી હૈ, ઔર ઉસકે બાદ અવામમેં અપને ક્લાઈન્ટ બનાકર યે મઆમલા શુરૂ કરતી હૈ. ઈસ મઆમલામેં બતૌરે રજીસ્ટ્રેશન બમ્બઈમેં ૫૦૦ રૂપિયા ઔર દૂસરે શહેરોંમેં ૬૫૦ રૂપિયા લેતી હૈ. ઔર એક માહ બાદ વો ૫૦૦ રૂપિલા લોટા દેતી હૈ. ઔર યે બાત ઝહનમેં રહે કે યે રજીસ્ટ્રેશન ઈસ લિયે હૈ કે કાનૂનન કોઈ આદમી SMS બારબાર કરે ઔર સામનેવાલા ઉસકી શિકાયત કર દે કે ઉસકે ઈસ અમલસે મુઝે તકલીફ હોતી હૈ તો અદાલતી કારરવાઈ હો સકતી હૈ. ઈસ જુર્મસે બચનેકે લિયે યે કંપની ગોયા આપસે રજીસ્ટ્રેશનકે ઝરીઆ ઈજાઝત હાસિલ કરકે આપકો ઈશ્તિહારકે SMS કરતી હૈ. યે તીન સાલકા મુઆહિદા હોતા હૈ કે તીન સાલ તક આપકો SMS આએંગે. અબ યે મેમ્બર અપના વક્ત ઉસકો પળ્હનેમેં લગાએગા ઔર ઝહની તૌર પર કુછ ઉલઝન હોગી વગૈરહ..... ઉસકે બદલેમેં યે કંપની જો એક ખતીર રકમ (બડી રકમ) એડવેટાઈઝકે લિયે વસૂલ કર ચુકી હૈ ઉસમેંસે તય શુદા રકમ મસલન ૧૬ માહમેં તારીખ તય કરકે દસ હઝાર રૂપિયા નફામેંસે મેમ્બરાનકો દેગી. ઔર

બાકી વો સારા નફા અપને પાસ રખ્ખેગી. અબ સવાલ યે હૈ કે ક્યા યે શિરકત જાઈઝ હૈ? સૂદ વગૈરહકી બાત ઉસમેં હૈ તો નહીં? ઔર ઈસ કામકે લિયે એજન્ટ બનકર કમીશન કમાના કંપનીસે જાઈઝ હૈ?

(નોટ : ઈસ કંપનીકે તરીકએ કારકે મુતઅલ્લિક પૂરી તફસીલ બસ યેહી હૈ)

જવાબ નંબર (૯૮)..... અવ્વલન બુન્યાદી તૌર પર યે સમઝ લેં કે SMS મીડિયા કંપની અગર દૂસરી કંપનિયોંસે ઉનકી ચીઝોંકે ઈશ્તિહારકા (એડવેટાઈઝકા) જો મઆમલા કરતી હૈ, અગર વો ચીઝેં જિનકા ઈશ્તિહાર દિયા જા રહા હૈ જાઈઝ ઔર મબાહ ચીઝેં હૈં કે શરઅન ઉનકે ઈસ્તે'માલમેં કોઈ મમાનિઅત નહીં, નીઝ ઈશ્તિહારકે લિયે SMS મીડિયા કંપની જો તરીકએ કાર ઈખ્તિયાર કર રહી હૈ, વો ભી શરઅન દુરૂસ્ત હો, મસંલન ઈશ્તિહારમેં જાનદારકી તસાવીર યા કિસી ઐસી ચીઝકા ઈસ્તે'માલ જો શરઅન મમનૂઅ હો, નહીં કરતી તબ તો SMS મીડિયા કંપનીકા યે મઆમલા દુરૂસ્ત હૈ ઔર ઉસકે લિયે ઈશ્તિહારકે મુઆવઝાકે તૌર પર રકમ લેના દુરૂસ્ત હૈ, વરના ખૂદ ઉસકે લિયે હી યે રકમ દુરૂસ્ત ન રહેગી. તા બ દીગરાં ચે રસદ? પેહલી સૂરતમેં જો દલાલ ઔર એજન્ટ બનકર મોબાઈલકે માલિકોંસે ઈજાઝત લેનેકા કામ કરતે હૈં, ઉનકે લિયે ભી અપની દલાલીકી ઉજરત દુરૂસ્ત હોગી, નીઝ મોબાઈલકે માલિકાન જો ઈશ્તિહારકે લિયે અપને મોબાઈલકી સ્ક્રીનકો ઈસ્તે'માલ કરને નીઝ ઉનકો પઢનેકી ઝેહમત (બકૌલ સાઈલ) ગવારા કરતે હૈં ઉનકે લિયે ભી મુકર્રરા ઉસૂલ ઈજારાકે મુતાબિક મુઆવઝા (બદલા) લેના દુરૂસ્ત હોગા. અલબત્તા જબ ઉન્હોંને યે અકદ કર લિયા તો ઉનકે લિયે ઝરૂરી હૈ કે ઈસ તરહકે SMS કો પઢનેસે પેહલે મિટા દિયા ન કરેં.

હઝરત મુફતી અહમદ ખાનપુરી સાહબ

તમ્મત બિલ ખૈર

શખ્સિયાત

વો શખ્સિયતેં જિનકે ફતાવા ઈસ કિતાબમેં લિખ્ખે હૈં

(બએ'તિબાર હુરૂફે તહજ્જી)

હઝરત મુફતી અહમદ ખાનપુરી સાહબ

હઝરત મુફતી અઝફર ઈકબાલ કરાચી સાહબ

હઝરત મુફતી મુહમ્મદ સલમાન મન્સૂરપુરી સાહબ

મુતર્જિમ : હઝરત મુફતી ઈમરાન મેમન સાહબ

બંદા મુહમ્મદ ઈસ્માઈલ બુરહાનપુરી

